

❖ “ይህን ንጹሕ ቅዱስ መሥዋዕት በፊትህ እናቀርብልሃለን፡፡ . . .” (ቅዱስ ዘቅዱስ ቄርሎስ፡ ቂ. 37)

❖ “አሚነነ በአብ ኪዳሁ ንሰብሕ አሚነነ በወልድ ኪዳሁ ንአኩት አሚነነ በመንፈስ ቅዱስ ሎቲ ንፌት ሰብሐተ እንዘ ንትሚጦ በአሚን እምዝንቲ ኅብስት ሥጋሁ ቅዱስ ለኢየሱስ ክርስቶስ ዘያሱቱፌሥሕ ልበነ ወይሠሪ ለነ ኃጢአተነ ወያነጽሐነ እምጌጋይነ ወያነሥሕነ እምነ ሙታን በዕለተ ሰንበት በዓባይ ዕለት ናዓርግ ለክ እግዚአ መሥዋዕተ ጽድቅ ዘሐዳስ ሥርዓት - በአብ አምነን እርሱን እናመሰግናለን፤ በወልድ አምነን እርሱን እናመሰግናለን፤ በመንፈስ ቅዱስ አምነን ለእርሱ ምስጋናን እናቀርባለን፤ ልባችንን ደስ ከሚያሰኘውና ኃጢአታችንን ከሚደመስሰልን፤ ከበደላችን ከሚያነጻን፤ በታላቂቱ ዕለት በዕለተ ሰንበት ከሙታንም ከሚያስነሣን፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ሥጋው ከሆነው ከዚህ ኅብስት በእምነት እየተቀበልን እርሱን እናመሰግናለን፤ የሐዲስ ሥርዓት የሆነውን እውነተኛ መሥዋዕትም እናቀርብልሃለን፡፡” (ቅዱስ ያፌድ፡ ዝማሬ ዘአስተምህሮ)

3.7.2.3.4 ምሥጢራት - ማጠቃለያ

እስካሁን እንደ ተመለከትነው ተሐድሶዎች ስለ ምሥጢረ ቁርባን የሚያስተምሩት ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት፤ እንዲሁም በቀደምት ታላላቅ የቤተ ክርስቲያን አባቶች ትምህርት ሚዛንነት ሲመዘን ፍጹም ተቃራኒና ባለድ መሆኑ ግልጽ ነው፡፡ የእነርሱ ትምህርት ፍጹም ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ነው፡፡ ይህ ዓይነቱ የለየለት የክህደት ትምህርት ሰዎች እግዚአብሔር በማይነገር ችርነቱ ልዩ ጸጋ አድርጎ የሰጠውን ቅዱስ ሥጋውንና ክቡር ደሙን በልተውና ጠጥተው የዘለዓለም ሕይወትን እንዳያገኙ ለማድረግ ሰይጣን ያሰማራቸው የልቡሳነ ሥጋ ኢጋንንት ተግባር እንጂ የሰው ሥራ ነው ብሎ ለማመን ይከበዳል፡፡ እንዲህ ካልሆኑ በስተቀር ይህን የመሰለ ተቃርኖና ድፍረት እንዴት ሊናገሩ ቻሉ? እምነትን እናተሰምራለን፤ ኑፋቄን እንዋጋለን በሚል ሽፋን ይህን ያህል ዓይን ያወጣ የሞት ትምህርትን ይሰብካሉ፤ ያውም “ኦርቶዶክሳውያን ነን” በሚል ድፍረት!

ጥንቱንም ቢሆን መናፍቃን ኑፋቂያቸውን የሚሰብኩትና የሚነኩት እምነትን እንጠብቃለን፤ ኑፋቄን እንቃወማለን በሚል ሽፋን እንደ ነበር የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያስተምረናል፡፡ ለምሳሌም የሙሴ ሕግ (እሪት) እና የብሉይ ኪዳን ትምህርት ከወንጌል ጋር ተቃራኒ ናቸው ብሎ ያምንና ያስተምር የነበረው መርቅያን የተባለውና በቡስተኛው መቶ ዓመት የተነሣው አደገኛ መናፍቅ ቤተ ክርስቲያን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን በመቀበል አጥብቆ ይወቅሳትና ይወነጅላት ነበር፡፡ መርቅያን “ሐዋርያት ጌታ ያስተማረውን ትምህርትና ሃይማኖት አበላሸተውታል፤ በርዘውታል” እያለ አምርሮ ይቃወማቸው ነበር፡፡ ራሱን እውነተኛውን የክርስቶስ ትምህርት ለመመለስና ቤተ ክርስቲያንን ለማደስ የተላከ አድርጎም ይቆጥር ነበር፡፡

መርቅያንን ቅድስት ቤተ ክርስቲያን እውግዛ ብትለየውም ብሕትውናንና ትህርምትን ይሰብክና እርሱም ጽኑ ባሕታዊና ተሐራሚ ስለ ነበር ብዙ ሞኛ ሞኛ የሆኑ ሰዎችን ለመማረክና ራሱን የቻለ እንጂ ለመመሥረት ችሎ ነበር፡፡ መናፍቃን ከጥንትም ጀምሮ ግብራቸው እንደዚህ ነው፡፡ ጌታችን ፈሪሳውያንን “እሴ ለከሙ አምሕርት ዕውራን እለ ገመለ ትውገጡ ወጸጹት ትነጽፉ - እናንተ ዕውሮች መሪዎች፤ ትንኝን የምታጠሩ ግመልንም የምትውጡ” እንዳላቸው እንደ ትንኝ ያነሱ ነገሮችን በማንሣት ኦርቶዶክሳዊት ቤተ ክርስቲያንን ለመንቀፍና ለማሳጣት የሚሞክሩት እንደ ግመል የገዘፈ ኑፋቂያቸውን አሾልከው ለማስገባትና ዋናውን የመጻንን ነገር ከምእመናን ልቡና ለማስወጣትና ወደ ሞት ጎዳና ይዞ ለመሄድ እንዲያመቻቸው ነው፡፡ ማቴ. 23፡24

በመጽሐፍ ቅዱስ ጌታችን ያስተማረው ትምህርት፤ እንዲሁም ከባለቤቱ የተቀበሉትን እውነተኛ የሕይወት ትምህርት አጽንተው በያዙ በቅዱሳን አባቶቻችን ትምህርት የተገለጠው እውነታ ግን ንብሰቱ ተለውጦ አማናዊ የጌታችን ቅዱስ ሥጋ፤ ደሙም ተለውጦ አማናዊ የጌታችን ክቡር ደም የሚሆን መሆኑ ነው። ከዚህ ውጭ የሆነና ይህን የሚቃወም ትምህርት ግን ጠላት የዘራው እንክርዳድ ነው። የምሥጢረ ቁርባንን አማናዊነት የማይቀበሉና ከላይ የተገለጸውን ያን ሁሉ የማይገባ የክህደት ነገር በቅዱስ ሥጋውና በክቡር ደሙ ላይ የሚናገሩ ተሐድሶዎች ክርስቲያን ተብለው ለመጠራትም አይችሉም፤ የክርስትና መሠረት የሆነውን የጌታችንን መሠረታዊ ትምህርቶችና ምሥጢራትን አይቀበሉምና። በምሥጢረ ጥምቀት ሥርየት ኃጢአት፤ ልጅነትና ሌሎችም ጸጋዎች እንደሚገኙ የማያምኑ፤ ምሥጢረ ሜሮንን አምርረው የሚኩኩኑ፤ የምሥጢረ ቁርባንን አማናዊ የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋነትና ክቡር ደምነት የማይቀበሉ፤ መሥዋዕት አይደሉም፤ አይባልም የሚሉና መልሰው ሊናገሯቸው የሚዘገኙ ነገሮችን በድፍረት የሚሉ፤ መጽሐፍ ቅዱስን ከማይቀበሉ ከአሕዛብ የሚለዩት በምንድን ነው? ሰውን ክርስቲያን የሚያደርጉት እነዚህ ምሥጢራት አይደሉምን?

በእነርሱ የትምህርት መንገድ የሚሄድ ሰው ካለ በጥምቀት፤ በሜሮንና በቁርባን የሚገኘውን ጸጋ እያቃለሉና ለመዳን ጥቅም የሌላቸው መሆናቸውን እየሰበኩ ከእነዚህ የእግዚአብሔር የመዳን ጸጋ ከሚተላለፍባቸው መንገዶች እየለዩ ወደ ሞት ይወሰዱታል። ጌታችን በወንጌል እነርሱ በሞት መንገድ ላይ ሆነው ሳለ ሌሎችን ወደ እነርሱው የሞት መንገድ ለመሳብና አጥፍቶ ለመጥፋት ፈሪሳውያን ያደርጉት የነበረውን ሩጫ በተመለከተ “እናንተ ግብዞች ጻፎችና ፈሪሳውያን፤ እንድ ሰው ልታሳምኑ በባሕርና በደረቅ ስለምትሁሩ፤ በሆነም ጊዜ ከእናንተ ይልቅ ሁለት እጥፍ የባሰ የገሃነም ልጅ ስለምታደርጉት ወዮላችሁ” በማለት የተናገረው ወዮታ በእነዚህ አሳዛኝ ወገኖቻችንም ደረሰባቸው። ማቴ. 23:15

የተሐድሶዎች ትምህርት ጸረ መጽሐፍ ቅዱስ የሆነ፤ እግዚአብሔር እንድንበት ዘንድ ካላየን መንገድና ምሥጢራት የሚያለያይና ወደ ሞት የሚመራ ነው። ከእርቶዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ጋር ያላቸው መሠረታዊ ልዩነትም ይህን የመዳን መንገድ ከንቱ ለማድረግ የሚስተምሩት የሰህተትና የፈጠራ ትምህርት ነው። እስኪ “ወደዚህ ገበታ አንዳች ለመቀበል አንመጣም። የጌታ እራት ጸጋን የምንቀበልበት ምስጢር አይደለም።” ከማለት በላይ ከሀደት ምን ይመጣ? ጌታችን በማይታበል ቃሉ “ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና። ሥጋዬን የሚበላ ደሜንም የሚጠጣ በእኔ ይኖራል እኔም በእርሱ እኖራለሁ” ብሎ አስተማረን፤ ሐሳውያን ደግሞ ከዚህ በተቃራኒ ያስተምራሉ። ጌታችን “ሰው ከውኃና ከምፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም” ብሎ አስተማረ። እነርሱ ደግሞ “ጥምቀት ወደ መንግሥተ ሰማያት ከመግባት ጋር አንዳች ግንኙነት የለውም” ብለው ያስተምራሉ። ታዲያ እነዚህ ክርስቶስን የሚያሳብሉ ሐሰተኞች ክርስቶስን አይደሉምን? “የበግ ለምድ ለብሰው ከሚመጡባችሁ፤ በውስጣቸው ግን ነጣቂዎች ተኩላዎች ከሆኑ ከሐሰተኞች ነዚያት ተጠንቀቁ” የተባሉት እነዚህ ካልሆኑ ማን ሊሆን ነው? ማቴ. 7:15 ራሱ ጌታችን “ምን እንድትሰሙ ተጠበቁ” ብሎ አስጠንቅቆናልና የሚሰማውን መምረጥ የእያንዳንዱ ሰው ድርሻና ኃላፊነት ነው። ማር. 4:24

በአጠቃላይ ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን በክርስቶስ ቤዛነት የተገኙት የመዳን ጸጋዎች ተጠብቀው የሚገኙባቸውና እስከ ዕለተ ምጽአት ድረስ ለሚነሡ ሰዎች የሚሰጡባቸው መንገዶች ናቸው። ለሰም አጠራሩ ለአምላክነት ክብሩ ምስጋና ይግባውና መድኃኔ ዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠን መዳን እስከ ዕለተ ምጽዓት ድረስ ለሚነሣው ለእያንዳንዱ ሰው የሚደርስለትና የሚፈጸምለት በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን አማካይነት ነው።

ጌታችን ራሱን በእረኛ መስሎ ባስተማረበት ትምህርት “በሩ እኔ ነኝ፤ በእኔ የሚገባ ቢኖር ይድናል፤ ይገባልም ይወጣልም፤ መስማሪያም ያገኛል” ሲል የተናገረው ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያንን እንደሚመለከት መምህራን ወንጌል ገልጸዋል። ዮሐ. 10፡9 “እኔ ይገባል” ማለት በምሥጢራት አማካይነት ወደ መዳን - ወደ እርሱ (ወደ ክርስቶስ) አንድነት ይገባል ማለት ነው። በጥምቀት፤ በሜሮን፤ በቁርባን አማካይነት ወደ መዳን፤ ወደ ሕይወት ይገባል። “ይገባልም ይወጣልም” ማለትም ከዚህ ዓለም ሕይወት ወደ ዘለዓለማዊ ሕይወት የሚሄደውም በእነዚህ ምሥጢራት አማካይነት ነው።

በምሥጢረ ጥምቀት ሥርየተ ኃጢአትን፤ ልጅነትን፤ በክርስቶስ በሞቱ መሳተፍንና ክርስቶስን መልበስን ገንዘብ እናደርጋለን። በምሥጢረ ሜሮን ደግሞ ጸጋ መንፈስ ቅዱስ ያድርብናል፤ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ቤት እንሆናለን። በቅዱስ ቁርባን ምሥጢር ለኃጢአታችን መሥዋዕት ሆኖ የተረበውን የራሱን የክርስቶስን ቅዱስ ሥጋና ክቡር ደም እንበላለን እንጠጣለን፤ በዚህም የዘለዓለምን ሕይወት እናገኛለን፤ ክርስቶስን እንዋሐዳለን። በአጠቃላይ በቅድስት ቤተ ክርስቲያን የሚፈጸሙት ምሥጢራት ዓላማቸውና አፈጻጸማቸው ሁሉ ከመዳናችን ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ያላቸው ናቸው።

ቅዱስ ጎርጎርዮስ ነባቤ መለኮት እንዲህ ይላል፡- “ሥግው ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ አጠቃላይ የሆነውን የሰውን ልጆች መዳን የፈጸመ እንደ ሆነ ሁሉ፤ ያን አጠቃላይ ድንገት እያንዳንዳችን ገንዘብ የምናደርግበትን ሁኔታ የሚሰጠን ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ነው። ክርስቶስ በአጠቃላይ ለሁሉም የፈጸመውን ማዳን መንፈስ ቅዱስ ለእያንዳንዱ ይፈጽማል” ይላል። መንፈስ ቅዱስ ይኸን ሥራውን የሚፈጽምባቸው መንገዶች ደግሞ ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን ናቸው። በመንፈስ ቅዱስ በጥምቀት አማካይነት በሐዲስ ተፈጥሮ እንፈጠራለን፤ የክርስቶስ አካላት ሆነንም እንሠራለን። 1 ቆሮ. 12፡12 ፤ ኤፌ. 4፡3-5 ፤ ገላ. 3፡27 ፤ ሮሜ 6፡3 በቅዱስ ቁርባን ደግሞ በሥጋዊው፤ በሞቱ፤ በትንሣኤውና በዕርጉቱ ከተገኘው መዳን እንሳተፋለን።

ተዳማዊና ዘለዓለማዊ የሆነው የእግዚአብሔር ቃል የእኛን ባሕርይ ተዋሕዶ የራሱ አካልና ባሕርይ ያደረገበት የተዋሕዶ ምሥጢር በእኛነታችን ላይ ያስከተለው ትርጉምና ለእኛ የሰጠን ጸጋ እጅግ በጣም ጥልቅ ነው። ከዘመነ ሐዋርያት ጀምሮ በየዘመናቱ የነበሩት አባቶቻችን ይህን የምሥጢረ ተዋሕዶ አስተምህሮ ከመናፍቃን ብረዛና ሥርዋጽ ለመጠበቅ ብዙ ዋጋ የከፈሉት ያለ ምክንያት አልነበረም። አካላዊ የእግዚአብሔር ቃል የእኛን ባሕርይ የራሱ አድርጎ መዋሐዱና በተዋሕዶ አንድ አካል፤ አንድ ባሕርይ የሆነ ሥግው ቃል መሆኑ በሰው ልጅ አጠቃላይ የወደፊት ተሰፋና መዳንን ገንዘብ አደራረግ መንገድ ሁሉ ጥልቅና ዘላቂ የሆነ አንድምታ አለው። መዳንን ገንዘብ የምናደርገው እንዲሁ አፍኣዊ (ውጫዊ) በሆነ መንገድ ሳይሆን፤ በማመን ብቻ ሳይሆን፤ ከዚህ ያለ መለያየትና ያለ መለወጥ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ከተዋሐደው የሰው ባሕርይ (ትስብእት) ጋር በጥምቀት፤ በሜሮንና በሥጋውና በደሙ በመሳተፍ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር አንድ ባሕርይ ሆኖ በመዋሐዱ ኃጢአትንና ሞትን ድል ካደረገው ከዚህ ከአዲሱ የሰው ባሕርይ ጋር ስንዋሐድ ነው እኛም ሞትንና ኃጢአትን ድል ማድረግንና ዘለዓለማዊ ሕይወትን ገንዘብ ማድረግ የምንችለው። መዳንን የምናገኘው እንዲሁ በማመን ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋ የልጁ አካል ሆነን እንሠራ ዘንድ ከእርሱ ጋር በሚያዋሕደን መዋሐድ ነው። ይህ ደግሞ ያለ ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን የሚፈጸም አይደለም።

የማይሞትና ዘለዓለማዊ የሆነው አካላዊ ቃል ሞትና መለወጥ የሚለማውን የእኛን ባሕርይ ገንዘብ አድርጎ ለሰከ መዋሐድ ያደረሰው ምክንያት ይኸው ነው። የደከመና በሞት የተያዘ ባሕርያችንን ከራሱ ባሕርይ ጋር አንድ አድርጎ በማዋሐድ የእርሱ የራሱ ገንዘብ በማድረግ እኛም ከዚህ ከእርሱ ጋር አንድ ከሆነው አዲስ ሰብእና ጋር በሚኖረን ሱታፊና ጎብረት አማካይነት አምላክነቱ ለትስብእቱ የሰጠውን ሕያውነትና ጸጋ ሁሉ እናገኛ ዘንድ ነው። ዘለዓለማዊ ሕይወት ያለው በዚህ አካል እና በአዲሱ ሰውነት ነው።

ቅዱስ ቄርሎስ ወደ ንስጥሮስ ከላካቸው አሥራ ሁለት ጥልቅ ነገረ ተዋሕዶን የሚገልጹ ቃለ ግዝቶች መካከል አሥራ አንደኛው እንዲህ የሚል ነው፡-

... ሕይወትን ሰጧል የሆነው (ሕይወትን የሚሰጠው) የክርስቶስ መለኰታዊ ባሕርይ ብቻ አይደለም፤ የእግዚአብሔር ቃል የራሱ ገንዘብ ያደረገውና ከራሱ ጋር አንድ አካልና አንድ ባሕርይ ያደረገው ከመሆኑ የተነሣ የተዋሐደው ትስብእትም ሕይወትን ሰጧል ነው እንጂ፡፡ ይህን የማያምን ቢኖር የተወገዘ ይሁን፡፡⁷⁹

የመለኰትና የትስብእት ተዋሕዶ አፍካዊ (ውጫዊ) ሳይሆን ውሳጣዊ (አካላዊና ባሕርያዊ) እንደ ሆነ ሁሉ መዳናችን የሚፈጸመውም እንዲሁ ውጫዊ በሆነ መንገድ ሳይሆን በጥምቀትና በሜሮን እንዲሁም በሥጋውና በደሙ ከዚህ አካላዊ ቃል ገንዘቡ ካደረገው ከአዲሱ ሰው ጋር በመሳተፍና በመዋሐድ (አንድ በመሆን) ነው፡፡ ከዚህ ውጭ እንዲሁ ዝም ብሎ “እምኛለሁ” በማለት ብቻ መዳን አይገኝም፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ “በሐዋርያትና በነቢያት መሠረት ላይ ታንጻችኋል፤ የማዕዘኑም ራስ ድንጋይ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው፤ በእርሱም ሕንጻ ሁሉ እየተጋጠመ በጌታ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንዲሆን ያድጋል፤ በእርሱም እናንተ ደግሞ ለእግዚአብሔር መኖሪያ ለመሆን በመንፈስ አብራችሁ ትሠራላችሁ” በማለት የገለጸው ይህን ድንቅ ምሥጢር ነው፡፡ ኤፌ. 2፡20-22

ቅዱስ ቄርሎስ ዘእስክንድርያ ስለ ምሥጢረ ተዋሕዶ ሲናገር እንዲህ አለ፡-

ባሕርየ እግዚአብሔር (አምላክነት) አንድ ነገር ነው፤ ባሕርየ ሰብእ (ትስብእት) ደግሞ ሌላ ነገር ነው፤ እያንዳንዳቸውም የየራሳቸው አጀኛር አላቸው፡፡ በክርስቶስ ግን እኛ ለንፈዳው ከምንችለው በላይ በሆነ ልዩ ምሥጢር ያለ መቀላቀል ወይም ያለ መለወጥ ሁለቱም አንድ ሆነው ተዋሕደዋል፡፡ ሆኖም የተዋሕዱቸውን ሁኔታ (ሁለቱ እንዴት አንድ እንደ ሆኑና እንደ ተዋሐዱ) ግን ፈጽሞ ለንፈዳው የምንችለው አይደለም፡፡

እኛ ስምሥጢራት አማካይነት የምንዋሐደው ከዚህ በተዋሕዶ አንድ ባሕርይ ከሆነው ሥጋው ቃል ጋር ነው፡፡ በጥምቀቱ፤ በሜሮኑ፤ በቁርባኑ ከእርሱ ጋር አንድ ሆነን እንዋሐዳለን፤ አካላዊ ቃል ገንዘቡ ካደረገው የእኛ ባሕርይ ጋር አንድ እንሆናለን፡፡ “ለበሰም ለሐዲስ ብእሲ - አዲሱን ሰው ልበሱት” የተባለው ይህን ነው፡፡ ይህ ደግሞ እንዲሁ “በእምት” ብቻ የሚፈጸም አይደለም፤ ማመን የመጀመሪያው መንሻ ሆኖ ከዚያ በኋላ ግን በተግባራዊ ስታፊና መዋሐድ የሚፈጸም ነው፡፡

ምሥጢራት ቤተ ክርስቲያንን መንቀፍና ማቃለል ከጥንት ጀምሮ የነበሩ የክርስትና ጠላቶች የመናፍቃን ዋና ግብራቸው ነበር፡፡ እርዮሳውያንና ሌሎችም መናፍቃን በጥምቀት፤ በሜሮንና በቁርባን ምሥጢራት ላይ ይላላቁ ነበር፡፡ ለአብነትም ይኖረዋል የተባለው ጽንፈኛ እርዮሳዊ ስለ ምሥጢራት የጻፈውን ዘለፋና ንቀት ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘኑሲስ በእርሱ ላይ ከጻፈው የመልስ መጽሐፍ እንመልከት፡፡ ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘኑሲስ የእርዮስን ኑፋቄ እስከ መጨረሻው ጥግ ድረስ ገፍቶ ያደረሰውና ቀንደኛ እርዮሳዊ የነበረው ይኖረዋል ለጻፈው መጽሐፍ በጻፈው እጅግ በጣም ጥልቅና ድንቅ በሆነው የመልስ መጽሐፍ ላይ እንዲህ ይላል፡-

... [ይኖረዋል] ጸግም የምንወስድበትን ምሥጢረ ጥምቀትን እንደ ከንቱ ነገር ይቆጥረዋል፤ ልዩ መሥዋዕት የሆነውን የቁርባንን ምሥጢረ ረብ ጥቅም እንደ ሌለው ነገር ያደርገዋል፤ በእነዚህ ምሥጢራት መሳተፍንም ምንም ዓይነት ጥቅም የሌለው እንደሆነ ሊያስረዳ ይሞክራል፡፡ በዚህም የእኛን የእምነት አስተምህሮ ያዋረድኩ በመሰለውም ምንጩና እርሾው እነ ሞንታኒስ፤ እነ መርቅያን፤ እነ ባሲሊዲስና የመሳሰሉት ግኖስቲሲኝና መናፍቃን መሆናቸውን ራሱ ይናገራል፡፡

⁷⁹ (11. Whosoever shall not confess that the flesh of the Lord giveth life and that it pertains to the Word of God the Father as his very own, but shall pretend that it belongs to another person who is united to him [i.e., the Word] only according to honour, and who has served as a dwelling for the divinity; and shall not rather confess, as we say, that that flesh giveth life because it is that of the Word who giveth life to all: let him be anathema.) የቅዱስ ቄርሎስ ዘእስክንድርያ 12ቱ ቃለ ግዝቶች

... ዩኖሚየስ ዘለፋውን በመቀጠልም 'ቅዱሳንና ብዙዓን ከሆኑ ሰዎች ጋር በአንድነት ሆነን እግዚአብሔርን የመምሰል ምስጢር ያለውና የሚገኘው በትምህርት ፍጹምነት እንጂ እናንተ "ምስጢራት" የምትሏቸውን እነርሱን በመፈጸምና ከእነርሱ በመሳተፍ አለመሆኑን እናረጋግጣለን' ይላል። እንዲህ ብሎ ሲጽፍ እንዲህ የሚለውን ትምህርት መጽሐፍ ቅዱስን ለሚያውቅ ሰው ከብሉይም ሆነ ከሐዲስ እንዲህ የሚል ትምህርት ከየትኛውም መጽሐፍ የሌለና ከዚያ ያላገኘው የእርሱ የራሱ ፈጠራ ብቻ መሆኑን ያውቃል።

ስለዚህም እርሱ "ቅዱሳንና ብዙዓን የሆኑ ሰዎች" የሚላቸው እነ ማጊን [መነናውያንን]፣ ኒቆላዎስን፣ ኤቲየስን፣ አርዮስንና መሰሎቹ የሆኑትን ሌሎችን እርሱ በከህደቱ አንድ የሆኑትና እንደ እርሱ የቤተ ክርስቲያን ምስጢራት ፋይዳ ቢሰናቸው የሚሉትን መናፍቃንን ማለቱ መሆኑ ግልጽ ነው። እኛ ግን ከክርስቶስ ቃል "ሰው ከውኃና ከመንፈስ ካልተወለደ በቀር ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ሊገባ አይችልም" ያለውን፣ እንዲሁም "ሥጋዬን የሚበላ ደሚንም የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው" ያለውን ቃል ከእርሱ ከባለቤቱ ተምረናልና እግዚአብሔርን የመምሰል ምስጢር የሚፈጸመውና የሚታተመው መሰከታዊ የሆኑትን ስመ አብን ስመ ወልድን ስመ መንፈስ ቅዱስን በመታመንና መጻናችን የሚጸናውና የሚከወነው ደግሞ ከምስጢራት በመሳተፍ መሆኑን እናምናለን። ዮሐ. 6:51-54 ...

ዩኖሚየስና መሰሎቹ በቤተ ክርስቲያን ያሉ ክርስቲያኖቹ ትውፊቶችና ምስጢራት ጥቅም የላቸውም ይላሉ። ጥቅም የላቸውም ከሚሏቸው ትውፊቶችና ምስጢራት መካከልም በመስቀል ምልክት ማማተብ፣ ጸሎት፣ ጥምቀት፣ ኃጢአትን መናዘዝ፣ ሕትን ለመጠበቅ በመንፈስ ቅዱስ በተማወቀና በበረታ ልብ መትጋትና መጋደል፣ ራስን መግዛትና በእግባቡ ለመኖር መታገል፣ የትህርምት ሕይወት፣ በውሳጣዊ ፍላጎቶች ላለመነጻትና ላለመሸነፍ ጥረት ማድረግ፣ ለተድላ ደስታ ተገዢ እስመሆን፣ በሥነ ምግባር ፍጽምና ወደ ጓላ አለመቅረትና አለመሸነፍ፣ ከእነዚህ ውስጥ አንዳቸውም የሚጠቅሙትና የሚረዱት ምንም ነገር የለም ይላሉ። ምስጢራትም መንፈሳዊ ሁብታትን አያሰጡም፣ በክብር ጠላት የሚወረወረውን ፍላጻና መፍት አያርቁም ይላሉ። ክርስቲያኖች በታላቅ አክብሮት የሚጠብቋቸውንና የሚፈጽሟቸውን ምስጢራት በድፍረትና በደፋ ረብ የለሽ፣ ስንፍናና ሞኝነት ናቸው ይላሉ። እምነታችን ሊያንቋሽሽ የሚፈልጉ ጣዖት አምላኪ የሆኑ ሰዎችስ በእኛ ላይ ከዚህ የበለጠ ምን ያደርጋሉ? ... አዲሶቹ የጣዖት አምልኮ አስተማሪዎች የሚያስተምሩት ትምህርት እንግዲህ ይህ ነው፤ እነርሱን የሚከተሏቸውም በሕግ አፍራሾችና በሃይማኖት ለዋጮች ላይ ስለሚመጣው ፍርድ ግድ የላቸውም።

(ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኩሲስ፣ ለአርዮሳዊው ዩኖሚየስ የጻፈው የመልስ መጽሐፍ፣ መጽሐፍ 11፣ ቁ. 5)

እዚህ ላይ የምናስተውለው ነገር ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘኩሲስ እንደ ተናገረው በአንድ በኩል በጥምቀት ዳግም ልደትና ሌሎችም ጸጋዎች፣ በምስጢረ ቁርባንም እንዲሁ የምናገኛቸው ጸጋዎች ሁሉ "የሉም፣ ምስጢራት ፋይዳ የላቸውም" የሚሉት መናፍቃን እንደ አርዮሳዊው ዩኖሚየስ ሁሉ ትምህርታቸውን ከቀደሙት "ቅዱሳንና ብዙዓን የሆኑ ሰዎች ያገኘነው ነው" ማለታቸው ጥንትም የተለመደ ስልታቸውና ልማታቸው መሆኑን ሲሆን፣ በሌላ በኩል ደግሞ እንደዚህ የምስጢራትን ፋይዳ የሚያቃልሉ ሰዎች ከጥንትም ጀምሮ አርዮሳውያን መሆናቸውን ናቸው።

ተሐድሶዎች ከላይ ሲታዩ ስለ ክርስቶስ የሚናገሩና የሚቆረቆሩ ይምሰሉ እንጂ ውስጣቸውና አስተምህሯቸው በትክክል ሲፈተሽና ሲመረመር ግን ከአርዮሳዊ ምንጭ የተቀጻና በአርዮስ እርሾ የተለወሰ ዱቄት ነው። አስተምህሯቸው በመጽሐፍ ቅዱስና በቀደሙት ታላላቅ አባቶቻችን አስተምህሮ ሚዛንነት ሲመዘን እጅግ አድርጎ ቀልሎ የሚገኘው ለዚህ ነው። እነርሱም ጸረ ክርስቶሶችና ሐሳውያን መሲሐውያን ናቸው። አባቶቻቸውና ምንጮቻቸው መጽሐፍ ቅዱስና የቀደሙት ሊቃውንት እነ ቅዱስ አግኖጥዮስ፣ ቅዱስ ሄራክሎስ፣ እነ ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ እነ ቅዱስ አትናቄዎስ፣ እነ ቅዱስ ጎርጎርዮስ፣ እነ ቅዱስ ቄርሎስ፣ እነ ቅዱስ ባስልዮስ፣ እነ ቅዱስ ያፌድ ሳይሆኑ አርዮሳውያኑ እነ ኤቲየስ፣ እነ ዩኖሚየስ፣ እነ ንስጥሮስና እነ ሉዮን እንዲሁም ግኖስቲሲዝም እና መርቅያናንና እነ ማኒ መሆናቸው ከትምህርታቸው ግልጥ ብሎ ይታያል።

3.7.3 በተቀበሉት ጸጋ መጽናት፣ መንፈሳዊ ተጋድሎና ክርስቲያናዊ መልካም ሥራ

እስካሁን አንድ ሰው ለመዳን ማድረግ ያለበትን ሁለት መሠረታዊ ነገሮችን ተመልክተናል፡፡ እነዚህም የመጀመሪያው ማመን ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ለመዳን አስፈላጊ የሆኑትን ምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያንን መፈጸም ናቸው፡፡ ከዚህ ቀጥሎ ደግሞ ለመዳን አስፈላጊ የሆኑትን ቀሪዎቹን ነገሮች እናያለን፡፡

3.7.3.1 የተሐድሶዎች ትምህርት ስለ መጽናት፣ ተጋድሎና ክርስቲያናዊ መልካም ሥራ

ተሐድሶዎች ሰው ባመነበት ቅጽበት ወዲያውኑ ስለሚድንና ከዚያ በኋላ ያለው ሕይወት ምንም ይሁን ምን በመዳኑ ላይ አንዳችም ለውጥ ስለማያመጣ የፈለገውን ኃጢአት ቢሠራም ከመዳን አያግደውም ይላሉ፡፡ በዚህም ሰው ራሱን እንዲገዛና ከኃጢአት ጋር እንዲጋደል ሳይሆን በተቃራኒው ሰው ኃጢአትን እንደ ቀላል ነገር እንዲመለከት፣ እንዲለማመድና እንዲደፋፈር የሚያደርግ ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት ያስተምራሉ፡፡ ለምሳሌም የሚከተሉትን ትምህርቶቻቸውን እንመልከት፡-

- ① "... ይህን ከተረዳን በኋላ ራሳችንን ለማሻሻል ሙከራ አናደርግም፡፡ ... በእኛ ውስጥ ያለውን ኃጢአት ለማሸነፍ መፍጨርጨር የለብንም፡፡ ክርስቲያን እንደዚህ ማድረግ አለበት ተብሎ የተጻፈ አናገኝም፡፡ ዕብራውያን 12:4 ከኃጢአት ጋር ስለ መጋደል ይናገራል፤ ነገር ግን በዓለው ስላለው ኃጢአት ተናገረ እንጂ በእኛ ውስጥ ስላለው አይናገርም፡፡ ... በእኛ የሚኖረው መንፈስ ቅዱስም በኃጢአተኝነታችን ወይም በሥጋችን ላይ ራሱ ይዋጋል እንጂ በሥጋ ላይ መዋጋት የእኛ ድርሻ አይደለም፡፡ ... " (ጠማረ ጽድቅ፣ ጥቅምት 1991 ዓ.ም.፣ ገጽ 27)
- ② "ቅድስና ... በክርስቶስ መሞት መነሣትም በሚደረግ በሕይወት መንፈስ ሕግና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል እንጂ በሰው አሳብ ወይም ጥረት የሚሆን አይደለም፡፡" (ሰምዓ ጽድቅ ብሔራዊ፣ ገጽ 108)
- ③ "አማኝ በውስጡ ካለው ኃጢአት ጋር ሲጋደል እድሜ ልኩን ይወስድበታል የሚለው አባባልም ስህተት ነው፡፡" (ጠማረ ጽድቅ፣ ጥቅምት 1991 ዓ.ም. ገጽ 28)
- ④ "ሰው ያለ መልካም ሥራ መጽደቅ ይችላል፡፡" (ትምህርተ ድኅን፣ ገጽ 56)
- ⑤ "እነዚህ በቀሎ እመጣለሁ፤ ለእያንዳንዱ እንደ ሰራው መጠን እኩኛል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ፡፡ በዚህና በመሰል ጥቅሶች እየታገዙ ጽድቅ በሥራ እንደሚገኝ የሚሰብኩ ብዙዎች ናቸው፡፡ ጌታ ለፍርድ ሲመጣ ጻድቃንንም ሆነ ኃጢአንን የሚጠይቀው የእምነት ጉዳይ ሳይሆን ሥራን ነውና ስለዚህ ጽድቅ በሥራ ይገኛል ብለው ያምናሉ፡፡ ይህ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ሚዛናዊነትን ያልጠበቀ አመለካከትና መጽሐፍ ቅዱስ ጽድቅ በሥራ ሳይሆን በእምነት ብቻ እንደሚገኝ የተናገረውን ያፈርሳል፡፡" (የተቀበረ መክሊት፣ ገጽ 188)
- ⑥ "ይህ ጽድቅ በእኛ ድካም የሚገኝ ሳይሆን የእግዚአብሔር ነጻ ስጦታ ነውና ለእኛ ተቆጥሮልን የምንጸድቅበት በእምነት ብቻ ነው፡፡ ስለሆነም ወደፊት ሳይሆን ሰው ባመነበት ቅጽበት መጽደቁን ያረጋግጣል፡፡ ጽድቅ በሥራችን የሚገኝ ቢሆን ኖሮ አሁን ሊረጋገጥ አይችልም፡፡ በእምነት ብቻ በመሆኑ አሁን ተረጋግጧል፡፡ የእግዚአብሔር ጽድቅ ነጻ ስጦታ እንጂ የድካም ዋጋ (ደመወዝ) ባለመሆኑ በሥራ ላይ ተመሥርቶ የነበረውን ጽድቅና ከንቱ ትምክህት መና አስቀርቷል፡፡ እግዚአብሔር ያፈረሰውን እንደገና እንጾ ጽድቅን በእምነት ሳይሆን በሥራ ለማግኘት መጣር እግዚአብሔር ወዳዘጋጀው ጽድቅ ካለማድረሱም በላይ ከጸጋው ለይቶ ይጥላል፡፡ ቄርሶስ ጽድቅ በእምነት ብቻ የሚገኝ መሆኑን ሲያሰረዳ፡ "እመ ፍጻሜሁ ክርስቶስ ለአሪት ውሐቱ ጽድቅን ወያጽድቅን በሃይማኖት ባሕቲቱ እስመ በዚሁ ውሐቱ ከጸል ለአጽድቅ በእምነት እግዚአብሔር - ክርስቶስ ለአሪት ፍጻሜው ከሆነ እርሱ ጻድቅ ነውና በሃይማኖት (በእምነት) ብቻም ይጸድቃል፡፡ ከእግዚአብሔር የሚሆን የማጽደቅ ችሎታ የእርሱ ገንዘብ ነውና" ብሏል (ሰምዓ ጽድቅ ብሔራዊ ገጽ 94" (የተቀበረ መክሊት፣ ገጽ 188-189)

© “ጽድቅ የእኛ አንዳች አስተዋጽኦ የሌለበት የእግዚአብሔር ነጻ ስጦታ ከሆነ ዘንድ በእምነት ከጸድቅ በኋላ ኃጢአት ፈጽመን ብንገኝ እንኳ ከጽድቅ ተለይተን አንከነንም፤ ስለ ኃጢአታችን በተለያዩ ቅጣቶች እንገሠጻለን እንጂ። (1 ቆር. 11:32 ፤ 3:15 ፤ 5:5) ይህ ሳይሆን ቀርቶ ያገኘው ጽድቅ ኃጢአት ስንሠራ የሚወስድብን፤ ጽድቅ ስናደርግ ደግሞ የሚመለስልን አድርገን ከቆጠርን የድካማችን ወይም ጥረታችን ውጤት እንጂ ነጻ ስጦታ መሆኑ ይቀራል። . . . ከዚህ ውጭ ግን በእምነት ጸድቄያለሁና አልከነንም እያለ ሁል ጊዜ ኃጢአትን በተደጋጋሚ የሚፈጽም ክርስቲያን ጸድቄያለሁ በማለት ራሱን ከሚሸነግል አለመጽደቁን ሊያጠነው ይገባል። (የተቀበረ መከሊት፣ ገጽ 189-90)

ይህ የተሐድሶዎች አስተሳሰብና ትምህርት ከዚህ ቀጥሎ በመጽሐፍ ቅዱስ እና በቀደምት አበው ሊቃውንት ትምህርት ስንመዝነው እንደምናየው አንዱን (እምነትን) ብቻ ይዞ ሌላውን ትቶ በስህተት ሚዳ የሚነጉድ ሰው ሠራሽ ሃሳብ ነው። በመጀመሪያ “ቄርሎስ ጽድቅ የሚገኘው በእምነት ብቻ ነው አለ” ብለው የጠቀሱልን ራሱን ቄርሎስን ሳይሆን የተሐድሶ አባታቸው መሠረት ስብሐት ለአብ የጻፈውን መጽሐፍ ነው (ስምዐ ጽድቅ ብሔራዊ የመሠረት ስብሐት ለአብ መጽሐፍ ነው)። መሠረት ስብሐት ለአብ ደግሞ በስምዓ ጽድቅ ብሔራዊ መጽሐፍ ላይ “ቄርሎስ እንዲህ ይላል”፣ “ዮሐንስ አፈ ወርቅ እንዲህ አለ” ብሎ አቀረበ እንጂ ያን ጥቅስ ከየት እንዳገኘው ወይም እነዚህ አባቶች ከየትኛው ትምህርታቸው ላይ እንደዚያ እንዳሉ አልገለጸም።

ይህን ደግሞ ምናልባት በስህተት ያደረጉት ሊሆን ይችላል ወይም ደግሞ አንዳንድ ጊዜ እንደዚህ ሊሆን ስለሚችል ምንም አይደለም ብለን በቅንነት እንዳናልፈው በተደጋጋሚ ያደረጉት ነገር ሆነብን። “ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ እንዲህ ይላል” ይሉና ምንጭ አድርገው የሚጠቅሱት ይህንኑ የመሠረት ስብሐት ለአብን መጽሐፍ ነው። እንደዚሁም “ቄርሎስ እንዲህ ይላል” ይሉና የሚጠቅሱት አሁንም ይህንኑ መጽሐፍ ነው። ታዲያ ቄርሎስ አለ ካሉ መጥቀስ የነበረባቸው ራሱ ቄርሎስ ያለውን ነበር እንጂ መሠረት ስብሐት ለአብን መጥቀስ ምን ማለት ነው? ከምንጩ ካላገኙት ደግሞ መጀመሪያ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያንን ከውስጧ በመለወጥ ፕሮቴስታንት ለማድረግ የራሷን ዘይቤ የሚያውቁትን ሰዎች እየፈለገ ሲቀስጥ ከነበረውና “ሠራዊት ክርስቶስ ማገበር” የተባለውን ድርጅት ካቋቋመው ከአውሮፓዊው የፕሮቴስታንት ሚሲዮን ከዳዊት ስቶክስ ለአንድ ዓመት ፕሮቴስታንታዊ በሆነ መንገድ የመጽሐፍ ቅዱስ ኮርስ የወሰደው፤ በመቀጥልም በአሜሪካ ሚሽን ትምህርት ቤት አስተማሪ ሆኖ ሲያገለግል የነበረው፤ ከዚያም በመካከ ሊዮሴስ ለ30 ዓመታት ሲያስተምር ፕሮ ሲሞትም ከመካከ ሊዮሴስ “ጸሎት” ተደርጎለት የተሸኘውን የመናፍቄን የመሠረት ስብሐት ለአብን ትምህርት በታላቁ እርቶዶክሰዊ አባት በቅዱስ ቄርሎስ ሽፋን ለማቅረብ መሞከር አታሳይነትና አጭበርባሪነት ነው። (ጮራ ቁ. 14፣ ገጽ 4) እኛ ያቀረብነው ትምህርቱን ከነባለቤቱ፤ እንዲሁም ከሚገኝበት ምንጭ ጋር ስለሆነ ሊሆን የሚገባው በዚህ መልክ ነው።

በዚያውም ላይ ደግሞ “ጌታ ለፍርድ ሲመጣ ጸድቃንንም ሆነ ኃጥአንን የሚጠይቀው የእምነት ጉዳይ ሳይሆን ሥራን ነውና ስለዚህ ጽድቅ በሥራ ይገኛል ብለው ያምናሉ” ያሉት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንን ለማለት ከሆነ ይህ ስህተት ነው። ምክንያቱም ቅድስት ቤተ ክርስቲያን ያለ እምነት በሥራ ብቻ ይጸደቃል ብላ አታምንም፤ አታስተምርምም። ይህ የተለመደ የሌሎችን እምነትና አስተምህሮ ለመንቀፍና ለማሳጣት ያመች ዘንድ የሚደረግ የማጣመም ስልት ነው። ለመዳን መሠረቱና ዋናው እምነት ነው፤ እምነት ብቻ ግን አይደለም። እንደ እነርሱ “በእምነት ብቻ” የማይለውን ሁሉ እምነቱንና ትምህርቱን አሳብቶ ማቅረብ ነውር ነው። እንደዚሁም “ይህ በእግዚአብሔር ቃል ላይ ሚዛናዊነትን ያልጠበቀ አመለካከትና መጽሐፍ ቅዱስ ጽድቅ በሥራ ሳይሆን በእምነት ብቻ እንደሚገኝ የተናገረውን ያፈርሳል” ያሉትም እንዲሁ ሐሰት ነው። ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ ጽድቅ በእምነት እንደሚገኝ ይናገራል እንጂ “በእምነት ብቻ” ግን አይልም። ሌላው አባባላቸውም ሁሉ እንዲሁ ውኃ የማይቋጥር ነው። ይህን ጉዳይ ከዚህ ቀጥሎ ባለው ክፍል እንመለከተዋለን።

እግዚአብሔር በቸርነቱ የሰጠንን የመዳን ጸጋ ከተቀበልን በኋላ ያን መዳናችንን ለመፈጸም ምን ማድረግ አለብን? የሚለው ጥያቄ መሠረታዊ ነው። በእምነት መሠረትነት በጥምቀት የእግዚአብሔር ልጅነትን ካገኘን፣ በምሥጢረ ሜሮን የመንፈስ ቅዱስ ቤት ሆነን ከታተምን፣ በምሥጢረ ቁርባን ከእርሱ ጋር ከተዋሐድን በኋላ ማድረግ የሚጠበቅብን ነገር አለ? ወይስ መዳናችን ስለ ተፈጸመ ከዚያ በኋላ የፈለግነውን ብንሆንና ብናደርግም በመዳናችን ላይ ለውጥ አያመጣምን?

በተሐድሶዎቹ አስተምህሮ መሠረት (እንደ አባቶቻቸው እንደ ፕሮቴስታንቶቹ ማለት ነው) መዳን በእንድ ቅጽበት፣ ያውም ምሥጢራትን ሁሉ ሳያካትት፣ እንዲሁ በእምነት ብቻ ይፈጸማል ስለሚሉ ከዚያ ወዲያ ምንም ነገር ማድረግ እንደማያስፈልግ ያስተምራሉ። “መዳን በእምነት ብቻ ነው፣ ተጋድሎ፣ ጽናት፣ ምግባር ትሩፋት . . . አያስፈልግም” ይላሉ። እንደ እነርሱ አስተምህሮ እንድ ሰው በክርስቶስ ካመነ ሌላ ነገር - ጥምቀት፣ ሜሮን፣ ቅዱስ ቁርባን፣ እንዲሁም ደግሞ የተቀበለውን ጸጋ ለመጠበቅ መጋደል፣ ጸም፣ ጸሎት፣ ምጽዋት፣ በአጠቃላይ መንፈሳዊ ተጋድሎና ምግባር ትሩፋት የሚባሉ ነገሮች አያስፈልጉም ይላሉ። ከዚያም አልፎ እንደ እነዚህ ያሉት ነገሮች መሰበካቸው ለሰው መዳን ተቃራኒ ነው ባሉች ናቸው። የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያንንም እነዚህን ነገሮች በማስተማሯ አጥብቀው ይጠሏታል። ይኮንኋታልም።

ለአብነትም ከዚህ በታች ያለውን ትምህርታቸውን እንመልከት፡-

- ⊙ “ሰው በምግባር በሚያደርገው ጥረት፣ ሰባቱን አጽዋማት በመጸም፣ ምጽዋት በመመጽወት ይጸድቃል ከሚለው ትምህርት ጋር ተደምረው ለሚያምኑ ሁሉ የሆነውንና በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን የሚገኘውን የእግዚአብሔር ጽድቅ ሽፍነውታል። እማኞች በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በሆነው ቤዛት በኩል በእግዚአብሔር ጸጋ ይጸድቁ ዘንድ ክርስቶስ የሕግ ፍጻሜ ነው ተብሎ መሰበኩ በገድልና በድርሳን ታሪክ ለደንዘዘ ጆሮ ፍጹም ሞኝነት ሆኖ እንዲቆጠር ተደርጓል።” (ኖጥተ 11ርገን፣ 2002፣ ገጽ 18)
- ⊙ “እርሱን ለማስደሰት የምታደርጉትን ሁሉ ሊቀበል የሚችልበትን መንገድ ባለማወቃችሁ አልተቀበለውም እንጂ ከፍቅሩ የተነሣ የምታደርጉት ሁሉ ከሰው ዐቅም በላይ ነው። ስለዚህም ያደረጋችሁትን ሁሉ ያልተቀበለበትንና እንዲያውም የተጸየፈበትን ምክንያት ልታውቁት ይገባል። እርሱን ያስደስትልናል ብላችሁ ብዙ ነገር የሠራችሁበት ባሕርይ ከእግዚአብሔር ጋር የተጣላ አዳማዊ ባሕርይ ነው፣ ኃጢአተኛ ባሕርይ ነው፣ የረከበ ባሕርይ ነው። ከዚህ የተነሣ ሥጋ የለበሰ ሁሉ ሕግን በመሥራት በእግዚአብሔር ፊት አይጸድቅም ተባለ። እናንተ በሕግ የታዘዘውን ሁሉ በማድረግ ፈጽመናል፤ እንዲያውም በሕግ ከታዘዘው በላይ በመሥራት “ትሩፋትን” አበርክተናል፤ አንጸድቃለን ብላችሁ ሰትጠባበቁ፤ ሕግን በመሥራት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት አይጸድቅም በማለት የእግዚአብሔር ቃል መንገዱን ዘግቶባችኋል። ምክንያቱ ግልጽ ነው። ሥጋ የለበሰ ሁላቸው በኃጢአት ከተበከለው ከአዳምና ከሔዋን ከሥጋቸውና ከባሕርያቸው ተከፍለው የተወለዱ በመሆናቸው ነው። መዝ. 51፡5 ሕግን ጠበቅን ትሩፋትንም ሠራን የሚሉበት ጠቅላላው አቋማቸው ረከቧል ማለት ነው። ኢሳ. 1፡5-6 . . .” (ጮራ ቁ. 10፣ ገጽ 7-8)
- ⊙ “የወይን ግንድ ቅርንጫፍ ፍሬን የሚያፈራው ከመጨነቅ፣ ከመዋከር የተነሣ እንዳልሆነ ይታወቃል። ከግንዱ ከሚገኘው መዝገብ የተነሣ ለቅርንጫፉ የዕድገቱ የጥንካሬውና ፍሬን የማፍራቱ እንቅስቃሴ ሁሉ ያለ መጨነቅ የሚሠራ ባሕርያዊ ክንውን ይሆናል። . . . ሌሎች ከፍሎች ደግሞ አባላቸው የወይን ፍሬን ማፍራት ይችሉ ዘንድ ጥብቅ የቅድስና ድንጋጌዎችን በሥራ ላይ ማዋል አስፈላጊ እንደ ሆነ ያስተምራሉ። ድንጋጌዎቻቸው በከባድ ቅጣት የታጀቡ ሰለሆነ ሕግ ተላላፊዎችን በመቅጣት “የወይን ፍሬን” እንዲያፈሩ ለማስደረግ እንደሚችል የሚያምኑ ይመስላሉ።” (ጮራ ቁ. 11፣ ገጽ 17)

እነዚህ አባባሎቻቸው በብዙ ስህተቶች የተሞሉ ናቸው፡፡ በመጀመሪያ ሰው ያለ እምነት፣ ያለ ምሥጢራት፣ “ሰው በምግባር በሚያደርገው ጥረት፣ ሰባቱን አጽዋማት በመጸም፣ ምጽዋት በመመጽወት” ብቻ ይጸድቃል አንልም፡፡ ይህ የሌሎችን እምነትና ትምህርት አጣምሞ ማቅረብ የተሰመደ ሰልታቸው ስለሆነ ነው፡፡ እንዲህ የሚያደርጉትም በዚህ ሽፋን “መዳን በእምነት ብቻ” የሚለውን ኑፋቂያቸውን እሸልከው ለማስገባት ነው፡፡ ከላይ በጠቀሰናቸው ትምህርቶቻቸው ውስጥ ያሉ ዋና ዋና ስህተቶቻቸውን በአጭር እንመልከታቸው፡-

1. የሰውን ባሕርይ የረከሰ አድርገው ማቅረባቸው

⊙ “እርሱን ያስደስትልናል ብላችሁ ብዙ ነገር የሠራችሁበት ባሕርይ ከእግዚአብሔር ጋር የተጣላ አዳማዊ ባሕርይ ነው፡፡ ኃጢአተኛ ባሕርይ ነው፡፡ የረከሰ ባሕርይ ነው፡፡ ሥጋ የለበሱ ሁላችሁ በኃጢአት ከተበከለው ከአዳምና ከሔዋን ከሥጋቸውና ከባሕርያቸው ተከፍለው የተወለዱ በመሆናቸው ነው፡፡”

ይህ አባባላቸው አካላዊ የእግዚአብሔር ቃል የእኛን ባሕርይ መዋሐዱ በእኛ ባሕርይ ላይ ያመጣውን ሁለንተናዊ ነገር ካለማወቅና ካለመረዳት የመጣ ስህተት ነው፡፡ ለዚህ ድጋፍ ወይም ማሰረጃ ብለው የጠቀሷቸው ጥቅሶችም ዘመን (ዓመተ) ፍጻሜ በነበረው በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረውን የሰው ሁኔታ የሚገልጡ እንጂ ከአምላክ ሰው መሆን ጀምሮ ባለው በዓመተ ምሕረት በሐዲስ ኪዳን ዘመን ያለውን የሰው ሁኔታ በተመለከተ የተነገሩ አይደሉም፡፡ የእኛ ባሕርይ ከአካላዊ ቃል ጋር ከመዋሐዱ የተነሣ በአዳምና በሔዋን ድቀት በአጠቃላይ በምልዓተ ኃጢአት ከደረሰበት ርኩሲት ነጽቷል፡፡ ተቀድሷል፡፡ ከድካሙ በርትቷል፡፡ ከውድቀቱ ተነሥቷል፡፡ ይህንም በጥምቀት የቀደመውን አሮጌውን ሰውነት (አዳም) አስወግደን አዲሱን ሰው ዳግማዊ አዳም ኢየሱስ ክርስቶስን ለብሰነዋል፡፡ መድኃኒታችን ሰው የሆነውና ራሱን የተቀደሰ መሥዋዕት አድርጎ የሰጠው እኛን ከቀደሙ ርኩሲታችን ለመቀደስ መሆኑን ሲገልጽ “እነርሱም ደግሞ በእውነት የተቀደሱ እንዲሆኑ እኔ ራሴን ስለ እነርሱ እቀድሳለሁ” አለ፡፡ ዮሐ. 17፡19 እንዲሁም “እርጌውን ሰው ከሥራው ጋር ገፋችሁታልና” ይላል፡፡ ቆላ. 3፡9

አሁን በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ፣ በምሥጢራት የሚሰጠውን ጸጋ እግዚአብሔር አምነው የተቀበሉ ክርስቲያኖች “በኃጢአት ከተበከለው ከአዳምና ከሔዋን ከሥጋቸውና ከባሕርያቸው ተከፍለው የተወለዱ” አይደሉም፡፡ እንደ ማንኛውም ሰው ሥጋዊ ልደትን በወለዱም ክርስቲያኖች ግን “ለተቀበሉት ሁሉ ግን፣ በሰው ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው፤ እነርሱም ከእግዚአብሔር ተወለዱ እንጂ ከደም ወይም ከሥጋ ፈቃድ ወይም ከወንድ ፈቃድ አልተወለዱም” ተብሎ እንደ ተነገረው ከእግዚአብሔር በጥምቀት ዳግመኛ የተወለዱ ናቸው፡፡

ስለዚህ በዳግማዊ ልደት ከእግዚአብሔር የተወለዱ ስለሆነ አሁን አባታቸው ተሐድሶዎች “በኃጢአት የተበከለ” ያሉት አዳም ሳይሆን እግዚአብሔር ነው፡፡ ዮሐ. 1፡12-13 ከዚህ ነጻ ለመውጣት ስለሚያስፈልገን ነው ጌታችን “ከሥጋ የተወለደ ሥጋ ነው፣ ከመንፈስም የተወለደ መንፈስ ነው፡፡ ዳግመኛ ልተወለዱ ያስፈልጋችኋል” በማለት ያስተማረን፡፡ ዮሐ. 3፡6-7 ስለዚህ በጥምቀት ዳግመኛ የተወለዱ ሁሉ ሥጋውያን ሳይሆኑ መንፈሳውያን ናቸው፡፡ ከደምና ከሥጋ ፈቃድ የተወለዱ ሳይሆኑ ከእግዚአብሔር የተወለዱ ናቸው፡፡ ስለዚህ ይህ ተሐድሶዎች ያሉት ገር ፈጽሞ ስህተት ነው፡፡ እግዚአብሔር ያደረገልንን ነገር ሁሉ ገደል መከተት ነው፡፡

በእግዚአብሔር ቸርነት የተሰጠውን የመዳን ጸጋ ጥንዘብ ያደረጉ ክርስቲያኖች ባሕርያቸው ከእግዚአብሔር ጋር የተጣላ አዳማዊ ባሕርይ ሳይሆን የክርስቶስ አካል የሆነ ነው፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ “ሥጋችሁ የክርስቶስ ብልቶች እንደ ሆነ አታውቁምን?” ይላልና፡፡ 1 ቆሮ. 6፡15 ተሐድሶዎች እንደሚሉት “ኃጢአተኛና የረከሰ ባሕርይም” አይደሉም፡፡ አሁንም መጽሐፍ ቅዱስ “በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም በአምላካችንም መንፈስ ምጥባችኋል፣ ተቀድሳችኋል፣ ጸድቃችኋል” ይላልና፡፡

1 ቆሮ. 6:11 እንዲሁም ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ያደረገው የማዳኑ ሁሉ ዓላማ ሰውን መቀደስና ማክበር መሆኑን “እናንተንም ነውርና ነቀፋ የሌላችሁና ቅዱሳን አድርጎ በእርሱ ፊት ያቀርባችሁ ዘንድ፤ በፊት የተለያችሁትን ክፉ ሥራችሁንም በማድረግ በአላባባችሁ ጠላቶች የነበራችሁትን አሁን በሥጋው ሰውነት በሞቱ በኩል አስታረቃችሁ” በማለት ይገልጻል። ቆላ. 1:21-22 በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ አዲስ ፍጥረቶች መሆናቸውንም “ሰለዚህ ማንም በክርስቶስ ቢሆን አዲስ ፍጥረት ነው፤ አሮጌው ነገር አልፏል፤ እነሆ ሁሉም አዲስ ሆኗል” ሲል በግልጽ ይናገራል። 2 ቆሮ. 5:17 በአጠቃላይ እነርሱ እንደሚሉት ከሆነና አሁንም ባሕርያችን ያልተቀደሰ፤ የረከሰና በኃጢአት የተበከለ ከሆነ ሐዋርያው “በከንቱኪ ሞተ ክርስቶስ - እንኪያስ ክርስቶስ በከንቱ ሞተን” ያስኛል። ገላ. 2:21 ይህም ወደ ዘመነ ፍጹ ወደ ዓመተ ክነኔ ወደ ዘመነ አራት መመለስ ነው። መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ የሰጠንን ጸጋና ሰው መሆኑ በእኛ ባሕርይና ሕይወት ላይ ያመጣውን ሁለንተናዊ ነገር በሙሉ ሽምጥጦ የሚክድ አረማዊ አስተሳሰብ ነው። በርግጥ እነርሱ ቅድስና የሚገኝባቸውን መንገዶች - ምሥጢረ ጥምቀትን፤ ምሥጢረ ሚሮንን፤ ምሥጢረ ቁርባንን፤ ጸምን፤ ጸሎትን፤ መንፈሳዊ ተጋድሎን፤ . . . ስለማይቀበሉ “የሰው ባሕርይ የጎሰቆለውና የረከሰው የአጻም ባሕርይ ነው” የሚሉት በእነርሱ ያለውን እንደ አጠቃላይ እውነታ አድርገው አጠቃልለውት ሊሆን ይችላል። ይህ የተሐድሶዎች አባባል ሁሉ መጽሐፍ ቅዱስን በአግባቡ ካለማወቃቸውና ፕሮቴስታንታዊ የሆነውን አባባል ብቻ እንደ ወረደ ከማውረዳቸው የመጣ ነው።

2. “ሰለዚህም ያደረጋችሁትን ሁሉ ያልተቀበለበትንና እንዲያውም የተጸየፈበትን ምክንያት ልታውቁት ይገባል” ብለዋል።

አሁን ደግሞ እግዚአብሔርን ወክለው እየተናገሩ ነው። በሃይማኖት ሆነው እርሱን ደስ ለማሰኘት በምግባር በተጋድሎ እንደየ ዓቅማቸውና እንደየ ጸጋቸው የሚወጡ የሚወርዱ የልጆቹን አገልግሎት እግዚአብሔር አለመቀበሉን፤ እንዲያውም መጸየፉን ማን ነገራቸው? ማንስ አረጋገጠላቸው? የራሳቸውን ግምት እንደ ተረጋገጠ እውነት አድርገው ደፍረው ሲናገሩ ትንሽ ሐፍረት እንኳ አይሰማቸውም። እግዚአብሔር ግን በእምነት ሆኖ የሚደረገውን ነገር ሁሉ በአባትነት ፍቅሩ ደስ ብሎት ይቀበላል እንጂ አይጸየፈውም። “እግዚአብሔር . . . ያደረጋችሁትን ሥራ፤ ለሰሙም ያላያችሁትን ፍቅር ይረላ ዘንድ ዓመፀኛ አይደለምና” ይላል። ዕብ. 6:10

በአንድ በኩል በእምነት ተመሥርተው በምሥጢራት ቤተ ክርስቲያን የሚገኙትን የእግዚአብሔር ሀብታትና ጸጋዎች አግኝተው በዚያ ላይ ቆመው እግዚአብሔርን የሚያስደስት መልካም ምግባር መሥራትን ንቀውና አጥቅተው ያጥላላሉ፤ ይህ የመዳን ጸጋ ተቃራኒ ነው ይላሉ። ቤተ ክርስቲያናችን ይህን ትምህርት በማስተማሯም ይወቅሷታል። በሌላ በኩል ደግሞ መልካም ምግባርና የቅድስና ሕይወት በሀገራችን ጠፋ ብለው ሊያዝኑና ሊተክዙ ይሞክራሉ።

© “ . . . በተለይም ወደ ሀገራችን ሰንመጣ የክርስቲያን ደሴት ተብላ መጠራቷ እምነ ላይ ነው? ብለን እስከምናስብ ድረስ የሰዎች ምግባር ብልሹነት ምድራችንን ሸፍኗት ይገኛል። ለመንግሥት ሕግ እስከባሪዎች የዕለት ተዕለት ሽክም ሆነው ከሚገኙት ምግባረ ብልሹ ዜጋዎች መካከል ከፍተኛውን እርምጃ የያዙት፤ ከእኛ ወዲያ ክርስቲያን ማን አለ ባዮችና በምግባራችን እንጸድቃለን የሚሉ ወገኖቻችን መሆናቸውን ላለማየት ዓይኖቻችን ከወንጀለኞች እስታ-ቲስቲስ ላይ ማንሣት ይኖርብናል። . . . አምላክ ባዕድን፤ ጠንቋዩን፤ ዛር ቃልቻውን፤ . . . በክርስቲያንነቱ በሚሰራው ሕዝብ መካከል ተሰፋፍቶ፤ በክፍልም ከየጋዜጣው እንደምናነበው ከቤተ ክርስቲያን ጋር ተቆራኝቶ ሰናይ ምድሪቱን የክርስቲያን ደሴት ብሎ መጥራት የቱን ያህል እሳፋሪ እንደ ሆነ መረዳት እያስቸግርም።” (ሥራ ቁ. 17፤ ገጽ 29)

ሊገርማቸው የሚገባው አያስፈልግም ብለው የሚያስተምሩት ክርስቲያናዊ መልካም ምግባር ባይጠፋና ቢሰፋፋ ነበር እንጂ ቢዳከምና ቢጠፋ ለምን ይገርማቸዋል? በእንደ በኩል አያስፈልግም ይላሉ፤ በሌላ በኩል ደግሞ ጠፋብን ተዳክመብን እያሉ የአዞ ዕንባ ሊያፈሰሱ ይሞክራሉ። ይኸ ምን ማለት ነው? እያስተማሩና እየሠሩ ያሉት ምግባርና የቅድስና ሕይወት እንዲጠፋ፣ ሕገ ወጥነትና ምግባር ብልሹነት እንዲሰፋፋ አይደለምን? ታዲያ ይህ ምኞታቸው ቢላካላቸው ደስ ሊላቸው ይገባል እንጂ ለምን ያዝናሉ? “አማኞች ሆነን ኃጢአት ብንሠራ የእግዚአብሔር ልጆች እንድንሆን የተሰጠንን መብት አይቀይረውም” (ጠማረ ጽድቅ፡ ፲፮ 60) እያሉ፤ እንዲሁም “ራሳችንን ለማሻሻል መከራ አናደርግም፤ በእኛ ውስጥ ያለውን ኃጢአት ለማሸነፍ መፍጨርጨር የለብንም” እያሉ ከመጽሐፍ ቅዱስ የሌለ ሰይጣናዊ ትምህርት ማስተማራቸው ዓላማው ሰውን ወደ ኃጢአት ለመግፋትና ለማደፋፈር ካልሆነ በስተቀር ሌላ ምን ሊሆን ይችላል? ታዲያ እንዲህ ብሎ ታጥቆ የሚያስተምር ቡድን ኃጢአት በዛ፤ ጽድቅና ቅድስና ጠፋ ብሎ ሊደሰት እንጂ ሊያዝን እንዴት ይችላል? አያውቁብንም የሚል አስመሳይነት ካልሆነ በስተቀር፤ በዚያውም ላይ “ይህን ላለማየት ዓይኖችን ከወንጀለኞች እስታቲስቲክስ ላይ ማንሣት ይኖርብናል” በማለት እንዲሁ እመኑን አሉን እንጂ እነርሱ እንደሚሉት ስለመሆኑ አንድም የስታቲስቲክስ መረጃ አቅርበው አላሳዩንም።

እነ ሉተር የመልካም ምግባር ሕይወት፤ የቅድስና ተጋድሎ ወዘተ አያስፈልግም ብለው ተነሥተው ሕዝቡን ኃጢአትን ካደፋፈሩትና ያለ መሳቀቅ እንዲሠራ ካደረጉት በኋላ በሕዝቡ ዘንድ ወንጀል በመበርከቱና የሰው ምግባር በጣም እየተበላሸ በመሄዱ ወደ ኋላ የተነሡት ፕሮቴስታንታውያን “ፓዮቲዝም - Pietism” የሚባል አዲስ እንቅስቃሴ ለመጀመር ሞክረው ነበር። እርሱም ምግባርና መልካም ሥራ ያስፈልጋል የሚል አዲስ እንቅስቃሴ ነበር። ሉተር የቅዱስ ያዕቆብን መልእክት በሥራና በእምነት ስለ መጽደቅ ስለሚናገር “ገለባ መልእክት” ይለው ነበር። ሆኖም ነገሩ ጅብ ከሄደ ዓይነት ሆነና ሕዝብ እንደ ሷንፊ ውኃ ሲፈልጉ የሚከፍቱትና ሳይፈልጉ ደግሞ የሚዘጉት ስላልሆነ የሚሰማቸው አላገኙም። በዚህ ሂደትም አብዛኛውን የአውሮፓ ሕዝብ ዛሬ ከደረሰበት የእምነት አልባነት ደረጃ አድርሰውታል። ክርስቲያን ነን የሚሉትም ሴትና ሴትን፤ ወንድና ወንድን በ “ቸርቸቻቸው” “በጸሎት” የሚያጋቡ ከመሆን መዓርግ ደርሰዋል። ይህ ነው የፕሮቴስታንቲዝም (የተሐድሶ) ውጤት!

እንደዚሁም ደግሞ “መቅደስ የገቡ መናፍቃን” በሚለው መጽሐፋቸው ከገጽ 58-59 ላይ የተፈጸመውን የእግዚአብሔር ማዳን እና በእያንዳንዳችን በኩል ያለውን የመዳን ድርሻና ሚና አደበላልቀውና ባልተረዳ አእምሯቸው አምታትተው ካቀረቡ በኋላ እንደ እነርሱ “ገነት መንግሥተ ሰማያት እንደምንገባ እርግጠኞች ነን” እያሉ የማይፈክሩትን ሰዎች ከእስላሞች ጋር እንዲህ ሲሉ ለማመሳሰል ሞክረዋል፡-

© “... መውረድ መወለዱን አታምኑም? ሲሷቸው እናምናለን ይላሉ። አልተጠመቃችሁም ሲሷቸው ደግሞ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ተጠምቀናል ይላሉ። ታዲያ እንዴት አልዳናችሁም ሲሷቸው መልሳቸው ስንሞት ነው የምናውቀው ይላሉ። ... እንዲያው የቁርዓት የመሐመድ መንፈስ ያደረበት ካልሆነ በቀር አምኖ የተጠመኑ ሁሉ ከጸጋው የተነሣ እንደ ጸደቀ አለማችን የኒቃ የኢየሱስን ተልእኮ ትርጉም አልባ ማድረግ መሆኑን አልተረዱትም። መሐመድ ጀነት ትገባለህ ወይ? ቢሉት ምኑን አውቄው አላህ በምሕረቱ ካላየኝ አለ ይላሉ።” (የተቀበረ መክሊት፡ ገጽ 58-59)

እንዲህ በጣም የሚገርመው ግን ይህን እንዳሉ ወዲያውኑ የሚከተለውን ማለታቸው ነው፡-

- © "የአሮን ልጆች ከሰኑ በተቀመጠው ውኃ ሳይታጠቡ ወደ ቅድስት ቢገቡ ይሞቱ እንደ ነበር ሁሉ ክርስቲያኖችም ኃጢአታቸውን ሳይናዘዙ ፍጻሜያቸው ሞት እንደሚሆን የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ይሰናል፡- ኃጢአቱን የሚሰውር አይለግም፤ የሚናዘዝባትና የሚተዋት ግን ምሕረትን ያገኛል። ሁል ጊዜ የሚፈራ ሰው ምስኑን ነው፤ ልቡን የሚያጽና ግን በከፉ ላይ ይወድቃል።" ምሳ. 28:13-14 (መቅደስ የገዙ መናፍቃን፡ ፲፮፡59)

ተሐድሶዎች ሆይ፤ ይህ የእግዚአብሔር ቃል የሚመስከረው ለማን ነው? "ገነት እንደምገባ እርግጠኛ ነኝ" ለምትሉት ለእናንተ ወይስ "እግዚአብሔር አድናኛል፤ ሆኖም ያን መዳን ሙሉ በሙሉ ገንዘብ ለማድረግና ሳለመልቀቅ በዚህ ዓለም ሕይወት ስንኖር መጽናት፤ መጋደል ያስፈልገናል" ለምንለው ለእኛ? ቃሉ የሚለው "ሁል ጊዜ የሚፈራ ሰው ምስኑን ነው፤ ልቡን የሚያጽና ግን በከፉ ላይ ይወድቃል" ነው እንጂ "ገነት እንደምገባ እርግጠኛ ነኝ፤ እንዳችሁ ፍርሃትና ስጋት የለብኝም እያለ የሚፈክር ሰው ምስኑን ነው" አይደለም!

ከዚህ ቀጥሎ እነዚህን የተሐድሶዎች አባባሎች በመንፈስ ቅዱስና በሊቃውንት ትምህርት መሠረት እንመዝናቸዋለን፡፡ በዚህም አርቶዶክሳዊነት ትምህርት የትኛው መሆኑን ነጥሮ ይወጣል፡፡

3.7.3.2 "በእምነት" መዳን እና "በእምነት ብቻ" መዳን

እምነት ለመዳን የመጀመሪያው አስፈላጊ ነገር ስለ መሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ በስፋት የሚያስተምረን እውነት እንደ ሆነ ከላይ ተገልጿል፡፡ መዳን የእግዚአብሔር የቸርነቱ ስጦታ እንጂ የሰው የሥራው ውጤት አለመሆኑም እንዲሁ በመጽሐፍ ቅዱስ በሚገባ የተገለጸና አርዶክሳዊት ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የምታምነው እውነት ነው፡፡ የተሐድሶዎች አለመረዳትና ስህተት ያለው አንዱን ጥለው አንዱን እንጠልጥለው መሄዳቸው ነው፡፡ ይህም "መዳን በእምነት ብቻ ነው" ማለታቸው ነው፡፡ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት መሠረት የምንድነው በእምነት ነው፤ በእምነት ብቻ ግን አይደለም፡፡ "በእምነት መዳን" እና "በእምነት ብቻ መዳን" በእጅጉ የተለያዩ ጉዳዮች ናቸው፡፡

"በእምነት መዳን" መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት ሲሆን "በእምነት ብቻ መዳን" የሚለው ግን የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት አይደለም፡፡ ይህ የፕሮቴስታንቶችና የልጆቻቸው የተሐድሶዎች የፈጠራ ትምህርት ነው፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ በእምነት ስለ መዳን እንጂ "በእምነት ብቻ" ስለ መዳን አንድም ቦታ አይናገርም፡፡ "ሰው ያለ ሕግ ሥራ በእምነት እንዲጸድቅ እንቅጥራለንና" በሚለው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ላይ "በእምነት ብቻ እንዲጸድቅ" በማለት "ብቻ" የሚለውን አፍራሽ ቃል በራሱ ደፋርነት የጨመረው በ16ኛው መቶ ዓመት የተነሣው ጀርመናዊው ማርቲን ሉተር ነው፡፡ ሮሜ 3:28 "በእምነት መዳን" በሚለው የእግዚአብሔር ቃል ላይ "ብቻ" የሚል ቃል በድፍረት የጨመረው በሰው መዳን ውስጥ ምስጢራት ቤተ ክርስቲያንን፤ የመጽናትንና የተጋድሎን አስፈላጊነት ሁሉ ከንቱ ለማድረግና እንዲሁ "ድኛለሁ" እያሉ በመፍከር እንዳሻቸው ኃጢአትን ለመሥራት ለራሳቸው ይሉና ለመስጠት የፈጠሩት ሰፊ መንገድ ነው፡፡

ቅዱስ መጽሐፍ መሠረታዊ ነገር ስለ ሆነው በእምነት ስለ መዳን ጉዳይ ደጋግሞ ይናገራል፡፡ ለአብነትም "እርሱንም እግዚአብሔር በእምነት የሚገኝ በደሙም የሆነ ማስተሰሪያ አድርጎ አቆመው" ይላል፡፡ ሮሜ 3:25 እንዲሁም "እንግዲህ በእምነት ከጸደቅን በእግዚአብሔር ዘንድ ባይታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሰላምን እንያዝዝ" "በእርሱም ደግሞ ወደቆምንበት ወደዚህ ጸጋ በእምነት መግባትን አግኝተናል" ፤ "ይህስ ስለ ምንድር ነው? በሥራ እንጂ በእምነት ጽድቅን ስላልተከተሉ ነው" ይላል፡፡ ሮሜ 5:1፤ 5:2፤ 9:30

ቅዱስ ጳውሎስ “ሕግ” እና “የሕግ ሥራ” በማለት የሚገልጠው ሕገ ኦሪትንና በዚያ የነበረውን የመሥዋዕት ሥርዓት ሲሆን “እምነት” የሚለው ደግሞ ወንጌልንና በወንጌል የሚገኘውን የመዳን ጸጋ ነው። ለምሳሌም “እምነትም ሳይመጣ ሊገለጥ ላለው እምነት ተዘግተን ከሕግ በታች እንጠበቅ ነበር” በማለት “ሕግ” የሚለው ሕገ ኦሪትን ሲሆን እምነት የሚለው ደግሞ ወንጌልን መሆኑ ግልጽ ነው። ገላ. 3:23 እንዲሁም “እምነት ግን መጥቷልና ከእንግዲህ ወዲህ ከሞግዚት በታች አይደለንም” ሲል “እምነት” ያለው ወንጌልን መሆኑ ግልጽ ነው። ገላ. 3:25

ቅዱስ ጳውሎስ በመልእክታቱ ደጋግሞ፣ በተለይም ደግሞ በሮሜ መልእክቱ እና በገላትያ መልእክቱ ላይ ሕግንና እምነትን በተመለከተ የተናገረውና ሰው የሚድነው ሕግን በመፈጸም ሳይሆን በእምነት ነው እያለ ያስተማረው ጽድቅ ወይም መዳን የሚገኘው ሕገ ኦሪት የሚያዝዘውን በማድረግ (ግዝረትን፣ የበግና የፍየል ደም መርጨትን፣ የተለያዩ የመንጻት ሥርዓቶችን በመፈጸም፣ የፋሲካውን በግ በመብላት . . .) ነው ብለው ወንጌልን ለመቀበል አምጸው የነበሩትንና ወደ ክርስትና ከገቡም በኋላ መሥዋዕተ ኦሪትን አሁንም ከመሥዋዕተ ወንጌል ጋር አብረን ጎን ለጎን እንፈጽማለን እያሉ ያስቸግሩ ለነበሩት አይሁድና አይሁድ ዘመም ክርስቲያኖች (Judaizing Christians) ነበር። (ተሐድሶዎች ሆይ፣ እንዲህ ያሉት አይሁድ ዘመም ክርስቲያኖች ደግሞ የኦሪት ልማዳቸው እንዲቀር በኒቅያ ጉባኤ መወሰኑ በክርስትና ታሪክ አሳዛኝ ውሳኔ ነው እያላችሁ የተሟገታችሁላቸው መሆናቸውን አትርሱ)። በተጨማሪም የሚከተሉትን እንመልከት፡-

- ❖ “ትምክህት እንግዲህ ወዴት ነው? እርሱ ቀርቷል። በየትኛው ሕግ ነው? በሥራ ሕግ ነውን? አይደለም፤ በእምነት ሕግ ነው እንጂ።” ሮሜ 3:27
- ❖ “ሰው ያለ ሕግ ሥራ በእምነት እንዲጸድቅ እንቆጥራለንና።” ሮሜ 3:28
- ❖ “እንግዲህ ሕግን በእምነት እንሸራለን? አይደለም፤ ሕግን እናጸናለን እንጂ።” ሮሜ 3:31
- ❖ “ከሕግ የሆኑትን ወራሾች ከሆኑ እምነት ከገቡ ሆኗል፤ የተሰፋውም ቃል ተሸሯል” ሮሜ 4:14
- ❖ “ነገር ግን ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እንዲጸድቅ እንጂ በሕግ ሥራ እንዳይሆን አውቀን፤ ሥጋን የለበሰ ሁሉ በሕግ ሥራ ስለማይጸድቅ እኛ ራሳችን በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ እምነት እንጸድቅ ዘንድ በክርስቶስ ኢየሱስ እምነናል።” ገላ. 2:16
- ❖ “እንግዲህ መንፈስን የሚሰጣችሁ በእናንተም ዘንድ ተአምራት የሚያደርግ በሕግ ሥራ ነውን ወይስ ከእምነት ጋር በሆነ መስማት ነው?” ገላ. 3:5
- ❖ “ጽድቅ በእምነት ይኖራል ተብሏልና ማንም በእግዚአብሔር ፊት በሕግ እንዳይጸድቅ ግልጥ ነው።” ገላ. 3:11
- ❖ “እንደዚህ ከእምነት የሆኑት ካመነው ከአብርሃም ጋር ይባረካሉ።” ገላ. 3:9

እንግዲህ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ በእነዚህ በጠቀሰናቸውና በሌላውም ትምህርቱ መዳን የሚገኘው ሕገ ኦሪትን በመፈጸም (በመሥዋዕተ ኦሪት) ሳይሆን መሥዋዕተ ወንጌል በሆነው በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን መሆኑን በአጽንኦት ይናገራል እንጂ መዳን “በእምነት ብቻ ነው” አላለም። እንዲሁም የእግዚአብሔርን ሕግ መጠበቅ አያስፈልግም፤ ምግባር ትሩፋት አያስፈልግም አላለም። ስለዚህ በክርስቶስ መሥዋዕትነት የተተካውን የሕገ ኦሪትን መሥዋዕትና ሥርዓት በተመለከተ የተናገረውን ሁሉ “ሕግ የሚለውን ቃል ብቻ ነጥሎ በመውሰድ በክርስቶስ ያመነ ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወት በመጽናትና በመጋደል ፋንታ አውታሯን እንደ በጠሰች በቅሎ በኃጢአት ሜዳ እንዳሻው እንዲፈረጥ ለማድረግ የሚያደርጉት ጥረት ሁሉ የማታለል መንገድ እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም።

እስከ ሲላውን ሁሉ እናቆየውና ራሱ ባለቤቱ ጌታችን “ትእዛዜ በእርሱ ዘንድ ያለችው፣ የሚጠበቃትም የሚወደኝ እርሱ ነው፤ የሚወደኝንም አባቴ ይወደዋል፤ እኔም እወደዋለሁ፤ ራሴንም እገልጥለታለሁ” በማለት እርሱን ለመውደዳችን ምልክቱና ማሰረጃው ትእዛዛቱን መጠበቅ መሆኑን አልተናገረምን?

ዮሐ. 14:21 እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱስ “እውቁዋለሁ የሚል ትእዛዛቱንም የማይጠብቅ ውሸተኛ ነው፤ እውነትም በእርሱ ውስጥ የለም” አይልምን? ፤ ዮሐ. 2:4 እነዚህን ሁሉ ትእዛዛቱን መጠበቅ እንደሚገባን፤ ትእዛዛቱን መጠበቅም በእግዚአብሔር ያለንን ፍቅር የምንገልጥበት የተቀደሰ ነገር መሆኑን ይነግሩናል እንጂ “ከመናችሁ በቃችሁ፤ ኃጢአት ብትሠሩም ችግር የለውም” አይለም፡፡ ትእዛዛቱን መጠበቅ ሕጉን ማክበር የጽድቅ መሰናክል ናቸውም አይለም፡፡

እግዚአብሔር የሰጠው ሕግ (ትእዛዝ) የፍቅሩ መገለጫ ነው እንጂ በሰው ላይ የተጫነ ሽኩቻ አይደለም፡፡ በእርቀዶክሳዊ ክርስትና አስተምህሮ ሕገ እግዚአብሔር ጸጋ እንጂ ጫና ወይም ሽኩቻ አይደለም፡፡ ከላይ ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለዚህ ሲያስተምር “ትእዛዜ በእርሱ ዘንድ ያለችው የሚጠብቃትም የሚወደኝ እርሱ ነው፤ የሚወደኝንም አባቴ ይወደዋል፤ እኔም እወደዋለሁ፤ ራሴንም እገልጥለታለሁ” ማለቱን ጠቅሰናል፡፡ ዮሐ. 14:21 በዚህ የጌታችን ትምህርት መሠረት የእግዚአብሔር ወዳጅ ለመሆን እነዚህ ሁለት ነገሮች ያስፈልጋሉ ማለት ነው፡፡ አንደኛው “ትእዛዜ በእርሱ ዘንድ ያለችው” እንዳለ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ መሰጠትና ያንን አጽንቶ መያዝ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ ጌታችን “የሚጠብቃትም” እንዳለ ይህን የተሰጠውን ሕጉን መጠበቅ ናቸው፡፡ ስለዚህ እግዚአብሔር ሕጉን የሰጠን የእርሱ ወዳጆች ለመሆን እንችል ዘንድ ነው እንጂ በእኛ ላይ ገዢነቱን ለማሳየት ወይም ደግሞ ሕጉን በመስጠቱ እርሱ ከእኛ የሚያገኘው አንዳች ነገር ስላለ አይደለም፡፡ ከመጀመሪያውም ለአዳም ሕጉን የሰጠው ለዚሁ ለወዳጅነት ክብር ስላጪው ለዚያ ክብር እንዲበቃ ነበር፡፡

እግዚአብሔርን በእውነት የሚወደውና የእርሱ ፍቅር ያለው ሰው ይህን ፍቅሩን የሚገልጠው የእግዚአብሔርን ሕጉን በመጠበቅ ነው፡፡ ጌታችን ይህን በተመለከተ ሲናገር “የሚወደኝ ሲኖር ቃሊን ይጠብቃል፤ አባቴም ይወደዋል ወደ እርሱም እንመጣለን፤ በእርሱም ዘንድ መናገሪያ እናደርጋለን፤ የማይወደኝ ቃሊን አይጠብቅም” በማለት ቃሉን መጠበቅ እርሱን የመውደድ፤ ቃሉን አለመጠበቅ ደግሞ እርሱን ያለመወድደድ መገለጫ መሆኑን በማያሻማ ሁኔታ አስተምሮናል፡፡ ዮሐ. 14:23-24

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ሕግ ስለ መጠበቅ ሲናገር “በመንገዳቸው ንጹሐን የሆኑ፤ በእግዚአብሔርም ሕግ የሚሄዱ ምስገናች ናቸው፡፡ ... ትእዛዛትህን እጅግ እንጠብቅ ዘንድ አንተ አዘዝህ ይላል፡፡ መዝ. 118:1፤ 4 እንዲሁም እስራኤላውያንን ከግብፅ ምድር አውጥቶ በተለያዩ አሕዛብ ተይዞ የነበረችውን ሀገር ያወረሳቸው ለምን እንደ ሆነ ሲናገር “ሕዝቡንም በደስታ የተመረጡትንም በእልልታ አወጣ፤ የአሕዛብንም አገሮች ሰጣቸው፤ የወገኖችንም ድካም ወረሰ፡፡ ከመ ይዕቀቡ ሕጉ ወይንሡ ሥርዓቱ - ሕጉን ይጠብቁ ዘንድ፤ ሥርዓቱንም ይፈልጉ ዘንድ” ይላል፡፡ መዝ. 104:43-45 ስለዚህ የእግዚአብሔርን ሕግ መጠበቅና ሥርዓቱን መሻትና መከተል በእግዚአብሔር ለሚያምኑ ሁሉ የተሰጠ ተግባር እንጂ አምኛለሁና ሕጉና ትእዛዜ አያስፈልገኝም ለማለት የሚያስችል አንዳችም መጽሐፍ ቅዱሳዊ መነሻ የለም፡፡

በራሲያ ዮሐንስ ላይም “የእግዚአብሔርን ትእዛዛት የሚጠብቁት፤ ኢየሱስንም በማመን የሚጸኑት ቅዱሳን ትዕግሥታቸው በዚህ ነው” በማለት ቅዱሳን የተባሉት ኢየሱስን በማመን የሚጸኑት ብቻ ሳይሆኑ የእግዚአብሔርን ትእዛዛት የሚጠብቁም መሆናቸው ተገልጿል፡፡ ራእ. 14:12 ሐዋርያው ቅዱስ ሳውሎስ በዕብራውያን መልእክቱ ላይም በብሉይ ኪዳን በሃይማኖት ስለ ተጋደሉ አባቶችና እናቶች ተጋድሎ በሰፊው ካስታወሰ በኋላ “... በነፍሳችሁ ዝላችሁ እንዳትደክሙ፤ ከኃጢአተኞች በደረሰበት እንዲህ ባለ መቃወም የጻፍውን አስቡ፡፡ ከኃጢአት ጋር እየተጋደላችሁ ገና ደምን እስከ ማፍሰስ ድረስ አልተቃወማችሁም” በማለት “ደምን እስከ ማፍሰስ ድረስ” ጽኑ የሆነ ተጋድሎ ገና ከፈታችን ተደቅኖ የሚጠብቀን ሰዎች እንጂ “ጨርሻለሁ” እያልን ልንፎክር የሚገባን እንዳይደለን ጽኑ በሆነ ሁኔታ ነገረን፡፡

ይህን ከፊታችን ያለውን ጽኑ ተጋድሎም በትዕግሥት እንሮጥ ዘንድ “የእምነታችንንም ራስና ፈጻሚውን ኢየሱስን ተመልክተን በፊታችን ያለውን ሩጫ በትዕግሥት እንሩጥ” በግልት መከረን፤ አሳስበን፡፡ ዕብ. 12:1-4

በመጽሐፍ ቅዱስ ዘላለማዊ ሕይወትን እንዴት እንደምናገኝና እንደምንድን ከተነገሩት ብዙ አንቀጾች መካከል የሚከተሉትን እንጨምር፡-

- ❖ “እንግዲህ እንደዚያ እንደ አለመታዘዝ ምሳሌ ግንም እንዳይወድቅ ወደዚያ ዕረፍት ለመግባት እንትጋ” ዕብ. 4:11
- ❖ “በብዙ መጽናት፣ በመከራ፣ በችግር፣ በጭንቀት፣ በመገረፍ፣ በወገኒ፣ በሁከት፣ በድካም፣ እንቅልፍ በማጣት፣ በመጠም፣ በንጽሕና፣ በእውቀት፣ በትዕግሥት፣ በቸርነት፣ በመንፈስ ቅዱስ፣ ግብዝነት በሌለው ፍቅር፣ በእውነት ቃል፣ በእግዚአብሔር ኃይል፣ ለቀኝና ለገራ በሚሆን በጽድቅ የጦር ዕቃ . . .” 2 ቆሮ. 6:5-8
- ❖ “ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በብዙ መከራ እንገባ ዘንድ ያስፈልገናል” የሐዋ. 14:22
- ❖ “እንግዲህ ወደ ዕረፍቱ ለመግባት ተስፋ ገና ቀርቶልን ከሆነ፣ ምናልባት ከእናንተ ግንም የማይበቃ መስሎ እንዳይታይ እንፍራ” ዕብ. 4:1
- ❖ “በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራሳችሁን መዳን ፈጽሙ” 2 ፊል 2:12
- ❖ “እስከ መሠረሻ የሚጸና ግን እርሱ ይድናል” ማቴ. 24:13

ስለዚህ “በእምነት ብቻ መዳን” የሚለውና የእግዚአብሔርን ሕግ መጠበቅ አሳስፈላጊ ነው፤ ለመዳን ሚና የለውም የሚለው የፕሮቴስታንቶችና የልጆቻው የተሐድሶዎች ትምህርት አንዳችም የመጽሐፍ ቅዱስ መሰረት የለውም፡፡

3.7.3.3 በተቀበሉት ጸጋ መጽናት፣ ተጋድሎና ክርስቲያናዊ መስካም ሥራ ለመዳን ያላቸው ሚና፣ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መዳን የሚያስተምረው ትምህርት ሁለቱንም ማዕከል ባደረገና በጠበቀ መልኩ ነው፡፡ በአንድ በኩል ድኅነትና ዘላለማዊ ሕይወት በሰው ጥረትና ዓቅም የተገኘና የሚገኝ ሳይሆን በእግዚአብሔር ቸርነት የተሰጠ የነጻ ስጦታ (ጸጋ) መሆኑን፤ በሌላ በኩል ደግሞ ከዚህ የመዳን ጸጋ ለመካፈል እያንዳንዱ ሰው ከማመን ጀምሮ ከምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ጋር በዚህ ዓለም ይኖርበት ዘንድ እስከ ተሰጠው እስከ ሕይወቱ ፍጻሜ ድረስ መጽናትና መገደል ያለበት መሆኑን ቅዱሱ የእግዚአብሔር ቃል ያስተምረናል፡፡ ይህን ያልተረዱ ወይም የማይቀበሉ መናፍቃን ግን በአንድ በኩል ድኅነት በሰው ዓቅምና ጥረት ብቻ የሚገኝ አስመስለው በማውራት ወደ ፕላኒየስ ስህተት ያጋድላሉ፡፡ በሌላ በኩል ደግሞ መዳን ያለ ሰውዬው ፈቃድና ምርጫ እንደሚጫንበት ሽክም በመቁጠር በእምነትና በምሥጢራተ ቤተ ክርስቲያን ሱታፌ የሚጀመረውንና ከዚያም በዚያ ጸጋ ለመጽናትና በመንፈሳዊ ሕይወት ለማደግ መጋደል እንደማያስፈልግ አስመስለው የሚናገሩ ከአውግስጢናሳዊ የቅድመ ምርጫና ቅድመ ውሳኔ (Predestination) እና በግዴታ በሰው ላይ የሚጫን ጸጋ እግዚአብሔር (Irresistible grace) እርሾ የቀዱ ለተራውያንና ካልሲናውያን ፕሮቴስታንቶችና ስማቸው የበዛ ፕሮቴስታንታውያን ተሐድሶዎች ናቸው፡፡

ይህን የተመለከቱ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃሎችን እንመልከት፡-

ወደ ሕይወት ይመራን ዘንድ የተሰጠን ቅዱሱ የእግዚአብሔር ቃል የተጻፈልን ግን ሁለቱንም ሚዛን በጠበቀ መልኩ ነው፡፡ ለአብነትም የተወሰኑትን እንመልከት፡፡ ቅዱስ ጳውሎስ መዳን የእግዚአብሔር የጸጋ ስጦታ መሆኑን ሲናገር እንዲህ አለ፡-

ከወደደን ከትልቅ ፍቅሩ የተነሣ በበደላችን ሙታን እንኳ በሆንን ጊዜ ከክርስቶስ ጋር ሕይወት ሰጠን፡ በጸጋ ድኖችንና፡ በሚመጡ ዘመናትም በክርስቶስ ኢየሱስ ለእኛ ባለው ፕሮግንት ከሁሉ የሚበልጠውን የጸጋውን ባለ ጣንነት ያሳይ ዘንድ ከእርሱ ጋር አስነግን፡ በክርስቶስ ኢየሱስም በሰማያዊ ሰፍራ ከእርሱ ጋር አስቀመጠን። ጸጋው በእምነት አድኗችንና፤ ይህም የእግዚአብሔር ስጦታ ነው እንጂ ከእናንተ አይደለም፤ ማንም እንዳይመክ ከሥራ አይደለም። ኤፌ. 2:5-10

ይህን ከገለጸ በኋላ ደግሞ ከዚያው ቀጥሎ ወደ ሌላ ነገር ከመሄዱ በፊት “እኛ ፍጥረቱ ነንና፤ እንመላለስበት ዘንድ እግዚአብሔር አስቀድሞ ያዘጋጀውን መልካሙን ሥራ ለማድረግ በክርስቶስ ኢየሱስ ተፈጠርን” በማለት መልካም ሥራን መሥራት እንኳን አያስፈልገንም ሊባል ይቅርና እንዲያውም የተፈጠርንለት ምክንያት መሆኑን ተናገረ፡፡ ኤፌ. 2:5-10

❖ “እርሱ ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው ያስረከበዋል፤ በበጎ ሥራ በመጽናት ምስጋናንና ክብርን የማይጠፋንም ሕይወት ለሚፈልጉ የዘላለምን ሕይወት ይሰጣቸዋል፤ ለዓመፃ በሚታዘዙ እንጂ ለእውነት በማይታዘዙትና በአድመኞች ላይ ግን ቁጥጥና መቅወፍት ይሆንባቸዋል። ከቶውን በሚያደርግ ሰው ነፍስ ሁሉ መከራና ጭንቀት ይሆንበታል፤ አስቀድሞ በአይሁዳዊ ደግሞም በግሪክ ሰው፤ ነገር ግን በጎ ሥራ ለሚያደርጉ ሁሉ ምስጋናና ክብር ሰላምም ይሆንላቸዋል፡፡” ሮሜ 1:6-10

❖ በተጨማሪም “በእግዚአብሔር ፊት ሕግን የሚያደርጉት ይጽድቃሉ እንጂ ሕግን የሚሰሙ ጻድቃን አይደሉምና” በማለት ሕግን ማድረግ የሚያጸድቅ ተግባር እንጂ የሚያስወቅስ አለመሆኑን መምህራችን አስተምረናል፡፡ ሮሜ 2:13 ስለሆነም እኛ ስለ እምነትና በእምነት ስለሚገኘው ጽድቅ የተናገረውን እናምናለን፡፡ ስለ መልካም ሥራና ሕግጋት እግዚአብሔርን ስለ መፈጸም የተናገረውንም እናምናለን፡፡ ሁለቱም የሚጣሉና ወይ ይህን፤ አለዚያ ያንን፤ ከሁለት አንዱ ምረጥ የሚባሉ ሳይሆኑ የሚመጋገቡ መሆናቸውን፤ መልካም ሥራ በእምነት ላይ ተመሥርቶ የሚያድግ መሆኑን እናምናለን፡፡ ተሐድሶዎች ግን ለተተር የጨመረውን “በእምነት ብቻ” የሚለውን በማንጠልጠል በሕይወታቸው መልካም ፍሬ ለማፍራት የሚያስፈልገውን ተጋድሎ ለመሸሽ ሲሉ ሰው ሠራሽ መንገድ ፈጥረዋል፡፡ “ከቶ በመሥራት ደስ የሚላቸው፡ በጠማማነትም ደስታን የሚያደርጉ፡ መንገዳቸውን የሚጠመገዙ፡ አካሄዳቸውንም የሚያጣምሙ ናቸው” ተብሎ በመጽሐፍ የተነገረባቸው ናቸው፡፡ ምሳ. 2:15 ነቢዩም “ወዛቲ ፍኖቶሙ ዕቅፍቶሙ - ይህች መንገዳቸው መሰናከላቸው ናት” ይላቸዋል፡፡ መዝ. 48:13

❖ “ብልቶቻችሁንም የዓመፃ የጦር ዕቃ አድርጋችሁ ለኃጢአት አታቅርቡ፤ ነገር ግን ከሙታን ተለይታችሁ በሕይወት እንደምትኖሩ ራሳችሁን ለእግዚአብሔር አቅርቡ፤ ብልቶቻችሁንም የጽድቅ የጦር ዕቃ አድርጋችሁ ለእግዚአብሔር አቅርቡ። . . . ስለ ሥጋችሁ ደካም እንደ ሰው ልማድ እላለሁ። ብልቶቻችሁ ዓመፃ ሊያደርጉ ለርዝብነትና ለዓመፃ ባሪያዎች አድርጋችሁ እንዳቀረባችሁ፤ እንደዚሁ ብልቶቻችሁ ሊቀደሱ ለጽድቅ ባሪያዎች አድርጋችሁ እሁን አቅርቡ። አሁን ግን ከኃጢአት እርነት ወጥታችሁ ለእግዚአብሔርም ተገዝታችሁ፤ ልትቀደሱ ፍሬ አላችሁ፤ መጨረሻውም የዘላለም ሕይወት ነው።” ሮሜ 6:13-22

ቅዱስ ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች በላከው የመጀመሪያ መልእክቱ ላይ ጥንት ለእስራኤላውያን የተደረገውን ቸርነት ዘርዘሮ ካስታውሳቸው በኋላ፤ ሆኖም ግን ያ ሁሉ ቸርነት ከተደረገላቸው ከእነርሱ በሚበዙት እግዚአብሔር ደስ እንዳልተሰኘ ገለጸ። ከዚያም በማያያዝ ይህን ታሪክ በማስታወስ እነዚያን አስታውሶ እርሱ መልእክቱን የሚጽፍበትን ምክንያት ሲያስረዳ እንዲህ አለ፡- “ይህም ሁሉ እንደ ምሳሌ ሆነባቸው፤ እኛንም የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን ሊገሥጸን ተጻፈ። ስለዚህ እንደ ቆመ የሚመሰለው እንዳይወድቅ ይጠንቀቅ።” 1 ቆሮ. 10:1-12 እስራኤላውያን ከግብጽ ባርነት ነጻ ሲወጡ የተደረገላቸው ድንቅ ተአምራትና ዐቢይ ቸርነት በሐዲስ ኪዳን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚፈጸመው የምእመናን ከባርነት ወደ ነጻነት መውጣትና ከሞት ወደ ሕይወት መሸጋገር ምሳሌ ነበር። ሐዋርያው ይህን በማንጻጸር እንዲህ አለ፡-

ወንድሞች ሆይ፤ ይህን ታውቁ ዘንድ እወዳለሁ። አባቶቻችን ሁሉ ከደመና በታች ነበሩ፤ ሁሉም በባሕር መካከል ተሻገሩ፤ ሁሉም ሙሉን ይተባበሩ ዘንድ በደመናና በባሕር ተጠመቁ፤ ሁሉም ያን መንፈሳዊ መብል በለ። ሁሉም ያን መንፈሳዊ መጠጥ ጠጡ፤ ይከተላቸው ከነበረው ከመንፈሳዊ ድንጋይ ጠጥተዋል፤ ያም ድንጋይ ክርስቶስ ነበረ። እግዚአብሔር ግን ከእነርሱ በሚበዙት ደስ አላለውም፤ በምድረ በዳ ወድቀዋልና። ... ይህም ሁሉ እንደ ምሳሌ ሆነባቸው፤ እኛንም የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን ሊገሥጸን ተጻፈ። 1 ቆሮ. 10:1-5 ፤]]

እስራኤላውያን ያን ሁሉ ጸጋ በማግኘታቸው ብቻ አንዳልተጠቀሙ ሁሉ ክርስቲያኖችም በመጠመቃቸውና ከቅዱስ ሥጋጢር በመካፈላቸው ብቻ ሕይወታቸው ለዚህ ጸጋ ተሰማሚና ተገቢ እስካልሆነ ድረስ እንደማይጠቀሙ ሲገልጽ ለእስራኤላውያን የተሰጣቸውን ጸጋና የተቀጡትን ትጣት በምሳሌነት በማንግት አስረዳ። ቅዱስ ጳውሎስ “ይህም ሁሉ እንደ ምሳሌ ሆነባቸው፤ እኛንም የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን ሊገሥጸን ተጻፈ” ሲል ምን ማለቱ ይሆን? ለእነርሱ (እስራኤላውያን) ጥንት የተደረገው ስጦታ ምሳሌያዊ ሲሆን ለእኛ (ለክርስቲያኖች) የተደረገው ደግሞ አማናዊ ነው፤ ለእነርሱ የተደረገው ጊዜያዊ፤ ለእኛ የተደረገው ቀዋሚና ዘላለማዊ፤ ለእነርሱ የተደረገው ምድራዊ፤ ለእኛ የተደረገው ደግሞ ሰማያዊ መሆኑን የሚገልጽ ነው።

ሐዋርያው እንዲህ ማለቱ ነው፡- እናንተ (ክርስቲያኖች) የክርስቶስን ሥጋ እንደምትበሉ እነዚያ (እስራኤላውያን) መና በለ፤ እናንተ ከነኑ የፈሰሰውን ክቡር ደሙን እንደምትጠጡ እነዚያ ደግሞ የክርስቶስ ምሳሌ ከሆነው ከዓለት ላይ የፈለቀ ውኃን ጠጡ። ዓለቱን ሙሴ በበትሩ ሲመታው ጽሩይ የሆነ ውኃ ፈልቆላቸው ይጠጡ እንደ ነበር እኛም በመስቀል ላይ ጎኑ በጦር በተወጋ ጊዜ የፈሰሰውን ሕይወት ሰጪ የሆነውን ክቡር ደሙን እንጠጣለን። ለእስራኤላውያን በጥንት ዘመን ከግብጽ ሲወጡ ምሳሌያዊ የሆነውን ያን መብልና መጠጥ ያዘጋጀ ክርስቶስ ለእናንተ ደግሞ አማናዊ የሆነውን የራሱን ሥጋና ደም አዘጋጀ፤ እነዚያን በቀይ ባሕር መካከል ውኃውን እንደ ግድግዳ ግራና ቀኝ አቁሞ ያሳለፋቸው እርሱ ለእናንተ ጥምቀትን ሰጠ። ነገር ግን ይህ ሁሉ በተደረገላቸው በብዙዎች ደስ አላለውም። ምንም ያህል ቸርነቱን ቢያደርግላቸው በበደሉ ጊዜ ግን ከመቅጣት አልተዋቸውም። በቁጥር ብዙ መሆናቸው፤ ብዙ ጸጋ መስጠታቸው፤ የአባቶች የቃል ኪዳን ልጆች መሆናቸው ሲያጠፉ ከመቀጣትና ከመቀመጥ አላዳናቸውም። “በምድረ በዳ ወድቀዋልና” ያለው ለዚህ ነው።

ለእነዚያ (እስራኤላውያን) የተደረጉት ስጦታዎች ምሳሌዎች እንደ ነበሩ ሁሉ ቅጣቶቹም እንዲሁ ምሳሌያዊ ናቸው። እሥራኤላውያን በቀይ ባሕር መካከል ማለፋቸው በሐዲስ ኪዳን ዘመን ክርስቲያኖች በውኃ ለመጠመቃችን ምሳሌ ነበር። እነዚያ ከሰማይ የሚወርድ መና መመገባቸውና ከዓለት የፈለቀውን ውኃ መጠጣታቸው እኛ አማናዊ የሆነውን ኅብስተ ሕይወት የኢየሱስ ክርስቶስን ሥጋና ደም ለመመገባችን ምሳሌ ነበር።

እነርሱ ያገኙት ጸጋ ምሳሌያዊ የነበረ ሲሆን እኛ ያገኘነው ደግሞ አማናዊውን (እውነተኛውን) ነው። በሐዲስ ኪዳን ዘመን ባለን ለእኛ ስጦታዎቹ አማናዊና ዘላለማዊ እንደ ሆኑ ሁሉ ቅጣቱም እንዲሁ አማናዊና ዘላለማዊ ነው። በእሥራኤላውን ሕይወት ምሥጢረ ቁርባን አስቀድሞ ከዓለት በፊለቀው ውኃና ከሰማይ በወረደው መና ምሳሌ፤ ጥምቀት ደግሞ በባሕር መካከል በማለፍ ምሳሌ እንደ ታየ በዚያው ሳይቀሩ ምሳሌዎቹ እውነተኛና ቀዋሚ በሆነው ማለትም መናው በቅዱስ ሥጋው (ዮሐ. 6:48-51)፤ ከዓለት የፈለቀው ውኃ ከጎት በፈሰሰው ክቡር ደሙ፤ በባሕር መካከል ማለፋቸው በጥምቀት እንደ ተተኩና በምሳሌ ብቻ ታይተው እንዳልቀሩ፤ አንደዚሁም ሁሉ ለምሳሌያዊው ጸጋ ብቁ ባልሆኑት በእነዚያ ሳይ ያን ጊዜ የደረሰባቸውና የተፈጸመባቸው ቅጣት ዛሬም አማናዊውን ጸጋ ከተቀበሉ በኋላ ሕይወታቸው ለዚያ ተገቢ በሆነ መንገድ በማይኖሩ ሳይ እንዲሁ ይደርሳል ይፈጽማል ማለቱ ነው።

በቸርነትና በጸጋ ስጦታው ምሳሌው ቀድሞ አማናዊው እንደ ተከተለ (በኋላ እንደ መጣ) በቅጣቱም እንዲሁ ነው። እነዚያ የተሰጡት ጸጋና የተቀጡት ቅጣት ምሳሌያዊ ነው፤ እኛ ደግሞ የተሰጠን ጸጋ አማናዊ እንደ ሆነ ሁሉ ካጠፋን ቅጣቱም እንደዚያው አማናዊ ነው። አማናዊው ስጦታ ከምሳሌው እንደሚበልጥ ቅጣቱም እንዲሁ ከእነዚያ ቅጣት በዚያው መጠን ይበልጣል።

ምሳሌያዊ የሆነውን ቸርነትና ስጦታ ያቃለሉትና ለዚያ ምሳሌያዊ ጸጋ ተስማሚ ያልሆነ ሕይወትን ያሳዩት እስራኤላውያን እንዲያ ከተቀጡ ለአማናዊው ጸጋ ተስማሚ የሆነ ሕይወት የሌለው ከሆነ ማን ከቅጣት ሊያመልጥ ይችላል? እንዲያውም የሐዲስ ኪዳን ስጦታ አማናዊ እንደ መሆኑ መጠን ከብሉይ ኪዳን ምሳሌያዊ ጸጋ ፈጽሞ እንደሚበልጥ ሁሉ አማናዊውን ጸጋ ያቃለል ቅጣቱም በጸጋው ታላቅነት መጠን ከብሉይ ኪዳን ቅጣት ፈጽሞ የበልጠና ዘላለማዊ ነው።

በዚህም በዓመጽኝነታቸውና ባለ መታዘዛቸው ምክንያት ከግብፅ ከወጡት ከአንድ ሚሊዮን ሕዝብ በላይ መካከል ከሁለት ሰዎች (ካሊብና ኢያሱ) በስተቀር ሌሎቹ ወደ ተስፋዪቱ ምድር ሳይገቡ በቃዴስ በርኔ በረሃ ወድቀው ወድቀው ቀርተዋል። ዘጸ 12:37 ይህንም ሐዋርያው ሲገልጽ እንዲህ ይላል፡-

ዛሬ ድምፁን ብትሰሙት፤ በማስመረር እንደ ሆነ ልባችሁን እልክኛ አታድርጉ። ሰምተው ያስመረሩት እነማን ነበሩ? በሙሴ ተመርተው ከግብፅ የወጡ ሁሉ አይደሉምን? እርባ ዓመትም የተቆጣጣቸው እነ ማን ነበሩ? ራሳቸው በምድረ በጻ የወደቁ፤ ኃጢአትን ያደረጉት እነርሱ አይደሉምን? ካልታዘዙትም በቀር ወደ ዕረፍቱ እንዳይገቡ የማለባቸው እነ ማን ነበሩ? ባለማመናቸውም ጠንቅ ሊገቡ እንዳልቻሉ እናያለን። ዕብ. 3:15-19

ሐዋርያው አሁንም የዚህን ነገር ክብደት እንዲህ ሲል በአጽንዖት ይገልጻል፡-

ስለዚህ ከሰማነው ነገር ምናልባት አንዳንወስድ ለእርሱ አብልጠን ልንጠነቀቅ ያስፈልገናል። በመላእክት የተነገረው ቃል ጽኑ ከሆነ መተላለፍና አለመታዘዝም ሁሉ የጽድቅን ብድራት ከተቀበለ እኛስ እንዲህ ያለውን ታላቅ መዳን ችል ብንል እንዴት እናመልጣለን? ዕብ. 2:1-3

ስለሆነም ጌታችንና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከንጽሕተ ንጹሐን ከቅድስት ቅዱሳን ድንግል ማርያም ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍሷ ነፍሱ ነሥቶ ሰው ሆኖ ወንጌልን አስተምሮ መከራ ተቀብሎ ራሱን መሥዋዕት እድርጎ ከመሠረተውና በቸርነቱ ከሰጠን የመዳን መንገድ ወጥቶ ለቃሉ ለማይታዘዝና በዓመፅና በኃጢአት ጎዳና ለሚንዝ ሰው መዳን አይቻለውም ማለት ነው። እስራኤላውያን የአማናዊው የሐዲስ ኪዳን መዳን ምሳሌና ፋና ወጊ የነበረውን ጸጋ - ከግብጽ መውጣትን (ከሲኦል የመውጣት ምሳሌ ነበር)፤ በበጉ ደም ከቅስፈተ ሞት መዳንን (በክርስቶስ ደም ከሞት ለመዳናችን ምሳሌ ነበር)፤ በባሕር መካከል ማለፍን (የጥምቀት ምሳሌ ነበር)፤ መና ከሰማይ ወርዶ መመገብን (የክርስቶስ ቅዱስ ሥጋ ምሳሌ ነበር)፤ ውኃ ከዓለት ፈልቆ መጠጣትን (የክቡር ደሙ ምሳሌ ነበር)

- እነዚህን ሁሉ ጸጋዎች ተሰጥተው የነበረ ቢሆንም ከቃሉ ትእዛዝ በወጡና በተለያዩ ኃጢአት እግዚአብሔርን ባሳዘኑ ጊዜ ከመቀጣትና ከመጥፋት አልፏቸው።

ከፋ ነገር በመመኘት ባላዘኑት ጊዜ ተቀጡ። ስለዚህም ሐዋርያው “እነዚህም ክፉ ነገር እንደ ተመኙ እኛ ደግሞ እንዳንመኝ ይህ ምሳሌ ሆነልን ሲል ያስጠነቅቀናል። ከዚያ ሁሉ መከራ ያወጣቸውን፤ በጭንቃቸው ጊዜ የደረሰላቸውንና በዘጠኝ ተአምራት፤ በአሥረኛ ሞተ በኩር በአሥራ አንደኛ ሥጥመተ ባሕር ፈርዖንን ያህል ጽኑ ገዢ ድል አድርጎ ያወጣቸውንና መና እያወረደውን እያፈለቀ እየመገባቸው የነበረውን አምላካቸውን እግዚአብሔርን የበሉት የመናውና የጠጡት የውኃው ጣዕሙ ከአፋቸው ሳይጠፋ ካዱት። ይባሉ ብለው አሮንን ሙሴ ከተራራው ሳይወርድ እንደ ዘገዩ ባዩ ጊዜ በአንድነት ወደ አሮን ተሰብስበው “ይህ ከግብፅ ምድር ያወጣን ሰው ሙሴ ምን እንደ ሆነ እናውቅምና ተነሥተህ በፊታችን የሚሄዱ አማልክት ሥራልን” አሉት። ከግብጽ ያወጣቸውን እግዚአብሔርን ረሰተው “ይህ ከግብፅ ምድር ያወጣን ሰው ሙሴ” አሉ። ይኸ እግዚአብሔርን የመከላከለው መገለጫ ነበር።

ከዚያም አሮን “በሚስቶቻችሁ በወንዶችና በሴቶች ልጆቻችሁም ጆሮ ያሉትን የወርቅ ቀለበቶች ሰብራችሁ አምጡልኝ” አላቸው። ሕዝቡም ሁሉ በጆሮዎቸው ያሉትን የወርቅ ቀለበቶች ሰብረው ወደ አሮን አመጡለት። አሮንም ከእነርሱ የተቀበለውን ወቅር የጥጃ ቅርጽ ያለው ጣዖት አድርጎ ሠራው። ከዚያም ሕዝቡ ማልደው ተነሥተው ለጣዖቱ የሚቃጠል መሥዋዕት ሠው። ሕዝቡም ሊበሉና ሊጠጡ ተቀመጡ፤ ሊዘፍኑም ተነሡ። በዚያ ኃጢአት ምክንያት በዚያ ቀን ከሕዝቡ ሦስት ሺህ ሰዎች ተቀሠፉ። ስለዚህም ነው ሐዋርያው “ሕዝብም ሊበሉ ሊጠጡም ተቀመጡ፤ ሊዘፍኑም ተነሡ ተብሎ” እንደ ተጻፈ ከእነርሱ አንዳንዶቹ እንዳደረጉት ጣዖትን የምታመልኩ አትሁኑ” ሲል የመከረን። 1 ቆሮ. 10:7

እንደ ገናም ወደ ከነዓን በጉዞ ላይ ሳሉ በለዓም የተባለው ጠንቋይ ከመከረው ጥልቅ የሆነ ክፉ የተንኮል ምክር የተነሣ ከምድያማውያን ሴቶች ጋር ባመነዘሩ ጊዜ በአንድ ቀን ብቻ ሃያ ሦስት ሺህ (23,000) ሰዎች በመቅሠፍት ረግፈው አልቀዋል። በአጠቃላይ መቅሰፍቱ፤ እስከሚከለክል ድረስ ያለቁት ሃያ አራት ሺህ (24,000) እሥራኤላውያን ናቸው። አሁንም ይህን በማስታወስ ሐዋርያው “ከእነርሱም አንዳንዶቹ እንደ ሴሳኑ በአንድ ቀንም ሁለት አልፍ ከሦስት ሺህ እንደ ወደቁ አንሴሰን” ሲል ይመክረናል። 1 ቆሮ. 10:8

አሁንም በቃደስ በረሃ በመንገድ ላይ ሳሉ ከሐር ተራራ ከኤደምያስ ምድር ርቀው ሊዞሩ ሳለ የሕዝቡ ሰውነት ከመንገዱ የተነሣ በደከሙ ጊዜ ሕዝቡ በእግዚአብሔርና በሙሴ ላይ እንዲህ ብለው ተናገሩ፡- “በምድረ በጻ እንሞት ዘንድ ከግብፅ ለምን አወጣችሁን? እንጀራ የለም፤ ውኃ የለም፤ ሰውነታችንም ይህን ቀላል እንጀራ ተጽዮልን።” በዚያን ጊዜ እግዚአብሔርም በሕዝቡ ላይ እባቦችን ሰደደ፤ ሕዝቡንም ነደፋ፤ ከእስራኤልም ብዙ ሰዎች ሞቱ። ዘጌ. 21:4-6 ስለዚህም ይላል ቅዱስ ጳውሎስ “ከእነርሱም (ከእስራኤላውያን) አንዳንዶቹ ጌታን እንደ ተፈታተኑት በእባቦቹም እንደ ጠፉ ጌታን አንፈታተን።” 1 ቆሮ. 10:10

ምድራቱን ይሰለሉ ዘንድ የተላኩት ከአሥራ ሁለቱ ሰላዮች መካከል ከሁለቱ (ኢያሱና ካሊብ) በስተቀር አሥሩ “በኃይል ከእኛ ይበረታሉና በዚህ ሕዝብ ላይ መውጣት አንችልም፤ እኛ ዞረን የሰለልናት ምድር የሚኖሩባትን ሰዎች የምትበላ ምድር ናት” እያሉ ከፋ ወሬ ለእስራኤል ልጆች አወሩ። ዘጌ. 14:131-33 በዚያን ጊዜ የእስራኤል ማኅበር ሁሉ ድምጻቸውን አንሥተው ሮጡ፤ ሕዝቡም በዚያ ሊሊት አለቀቡ። ሙሴንና አሮንንም “በግብፅ ምድር ሳለን ምንው በሞትን ኖር! ወይም በዚህ ምድረ በጻ ምንው በሞትን ኖር! እግዚአብሔርም በሰይፍ እንሞት ዘንድ ወደዚች ምድር ለምን ያገባናል? ሴቶቻችንና ልጆቻችን ምርኮ ይሆናሉ ወደ ግብፅ መመለስ አይቻለንምን?” አሏቸው። አርስ በርሳቸውም “ኑ፤ አለቃ ሾመን ወደ ግብፅ እንመለስ” ተባባሉ።

በዚያን ጊዜ እግዚአብሔርም ሙሴንና አርንን እንዲህ ብሎ ተናገራቸው፡-

የሚያጥረመርምላችን ይህን ክፉ ሕዝብ እስከ መቼ እታገላለሁ? . . . እንዲህ በላቸው፡- እኔ ሕያው ነኝና በጆሮ እንደ ተናገራችሁት እንዲሁ በእውነት አደርግባችኋለሁ ይላል እግዚአብሔር፡- በድኖቻችሁ በዚህ ምድረ በዳ ይወድቃሉ፡፡ የተቆጠራችሁ ሁሉ፤ እንደ ቁጥራችሁ ከሃያ ዓመት ጀምሮ ከዚያም በላይ የሆነ ሁሉ፤ እናንተ ያጥረመርማችሁብኝ፤ ከጥሬኔ ልጅ ከካሌብና ከነዌ ልጅ ከአያሱ በቀር በእርሷ እስተምጣችሁ ዘንድ እጄን ዘርግቼ ወደ ግልሁላችሁ ምድር በእውነት እናንተ አትገቡም፡፡ ምርኮኝ ይሆናሉ ያላችኋቸውን ልጆቻችሁን እነርሱን አገባቸዋለሁ፤ እናንተም የናቃችኋትን ምድር ያውቃሉ፡፡ እናንተ ግን በድኖቻችሁ በዚህ ምድረ በዳ ይወድቃሉ፡፡

ልጆቻችሁም በምድረ በዳ አርባ ዓመት ይቅበዘበዛሉ፤ በድኖቻችሁም በምድረ በዳ እስኪጠፉ ድረስ ግልሙትናችሁን ይሸግሉ፡፡ ምድሪቱን በሰላላችሁባት ቀን ቀጥር፤ አርባ ቀን፤ ስለ አንድ ቀንም አንድ ዓመት፤ ኃጢአታችሁን አርባ ዓመት ትሸግማላችሁ፤ ቀጣዩንም ታውቃላችሁ፡፡ እኔ እግዚአብሔር፡፡ በእኔ ላይ በተሰበሰበ በዚህ ክፉ ማገበር ሁሉ ላይ እንዲህ አደርጋለሁ ብዬ ተናገርሁ፡፡ በዚህ ምድረ በዳ ያልቃሉ፤ በዚያም ይዋቃሉ፡፡ ምድሪቱንም ሲሰልሉ ሙሴ ልዓላቸው የተመለሱት ሰዎች ክፉ ወሬም ስለ ምድሪቱ እያወሩ በእርሱ ላይ ማገበሩ ሁሉ እንዲያጥረመርሙ ያደረጉ፤ ክፉ ወሬ ያወሩ እነዚያ ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት በመቅሠፍት ሞቱ፡፡ ዘኁ. 14:26-37

ቅዱስ ጳውሎስ ይኸን በማስታወስ “ክእነርሱም አንዳንዶቹ እንዳንጎራጎሩ በሚያጠፋውም እንደ ጠፉ አታንግሮጉሩ” ቢል መከረን። 1 ቆሮ. 10:10

እስራኤላውያን ጣዖት ሲያመልኩ፡ ሲያጥረመርሙ፤ ሲያመነዝሩ፤ ሲመኙና ልዩ ልዩ ኃጢአት ሲሠሩ በኃጢአታቸው እንደ ተቀጡ ሁሉ እግዚአብሔር የማይወደውንና የክላክለውን የሚሠራ፡ ያዘዘውን ደግሞ የማያደርግ ማንም ቢሆን ከቅጣት አያመልጥም ማለት ነው፡፡ በተቀበልነው የመዳን ጸጋ ለመጠቀምና ለመጠበቅ ምን ማድረግ እንደሚገባን ሲያስተምረን ራሱ ባለቤቱ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ አለ፡- “ከጠበቀው በር ለመግባት ተጋደለ፤ እላችኋለሁና፤ ብዙዎች ሊገቡ ይፈልጋሉ አይችሉምም፡፡” ሉቃ. 13: 24 እንግዲህ ጌታችን “ለመግባት ተጋደለ” አለ እንጂ “ድነናልና ከአሁን በኋላ ምንም ነገር አልቀረንም፤ ፈጽመናል፤ እርግጠኞች ነን እያላችሁ ፎክሩ” አላለንም፡፡ ይህ የመናፍቃን ከንቱ ጩኸት ብቻ ነው፡፡

ቅዱስ ጳውሎስም በሮሜ መልእክቱ ላይ ከአሕዛብ ወገን በክርስቶስ ያመኑ ወገኖችን በክርስቶስ ባላመኑ አይሁዳውያን ላይ መሠላትን ትተው የእግዚአብሔርን ቸርነት እንዲያደንቁና በተሰጣቸው ጸጋ ጸንተው መኖር እንዲገባቸው “እነርሱ ካለማመን የተነሣ ተሰበሩ፤ አንተም ከእምነት የተነሣ ቆመሃል። ፍራ እንጂ የትዕቢትን ነገር አታሰብ። እግዚአብሔር እንደ ተፈጠሩት ለነበሩት ቅርንጫፎች የራራላቸው ካልሆነ ለእንተ ደግሞ አይራራልህምና። እንግዲህ የእግዚአብሔርን ቸርነትና “ጭከና ተመልከት፤” “ጭከናው በወደቁት ላይ ነው፤ በቸርነቱ ግን ጸንተህ ብትኖር የእግዚአብሔር ቸርነት በእንተ ላይ ነው፤ ያለዚያ አንተ ደግሞ ትቆረጣለህ” በማለት በአጽንኦት ይናገራል፡፡ ሮሜ 11:20-22 ይህም ማለት በእምነት ባገኙት ጸጋ ጸንተው ካልኖሩ መቆረጥና መሰበር እንደሚገባቸው ይናገራል እንጂ አንድ ጊዜ ካመናችሁ በኋላ ከዛፉ (ከክርስቶስ) የሚለያችሁ ምንም ነገር የለም አላለም፡፡ ከዛፉ ላለመቆረጥ “በቸርነቱ ጸንቶ መኖር” የእያንዳንዱ ድርሻ መሆኑን የተናገረው በግልጽ ነው፡፡ ሰው በራሱ ሥራ በግንድ ከተመሰለው ከክርስቶስ ጋር ሊዋሐድ አይችልም፤ ሆኖም በእምነትና በምሥጢራት ከተዋሐደ በኋላ እንዳይቆረጥ መጽናትና መጋደል ግን ይኖርበታል፡፡

ስለሆነም እነዚያ ምሳሌያዊውን ጸጋና መዳን (ከግብጽ መውጣትን) ያገኙት ለእግዚአብሔር ቃልና ለሕት ባልታዘዙና በተለያዩ ኃጢአቶች በወደቁ ጊዜ የተለያዩ መቅሠፍት እንደ ወረደባቸውና የመንግሥተ ሰማያት ምሳሌ ወደ ሆነችው ወደ ከነዓን ላይገቡ እንዳደሩ ሁሉ እኛም አማኖዊ የሆነውን መዳን የተቀበልንና ያገኘን ብንሆንም በዚህ ዓለም ባለንበት የሕይወት ጉዞ በሰውነታችን ላይ እግዚአብሔር የማይወዳቸውን ነገሮች ካደረግን በመዳን መንገድ መጓዝ መጀመራችን ብቻ ከዳር ሊያደርሰን አይችልም፡፡

በሕይወት ጉዟችን መጋደል የሚያስፈልገውም በተቀበልነው የመዳን ጸጋ ጸንተን ወደ ዘለዓለማዊ ክብርና ሕይወት እንድንገባ ነው። ያ ካልሆነ ግን “እኔ አንዴ ተጠምቄያለሁ፡ ቆርቢያለሁ . . .” በማለት ብቻ ከዚያ በኋላ ባለን ሕይወት በጥንቃቄና እግዚአብሔር ባዘጋጀው የመዳን መንገድ የማንሄድ ከሆነ በእነዚያ የደረሰው እንዳይደርስብን መጠንቀቅ ይገባል። “እግዚአብሔር ግን ከእነርሱ በሚበዙት ደስ አላለውም፤ በምድረ በፋ ወድቀዋልና” የተባለው እንዳይደርስብን በፈሪሃ እግዚአብሔርና በጥንቃቄ መኖር ይጠበቅብናል። የእስራኤልዓውያን ሕይወት ለእኛ ማሳያና ተግባራዊ ማስተማሪያ ነውና፤ ሐዋርያው “ይህም ሁሉ እንደ ምሳሌ ሆነባችው . . . እኛንም የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን ሊገሥጽን ተዳፈ” ያለው ለዚህ ነውና። “የዘመናት መጨረሻ የደረሰብንን እኛን” ማለቱም የእነዚያ ምሳሌ ሲሆን እኛ ግን ያለነው ምሳሌው የሚፈጸምበት ዘመኑ ደርሶ በተፈጸመበት በዘመኑ ወንጌል የምንኖር መሆናችንን ለመግለጽ ነው።

በተቀበልነው የመዳን ጸጋ መጽናትና ይህንንም እስከ መጨረሻው እስትንፋስ መጠበቅ እንደሚገባን ለሰም አጠራሩ ክብርና ምስጋና ይግባውና ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ደግሞ ደጋግሞ መላልሶ አስተምሮናል። መሠረታዊ የሆነውን የወንጌል ትመህርት ካስተማረ በኋላ ወደ መደምደሚያው ላይ እንዲህ አለ፡-

በሰማያት ያለውን የአባቱን ፈቃድ የሚያደርግ እንጂ ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ የሚለኝ ሁሉ መንግሥተ ሰማያት የሚገባ አይደለም። በዚያ ቀን ብዙዎች፡- ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ በሰምህ ትንቢት አልተናገርንምን? በሰምህስ አጋንንትን አላወጣንምን? በሰምህስ ብዙ ተአምራትን አላደረግንምን? ይሉኛል። የዚያን ጊዜም፡- ከቶ አላወቅኋችሁም፤ እናንተ ዓመፀኞች፤ ከእኔ ራቁ ብዬ እመሰክርባቸዋለሁ። ስለዚህ ይህን ቃሊን ሰምቶ የሚያደርገው ሁሉ ቤቱን በዓለት ላይ የሠራ ልባም ሰውን ይመስላል። ዝናብም ወረደ፤ ጎርፍም መጣ፤ ነፋስም ነፈሰ፤ ያንም ቤት ገፋው፤ በዓለት ላይም ስለ ተመሠረተ አልወደቀም። ይህንም ቃሊን ሰምቶ የማያደርገው ሰው ሁሉ ቤቱን በእሸዋ ላይ የሠራ ሰነፍ ሰውን ይመስላል። ዝናብም ወረደ፤ ጎርፍም መጣ፤ ነፋስም ነፈሰ፤ ያንም ቤት መታው፤ ወደቀም፤ አወዳደቁም ታላቅ ሆነ። ማቴ. 7:21-27

ታዲያ ከዚህ በላይ እንዴት አድርጎ ይንገረን?

ስለዚህም አሁን በዚህ ዓለም ሕይወት ሳለን “ወደ መንግሥተ ሰማያት እንደምገባ እርግጠኛ ነኝ” እያልን የምንከራራበት ሳይሆን የእግዚአብሔርን ቸርነት ደጅ የምንጠናበትና እኛም በእርሱ ቸርነት እስከ መጨረሻው ለመጽናት የምንታገልበት ዘመን ነው። በእግዚአብሔር በኩል እኛን ለማዳን አስፈላጊ የሆነው ነገር ሁሉ የተፈጸመና አንዳች ነገር ያልቀረ ቢሆንም በእኛ በኩል ግና ግና የተሰጠንን ጸጋ መጠበቅና መጋደል ያለብን ስለሆነ ይህ የእኛ ድርሻ ግና አልተጠናቀቀም። ለዚህ ነው ጌታችን “እስከ መጨረሻ የሚጸና ግን እርሱ ይድናል” ያለው። ማቴ. 24:13 መጨረሻ መቼ ነው? ከዚህ ዓለም ሕይወት ወደ ሰማያዊ ሕይወት ስንሸጋገር ነው።

በሕይወተ ሥጋ በዚህ ዓለም ያሉ ምእመናን ግና በጉዞ ላይ ናቸው። ስለዚህም እስከ መጨረሻው ይጸኑ ዘንድ መጋደል ይጠበቅባቸዋል። ካልጸኑና ድል ካላደረጉ በመጀመራቸው ብቻ፤ የመዳንን ጸጋ ስላገኙና በድኅነት ሕይወት መጓዝ ስለጀመሩ ብቻ የክብር አክሊል የዘለዓለም ሕይወት አይገኝም። ጌታችን ለወንጌላዊው ቅዱስ ዮሐንስ በራእዩ እንዲህ ብሎታል፡-

በሰምርኔስም ወዳለው ወደ ቤተ ክርስቲያን መልእክ እንዲህ ብለህ ጻፍ፡- ሞቶ የነበረው ሕያውም የሆነው ፊተኛውና መጨረሻው እንዲህ ይላል፡- . . . እስከ ሞት ድረስ የታመንህ ሁን፤ የሕይወትንም አክሊል እስጥሃለሁ። መንፈስ ለአብያተ ክርስቲያናት የሚለውን ጆሮ ያለው ይሰማ። ድል የነገው በሁለተኛው ሞት አይገዳም። ራእ. 2:8-11

ይህ መልእክት የተጻፈለት የሰምርኔስ ቤተ ክርስቲያን መልእክ (አለቃ) በክርስቶስ ማዳን ያመነና ለመዳን አስፈላጊ የሆኑትም ነገሮች ሁሉ የፈጸመ ነበር። ሆኖም ግን ገና በዚህ ዓለም በተጋድሎ ላይ ስለ ነበረና ከፊቱ ብዙ ፈተናዎች ይጠብቁት ስለ ነበር እነዚያን ካላለፈና ድል ካልነሣ በስተቀር የሕይወትን አክሊል ስለማያገኝ፤ በሁለተኛው ሞት ያለመንዳትን ጸጋ ገና ስላላገኘ፤ ይህም የሚወሰነው በሚያደርገው ተጋድሎና እስከ ሞት ድረስ የታመነ ሆኖ ጸንቶ በመገኘቱ ላይ ስለሆነ አስቀድሞ በመልእክቱ አሳስበው። እንዲያ ባይሆን ኖሮ ይኸ ሁሉ የማሳሰቢያ ቃል ለምን ያስፈልገው ነበር? ይህ ሁሉ ቃል አሳስፈላጊ የሆነ ከንቱ ድካም ብቻ ሆነ ነበር!

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ መንፈሳዊ ሕይወትን በሩጫ መስሎ ገልጿል፡-

በእሽቅድምድም ስፍራ የሚሮጡት ሁሉ እንዲሮጡ፤ ነገር ግን አንዱ ብቻ ዋጋውን እንዲቀበል አታውቁምን? እንዲሁም ታገኙ ዘንድ ሩጡ። የሚታገልም ሁሉ በነገር ሁሉ ሰውነቱን ይገዛል፤ እነዚያም የሚጠፋውን አክሊል ሊያገኙ ነው፤ እኛ ግን የማይጠፋውን። ስለዚህ እኔ ያለ አሳብ እንደሚሮጥ ሁሉ እንዲሁ አልሮጥም፤ ነፋሱን እንደሚገነጽም ሁሉ እንዲሁ አልጋደልም፤ ነገር ግን ለሌሎች ከሰበክሁ በኋላ ራሴ የተጣልሁ እንዳልሆን ሥጋዬን እየጎሰምሁ አስገዛዋለሁ።
1 ቆሮ. 9:24-

በዚህ ዓለም የውድድር ሚዳ ላይ የተሰለፈና የሮጠ ሁሉ ሽልማት እንደማያገኝ ሁሉ በመንፈሳዊ ሕይወትም እንደዚያው ነው በማለት ቅዱስ ጳውሎስ ነገረን። የሚጠፋውን የዚህን ዓለም አክሊል ለማግኘት በሩጫ ሚዳ የሚሮጡ ሰዎች ያን ያህል ልምምድ፤ ያን ያህል ላብ ማፍሰስ፤ ያን ያህል ትግልና ውጣ ውረድ እንደሚያሳልፉ ሁሉ የማይጠፋውን ሰማያዊውን አክሊል ለማግኘት የሚሹም እንዲሁ ጸንተው መከራውንና ውጣ ውረዱን ሁሉ ታግሠው እንዲሮጡ እንጂ “አንድ ጊዜ በእምነት ድኛለሁና መጋደል የሚባል ነገር አታገሡብኝ፤ አታሳዩኝ” የሚባልበት አይደለም።

አባታችን ቅዱስ ጳውሎስ በሚገባ መሮጥ እንደሚገባ ካስተማረን በኋላ ስለ ራሱ ሲናገር እንዲህ አለ፡
- “ነገር ግን ለሌሎች ከሰበክሁ በኋላ ራሴ የተጣልሁ እንዳልሆን ሥጋዬን እየጎሰምሁ አስገዛዋለሁ”
እንግዲህ ቅዱስ ጳውሎስን ያህል ታላቅ ሐዋርያ “የተጣለ እንዳይሆን” ሥጋውን እየጎሰመ ማስገዛት ካስፈለገው “የፈልግሁትን መሆን እችላለሁ፤ አሁን መንግሥተ ሰማያት እንደምገባ እርግጠኛ ነኝ” እያሉ መናገርን ምን አመጣው?

ቅዱስ ጳውሎስ “ታገኙ ዘንድ ሩጡ” ሲል አንድ ሰው የሚድነው በራሱ መሮጥ ላይ ተመሥርቶ ብቻ ነው ማለቱ አይደለም። ይህን ሲል መዳን በኢየሱስ ክርስቶስ ቤዛነት የተገኘ መሆኑን ዘንግቶም አይደለም። ነገር ግን ያ እንዳለ ሆኖ በመንፈሳዊ የትሩፋትና የተጋድሎ መስመር የተቻለውን ያህል መሮጥ የሚገባ ስለሆነ ነው። ይህን ቃል በራሱ ካየነው መዳንን በራስ ጥረት ላይ ብቻ ያንጠለጠለው ሊመስል ይችላል። በዚህ ዓለም ባለው ሩጫ ምሳሌ አንጻር የተናገረው ስለ መንፈሳዊ ተጋድሎ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ የሚያምኑ እውነተኛ ኦርቶዶክሳውያን ክርስቲያኖች የሚያደርጉት ይኸንነት ነው። ከክፉ ፈቃዳችን፤ ከረቂቃችንና ልቡሳን ሥጋ ከሆኑት አጋንንት (መናፍቃንና መሣሪያዎቻቸው) ጋር መታገል። ቅዱስ ጳውሎስ “ታገኙ ዘንድ ሩጡ” በማለት ገና ምንም ነገር ያላገኙ መሆኑንና ማግኘት አለማግኘታቸው የሚወሰነው እንደ አራጋጣቸው መሆኑን ሲገልጽና ስለ መንፈሳዊ ተጋድሎ ሲናገር በክርስቶስ የተገኘውን የታመነ ቤዛነትና ድኅነት በመዘንጋት አይደለም፤ በክርስቶስ ቤዛነት በጸጋ የተሰጠውንና በእምነት የሚገኘውን መዳን በተመለከተ ሲናገርም ከሰዎች የሚገባውን መንፈሳዊ ተጋድሎ ዘንግቶ አይደለም። ተከክለኛ (ኦርቶዶክሳዊ) እምነትና አረዳድ የሚሆነው ለራስ ብቻ የሚስማማውን እያንጠለጠለ ሌላውን እየጣሉ በመሮጥ ሳይሆን ሁሉንም የእግዚአብሔር ቃል በእምነት በመቀበል ስለ አንዱ ሲነገር ሌላኛውንም በማሰብና በመያዝ ሲሆን ብቻ ነው።

መናፍቃን ሁል ጊዜም ጠባያቸው ብዙውን የእግዚአብሔር ቃል የሌለ ያህል በመተው አንዱን ወይም ጥቂቱን ቃል ብቻ ይዘው በቅል ውስጥ እንዳሉ ጥቂት የባቂላ ፍሬዎች እነዚያን ብቻ እያንኳኑ መረበሽና ማደንቆር ነው።

ከላይ እንደ ተገለጸው እኛን ለማዳን በእግዚአብሔር በኩል ያስፈልግ የነበረው ነገር ሁሉ የተፈጸመ ቢሆንም በእኛ በኩል ያለው ግን የተጀመረ እንጂ ገና ያልተቋቋመ ነው። ስለዚህም ማድረግ የሚገባንን ሐዋርያው እንዲህ ሲል ይነግረናል፡- “በለዚህ፤ ወዳጆቹ ሆይ፤ ሁል ጊዜ እንደ ታዘዘችሁ፤ በእናንተ ዘንድ በመኖሪ ብቻ ሳይሆን ይልቁን አሁን ስርቅ በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ የራሳችሁን መዳን ፈጽሙ።” ፊል. 2፡12 የራሳችንን መዳን በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ መፈጸም አለብን ማለት ያለ እምነት፤ ያለ ክርስቶስ ቸርነት በራሳችን ጥረት ብቻ እንድናለን ማለት ነውን? በጭራሽ! ቅዱስ መጽሐፍ አንዱን ሲናገር ሌላውን ጥሎና ነጥሎ ሳይሆን ያን እንዳለ በመቀበል፤ በዚያ ላይ ከዚያ ጋር መያዝና ማድረግ የሚገባንን ነገር የሚጨምር ነው።

በፍርድ ቀን የምንሆነውን ይቅርና ከትንሽ ቅጽበት በኋላ በእያንዳንዳችን ሕይወት ላይ ሊደርስ የሚችለውን ነገር እንኳ ማወቅ የማንችል ደካሞች መሆናችንን መዘንጋት ግብዝነት ነው። ይልቁንም ወደ መንግሥቱ ለመግባት እርግጠኞች እንደ ሆኑና በፍርድ ቀን በፊቱ ሲቆሙ እንደማያፍሩ በድፍረት መናገርና መፎክር የኃጥአን ጠባይ ሆኖ እናገኛለን። የጻድቃን ግብር ደግሞ ለዚያ ብቁ አለመሆናቸውን በትሕትና መናገር መሆኑን በቅዱስ መጽሐፍ መስተዋትነት እናያለን። ለአብነትም ጌታችን በፍርድ ቀን ስለሚሆነው የተናገረውን እንመልከት። በዚያን ጊዜ ስለሚሆነው ሲናገር በቀኙ የሚቆሙትን ጻድቃንን በበነች፤ በግራው የሚቆሙትን ኃጥአንን ደግሞ በፍየሎች መስሎ ከተናገረ በኋላ በቀኙ ለሚቆሙት ለጻድቃን፡- “እናንተ የአባቱ ቡሩካን፤ ኑ፤ ዓለም ሳይፈጠር የተዘጋጀላችሁን መንግሥት ውረሱ፤ ተርቤ አብልታችሁኛልና፤ ተጠምቼ አጠጥታችሁኛልና፤ እንግዳ ሆኜ ተቀብላችሁኛልና፤ ታርገዬ አብልታችሁኛል፤ ታምሜ ጠይቃችሁኛልና፤ ታስሬ ወደ እኔ መጥታችኋልና” ብሎ ያመሰግናቸዋል። ጻድቃንም መልሰው ይሉታል፡- “ጌታ ሆይ፤ ተርቤህ አይተን መቼ አበላንህስ? ወይስ ተጠምተህ አይተን መቼ አጠጣንህ? እንግዳ ሆነህስ አይተን መቼ ተቀበልንህ? ወይስ ታርዘህ አይተን መቼ አለበስንህ? ወይስ ታመህ ወይስ ታስረህ አይተን መቼ ወደ አንተ መጣን?” ብለው ይጠይቁታል። እርሱም መልሶ “እውነት እላችኋለሁ፤ ከሁሉ ከሚያንሱ ከእነዚህ ወንድሞቹ ለአንዱ እንኳ ስላደረጋችሁት ለእኔ አደረጋችሁት” ይላቸዋል። ስለሆነም ክስቶስን ተርቦ አብልተውት፤ ተጠምቶ አጠጥተውት፤ . . . በቸርነቱ በፊቱ ለመቆም ምክንያት የሚሆን ሥራ ሠርተው ሲያበቁ እነርሱ ግን በትሕትና ሆነው “ጌታ ሆይ፤ ተርቤህ መቼ አበላንህ? ተጠምተህስ መቼ አጠጣንህ? . . .” ይላሉ። ትሕትና የቅዱሳን ግብር ነው።

በአንጻሩ ኃጥአንን ደግሞ ይወቅላቸዋል፤ እንዲህ ብሎ፡- “በዚያን ጊዜ በግራው ያሉትን ደግሞ ይላቸዋል፡- እናንተ ርጉማን፤ ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘላለም እሳት ከእኔ ሂዱ። ተርቤ አላበላችሁኝምና፤ ተጠምቼ አላጠጣችሁኝምና፤ እንግዳ ሆኜ አልተቀበላችሁኝምና፤ ታርገዬ አላለበላችሁኝምና፤ ታምሜ ታስሬም አልጠየቃችሁኝምና።” በዚያን ጊዜ እነርሱም እንዲህ ያለ ነገር ይደርስባቸዋል ብለው የማያስቡ ስለነበሩ ጌታን ሊጠይቁት ይጀምራሉ፡- “ጌታ ሆይ፤ ተርቤህ ወይስ ተጠምተህ ወይስ እንግዳ ሆነህ ወይስ ታርዘህ ወይስ ታመህ ወይስ ታስረህ መቼ አይተን አላገለገልንህም?” ይሉታል። እርሱ ግን ያን ጊዜ “እውነት እላችኋለሁ፤ ከሁሉ ከሚያንሱ ከእነዚህ ለአንዱ ስላደረጋችሁት ለእኔ ደግሞ አላደረጋችሁትም ብሎ ይመልስላቸዋል። እነዚያም ወደ ዘላለም ቅጣት፤ ጻድቃን ግን ወደ ዘላለም ሕይወት ይሄዳሉ።” ማቴ. 25፡31-46

እነዚህ በግራው የሚቆሙ ታጥክን የተባሉት ባለቤቱ እስኪለያቸውና ከእኔ ራቁ ብሎ እስኪሚያባርራቸው ድረስ በቀኙ እንደሚቆሙና ወደ ዘለዓለም ሕይወት እንደሚገቡ እርግጠኞች ስለ ነበሩ ነው “ከእኔ ወግዱ” ሲላቸው ነገሩ ድንገተኛና ያልጠበቁት የሆነባቸው። ያን ጊዜ በዚህ ዓለም አንድ ለመጽት በማጭበርበርና በቃላት ጨዋታ የሚሆን መስሏቸው “ጌታ ሆይ፤ ተርበህ ወይስ ተጠምተህ ወይስ እንግዳ ሆነህ ወይስ ታርዘህ ወይስ ታመህ ወይስ ታስረህ መቼ አይተን አላገለገልንህም?” ብለው ሊከራከሩ ይጀምራሉ። ለዚህ ያደረሳቸው በዚህ ዓለም ሳሉ በአንጉል የራስ መተማመን ተዘልለው የኖሩ በመሆናቸው ነበር።

ጌታችን ስለ ዘለዓለማዊው ፍርድ በተመለከተ ባስተማረው በሌላ ምሳሌም ከአሥሩ ደናግል መካከል አምስቱ ልባዎች፤ ሌሎቹ አምስቱ ደግሞ ሰነፎች ነበሩ። ልባዎቹ ከማሰሯቸው ጋር ዘይት የያዙ የነበሩ ሲሆኑ ሰነፎቹ ግን ዘይት አልነበራቸውም። የሚያሳዝነው ሰነፎቹ ደናግል ዘይት ያልነበራቸው መሆናቸው ብቻ ሳይሆን ከውሽራው ጋር ወደ ውስጥ ለመግባትና የደስታው ተካፋይ ለመሆን የዘይት አስፈላጊነት አልታሰባቸውም ነበር። ያለ ዘይት መብራት ማብራትና ወደ ሠርጉ ቤት ውስጥ እንዲሁ መግባት የሚቻል መስሏቸው ነበር። ለዚህ ነበር ዘይት በሌለው በባዶ ማሰራውን ለመቀበልና ወደ ውስጥ አብረው ለመግባት የሞከሩት። ስለዚህ ባዶ ማሰራ ብቻ ይዞ ከውሽራው ጋር ወደ ሠርጉ ቤት እገባለሁ እያሉ በከንቱ ተስፋ ማድረግ፤ በእምነት ሆኖ የምግባር ፍሬ ሳያፈሩ ያለ ጥያቄ ወደ መንግሥተ ሰማያት እገባለሁ እያሉ ማውራት የሰነፎችና የታጥክን ግብራቸውና መገለጫቸው ነው።

በአጠቃላይ እንደዚህ ያሉት ጌታችን የተናገረውን ሳይሆን የራሳቸውን መንገድ ተከትለው ከንቱ ተስፋ ሰንቀው የሚኖሩት ሰዎች በመጨረሻ በውጭ ቆመው በሩ ሲዘጋባቸው ለራሳቸው እንደሚገቡ እርግጠኞች ስለ ነበሩ ያ ራሳቸው የፈጠሩት ተስፋቸው ከንቱ ሲሆንባቸውና በውጭ ሲቀሩ “ጌታ ሆይ ክፈትልን” ይሉ ዘንድ ይጀምራሉ። “ባለቤቱ ተነሥቶ በሩን ከቁለፈ በኋላ፤ እናንተ በውጭ ቆማችሁ። ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ ክፈትልን እያላችሁ በሩን ልታንኳኩ ትጀምራላችሁ። እርሱም መልሱ፡ ከወዴት እንደ ሆናችሁ አላውቃችሁም ይላችኋል” ያለው እንደዚህ ላሉት ነው። ሉቃ. 13:25 በዚህም ጊዜ አሁንም ያው አብሯቸው የኖረውና ያስረጃቸው የራሳቸው አስተሳሰብ ስለማይለቃቸው “ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ በስምህ ትንቢት አልተናገርንምን? በስምህስ አጋንንትን አላወግንምን? በስምህስ ብዙ ተአምራትን አላደረግንምን?” ይላሉ። መድኃኒታችን ግን “የዚያን ጊዜም፡ ከቶ አላወቅኋችሁም፤ እናንተ ዓመፀኞች፤ ከእኔ ራቁ ብዬ እመሰክርባቸዋለሁ” በማለት የሚሰማ ጆሮ ላለው ሁሉ እውነተኛውን ትምህርት አስተማረ። ማቴ. 7:22-24

በውጭ ከቀሩ በኋላ እንኳ እውነታውን መቀበል አቅቷቸው “ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ ክፈትልን” እያሉ በሩን ሊያንኳኩ ጀመሩ። ማለቱ የሆነው ነገር እነርሱ ከጠበቁት ተቃራኒ ስለሚሆንባቸው ነው። አሁንም ያ በቀጥታ ያለ ምንም ጥያቄ እንደምንገባ እርግጠኞች ነን የሚለው ግብዝነታቸው ያልለቀቃቸውና እውነታው የተናነቃቸው መሆኑን ያሳያል። ምክንያቱም “እንደምንገባ እርግጠኞች ነን” እያሉ የራሳቸውን ጨካኝነት ብቻ ሲያዳምጡና በባዶ ተስፋ ራሳቸውን አሳምነው በከንቱ ሲገበዙ ኖረው በኋላ “ከእኔ ወግዱ” ሲባሉ ያልጠበቁት መፃት ስለሚሆንባቸው ነው። ሰነፎቹ ደናግልም እንዲሁ ወደ ሠርጉ ቤት ያለ ዘይት እንገባለን ሲሉ መብራታቸው ሊጠፋባቸው ባለ ጊዜ “ሰነፎቹም ልባዎቹን መብራታችን ሊጠፋብን ነው፤ ከዘይታችሁ ሰጡን አሏቸው። ሆኖም ከባልጀርቻቸው የጠየቁትን ባጡ ጊዜ ፍለጋ ሄደው ሲመለሱ በሩ ስለ ተዘጋባቸው “ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ ክፈትልን” አሉ። እርሱ ግን “እውነት እላችኋለሁ፤ አላውቃችሁም” አላቸው። ማቴ. 25:11-13

እንግዲህ በግልጽ ጌታችን እንደ ተናገረው እርሱን በማሰብ ስለ እርሱ የምናደርገው የተራብ ማብላት፤ የታረዘ ማልበስ፤ . . . ሁሉ ዋጋ ያለው ነገር እንጂ ፕሮቴስታንቶቹና አገር በቀል ልጆቻቸው ተሐድሶዎቹ እንደሚሉት ለመጻናችን ምንም ዋጋ የሌለው ነገር አለመሆኑን ለስም አጠራሩ ክብርና ምስጋና ይገባውና ራሱ ባለቤቱ ነገረን። ከዚህ ወዲያ ማን ይንገረን? እንዲህ ሲባል ግን ከመሠረቱ ጀምሮ (እምነት፤ ምሥጢራት) ቀርተው በዚህ ብቻ ይጻፋል ማለቱ እንዳልሆነ ግልጽ ነው።

ለመዳን አስፈላጊ የሆኑት እምነት፣ ምሥጢራትን መፈጸም እንዳሉ ሆነው፣ በእነዚያ ላይ ተመሥርቶ ግን የሚያስፈልጉትን ክርስቲያናዊ መልካም ሥራዎችን ማድረግ ያስፈልጋል። የእግዚአብሔር ቃል እንዲህ ይላል፡-

ጡታንም ታናናሾችንና ታላላቆችን በዙፋኑ ፊት ቆመው አየሁ፤ መጻሕፍትም ተከፈቱ፤ ሌላ መጽሐፍም ተከፈተ፤ እርሱም የሕይወት መጽሐፍ ነው፤ ጡታንም በመጻሕፍት ተጽፎ እንደ ነበረ እንደ ሥራቸው መጠን ተከፈለ። ባሕርም በእርሱ ውስጥ ያሉትን ጡታን ሰጠ፤ ሞትና ሰላልም በእነርሱ ዘንድ ያሉትን ጡታን ሰጠ፤ እያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን ተከፈለ። ራእ. 20:12-13

የእግዚአብሔር ቅዱስ ቃል “እንደ እምነታቸው መጠን ብቻ ተከፈሉ” አይልም፤ “ጡታንም በመጻሕፍት ተጽፎ እንደ ነበረ እንደ ሥራቸው መጠን ተከፈለ። . . . እያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን ተከፈለ” አለ እንጂ። ታዲያ ሥራቸው ዋጋ የሌለው ከሆነ “እንደ ሥራቸው መጠን ተከፈለ” ለምን አለ?

እንደዚሁም ይህንኑ ሲያስተምረን ባለቤቱ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ አለ፡-

እነሆ በቶሎ አመጣለሁ፤ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ። አልፋና የሚጋ፣ ፊተኛውና ጳለኛው፣ መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ። ወደ ሕይወት ዛፍ ለመድረስ ሥልጣን እንዲኖራቸው በደጃችዎም ወደ ከተማይቱም እንዲገቡ ልብላቸውን የሚያጥቡ ብዙዓን ናቸው። ራእ. 22:12-15

ታዲያ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን ይከፍል ዘንድ አልፋና የሚጋ፣ ፊተኛውና ጳለኛው የሆነው እርሱ ሲመጣ ዋጋ ለመቀበል የሚቻለውን ያህል መዘጋጀት ይሻላል? ወይስ ይኼ ሁሉ አያስፈልግምና እንዳሻኝ ልሁን ማለት? ወደ ሕይወት ዛፍ ለመድረስ እንዲቻለን ልብስ የተባለ ሰውነታችንን በንስሐ ማጠብ? ወይስ “የቀረኝ ነገር የለም፤ ሩሜዬን ጨርሻለሁ” እያሉ በባዶው መጮኻ?

እንደዚሁም ጌታችን “በመቃብር ያሉቱ ሁሉ ድምፁን የማሰሙበት ሰዓት ይመጣል፤ መልካምም ያደረጉ ለሕይወት ትንሣኤ፣ ከፉም ያደረጉ ለፍርድ ትንሣኤ ይመጣሉና በዚህ አታድንቁ” በማለት በዳግም ምጽሐፍ ጊዜ የሕይወት ትንሣኤ ለመነሣት መልካም ማድረግ እንደሚጠቅም፣ ከፉ ማድረግ ደግሞ ለፍርድ (ለኩነኔ) ለሆነ ትንሣኤ እንደሚያበቃ በእማናዊ ቃሉ አስተማረን። ዮሐ. 5:28-29 መልካም ማድረግ የማይጠቅም፣ ከፉ ማድረግ ደግሞ የማያስነዳ ቢሆን ኖሮ ራሱ ባለቤቱ ለምን እንዲህ አለ?

በአጠቃላይ እኛ በዚህ ዓለም ያለነው ምእመናን ገና በመሠራት ላይ ያለችው ቤተ ክርስቲያን አባላት ስለ ሆንን የክርስቶስ አካላት ሆና መሠራታችን እስኪፈጸም ድረስ ገና ብዙ ሂደቶችን ማለፍ ይጠበቅብናል። ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ሲል የገለጸው ይህን ነው፡-

እንግዲያስ ከእንግዲህ ወዲህ ከቅዱሳን ጋር ባላገሮችና የእግዚአብሔር ቤተ ሰዎች ናችሁ እንጂ እንግዲያስ መጻተኞች አይደላችሁም። በሐዋርያትና በነዚያት መሠረት ላይ ታንጸችኋል፤ የማዕዘኑም ራስ ድንጋይ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው፤ በእርሱም ሕንጻ ሁሉ እየተጋጠመ በጌታ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንዲሆን ያድጋል፤ በእርሱም እናንተ ደግሞ ለእግዚአብሔር መኖሪያ ለመሆን በመንፈስ አብራችሁ ትሠራላችሁ። ኤፌ. 2:19-22

ክርስቶስ የማዕዘኗ ራስና ሰብሳቢዋ የሆነችው እንዲትና ሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን የዚህ ዓለም ጉዟቸውን ፈጽመው የሄዱ ነበያትና ሐዋርያት፣ እና ሌሎችም የአካሏ የተለያዩ ክፍሎች ሆነው ተሠርተው ፈጽመዋል።

ይህች ቤተ ክርስቲያንም እንድ ዕኔታ ላይ የቆመችና የማታድግ (static) ሳትሆን በየጊዜው በእምነትና በምሥጢራት አካል እየሆነ በሚጨመሩ ምእመናን እያደገች የምትሄድ መሆኗን ሲገልጽ “በእርሱም ሕንጻ ሁሉ እየተጋጠመ በጌታ ቅዱስ ቤተ መቅደስ እንዲሆን ይደጋል” አለ።

ይህች አካሉ የተባለች ቤተ ክርስቲያን የምታድግባቸው የተባሉ በዚህ ዓለም ገና በተጋድሎ ላይ ያሉ ምእመናን አካል ሆነው መሠራታቸው ስላልተፈጸመ “በእርሱም እናንተ ደግሞ በእግዚአብሔር መኖሪያ ለመሆን በመንፈስ አብራችሁ ትሠራላችሁ” አለ።

እንድ ሕንጻ ሲሠራ ለግንባታው ሂደት ጠቃሚ ሆኖ የተገኘው በሕንጻው አካል ውስጥ እየገባና እየተካተተ ሲሄድ ጠቃሚ ሆኖ ያልተገኘው ደግሞ ወይ ተጠራርቦና ተበጃጅቶ መግባት የሚችል መሆኑ ይታይና ይገባል። ያ ካልሆነ ግን ወደ ውጭ ይጣላል። እየተሠራች ያለችውን ቤተ ክርስቲያን ቅዱስ ጳውሎስ በዚህ በሕንጻ እንጻር የሳለጸት የክርስቶስ አካል (የሕንጻው አካል) መሆን ከጀመረ በኋላ በዚያው ካልቀጠለ ወደ ውጭ መጣል ሊገጥመው የሚችል መሆኑን ለማስረዳት ነው። ከዚያ የመጨረሻ መጣል በፊት ራሱን በማሻሻል ለአካሉ የሚመች መሆን ከቻለ ደግሞ በሕንጻው ማለት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አካል ሆኖ መሠራት ይችላል። ያ ካልሆነ ግን ጌታችን “ልቅሶና ጥርስ ማፋጨት ወዳለበት ወደ ውጭ ጣሉት” የሚለው አካል ሆኖ ሊሠራ ያልቻለውን ነው። ስለሆነም በእምነት መሠረትነት በምሥጢራት ቀዳሾችና አከባሪነት የክርስቶስ አካል ሆነው መጋጠምና መሠራት የጀመሩና በዚህ ዓለም በጉዞ ላይ ያሉ ክርስቲያኖች ገና ተሠርተው ሳያበቁ “ተሠርተን ጨርሰናል” የሚሉበት አይደለም። “እግዚአብሔር መኖሪያ ለመሆን በመንፈስ አብራችሁ ትሠራላችሁ” እንደ ተባለ ገና በመሠራት ላይ ነንና።

በአጠቃላይ የእግዚአብሔር ቃል ይህን እውነት - ለመዳን ከእምነትና ምሥጢራት ጋር መንፈሳዊ ተጋድሎና በመልካም ሥራ መጋደልና እስከ መጨረሻው መጽናት አስፈላጊ መሆኑን ይነግረናል። ለማጠቃለልም በዚህ ዙሪያ በሰፋት ከተገለጸው የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት መካከል የሚከተሉትን ብቻ እንመልከት፡-

- ❖ “መልካም ቢሆን ወይም ክፉ እንዳደረገ፣ እያንዳንዱ በሥጋው የተሠራውን በብድራት ደቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ በፍርድ ወንበር ፊት ልንገለጥ ይገባናልና” 2 ቆሮ. 5:10
- ❖ “እንግዲህ ወገባችሁን በእውነት ታጥቃችሁ የጽድቅንም ጥሩር ለብላችሁ፣ በሰላም ወንጌልም በመዘጋጀት እግርቻችሁ ተጫምተው ቁመ፤ በሁሉም ላይ ጨምራችሁ የሚንበልበሉትን የክፉውን ፍላጻዎች ሁሉ ልታጠፉ የምትችሉበትን የእምነትን ጋሻ አንገዛ፤ የመዳንንም ራስ ቁር የመንፈስንም ሰይፍ ያዙ፤ እርሱም የእግዚአብሔር ቃል ነው” ኤፌ. 6:11-17
- ❖ “ወንድሞች ሆይ፤ እኔ ገና እንዳልያዝሁት እቂጥራለሁ፤ ነገር ግን እንድ ነገር አደርጋለሁ፤ በኋላዬ ያለውን እየረሳሁ በፊቴ ያለውን ለመያዝ እዘረጋለሁ፤ በክርስቶስ ኢየሱስ ከፍ ከፍ ያለውን የእግዚአብሔርን መጥራት ዋጋ እንዳገኝ ምልክትን እፈጥናለሁ” ፊል. 3:13-14
- ❖ “በበን ሥራ ሁሉ ፍሬ እያፈራችሁ በእግዚአብሔርም እውቀት እያደጋችሁ፣ ከደስታም ጋር በሁሉ ለመጽናትና ለመታገሥ እንደ ክብሩ ጉልበት መጠን በኃይል ሁሉ እየበረታችሁ፣ በቅዱሳንም ርስት በብርሃን እንድንካፈል ያበቃንን አብን እያመሰገናችሁ በነገር ሁሉ ደስ ልታሰኙ ለጌታ እንደሚገባ ትመላለሱ ዘንድ እንለምናለን” ቆላ. 1:10-12
- ❖ “ሰውነትን ለሥጋዊ ነገር ማስለመድ ለጥቂት ይጠቅማልና፤ እግዚአብሔርን መምሰል ግን የአሁንና የሚመጣው ሕይወት ተሰፋ ስላለው ለነገር ሁሉ ይጠቅማል። ይህ ቃል የታመነ ሁሉም እንዲቀበሉት የተገባ ነው፤ ይህን ለማግኘት እንደከማለንና፤ ስለዚህም እንሰደባለን፤ ይህም ሰውን ሁሉ ይልቁንም የሚያምኑትን በሚያድን በሕያው አምላክ ተሰፋ ስለምናደርግ ነው” 1 ጢሞ. 4:8-10

ቅዱስ ጳውሎስ ሲያምን አንድ ጊዜ መዳኑ የተፈጸመና ያለቀ ከሆነና የእርሱ ድርሻ ካልነበረው “ይህን ለማግኘት እንደከማለን” ለምን አለ?

- ❖ “በእምነትና በትዕግሥትም የተሰፋውን ቃል የሚወርሱትን እንድትመስሉ እንጂ ጳተኞች እንዳትሆኑ፡ ተስፋ እስኪሞላ ድረስ እያንዳንዳችሁ ያን ትጋት እስከ መጨረሻ እንድታሳዩ እንመኛለን።” ዕብ. 6:11-12
- ❖ “አቤቱ ምሕረትም ያንተ ነው፡ አንተ ለእያንዳንዱ እንደ ሥራው ፍጹም ትሰጣለህና።” መዝ. 61:12

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም “በክርስቶስ እ.የሱስ ሆኖ በፍቅር የሚሠራ እምነት” በማለት እምነታችን መልካም ሥራ መሥራት የማይችል ምውት ሳይሆን በፍቅር ሆኖ የሚሠራ ሕይወት ያለው መሆኑን ተናግሯል፡፡ ገላ. 5:6 ጌታችንን አንድ ወጣት ባለጸጋ ወደ እርሱ ቀርቦ፡- “የዘለዓለምን ሕይወት አንዳገኝ ምን ላድርግ?” ብሎ ሲጠይቀው “ወደ ሕይወት መግባት ብትወድ ትእዛዛትን ጠብቅ” ብሎታል፡፡ ማቴ. 19:16-18 ወደ አግዚአብሔር መንግሥት ለመግባት ማመን ብቻ ሳይሆን በተግባርም የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸም እንደሚያስፈልግ ሲናገር፡- “በሰማያት ያለውን የአባቴን ፈቃድ የሚያደርግ እንጂ ጌታ ሆይ ጌታ ሆይ የሚለኝ ሁሉ ወደ መንግሥተ ሰማያት የሚገባ አይደለም” አለ፡፡ ማቴ. 7:21

መናፍቃን መጽሐፍ ቅዱስ ባሕር በመሆኑ ከውስጡ ለእነርሱ የፈጠራ ትምህርት የሚሰማማ መስሎ የሚታያቸውን ጥቂት ነገር ብቻ ነጥለው በመጠቃቀስ፡ እነርሱ ሊሆን በሚፈልጉት አቅጣጫ በመተርጎምና ሥጋና ደም ያቀበላቸውን በመናገር የሰው ልጅ ከማመን በቀር ለመዳኑ ምንም ዓይነት ድርሻ የለውም፡ ምንም ነገር አይጠበቅበትም የሚል ሃሳብ ያቀርባሉ፡፡ ነገር ግን ይህ ሃሳብ ፈጽሞ የተሳሳተ ነው፡፡ እነዚህ “በጸጋው ድነናል” እያሉ የሰው ልጅ ለመዳኑ ምንም እንደማይጠበቅበት በማስመስል ሰዎችን ወደ ሞት ጎዳና የሚመሩ የጥፋት መንገድ ሰበኪዎች ናቸው፡፡ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ “ክርስቶስ በተቀበለው መከራና ባደረገው የማዳን ሥራ ድነናልና ከእኛ የሚጠበቅ ምንም ነገር የለም፡ ምግባር ትሩፋት መሥራት አያስፈልገንም” የሚል የተሳሳተ አመለካከት ለነበራቸውና ለሚኖራቸው ሰዎች ሲጽፍ፡- “ነገር ግን በክርስቶስ ልንጸድቅ የምንፈልግ ስንሆን ራሳችን ደግሞ ኃጢአተኞች ሆንን ከተገኘን፤ እንግዲያስ ክርስቶስ የኃጢአት አገልጋይ ነዋ!” በማለት “በጸጋው ሰለ ጸንን ምግባር አያስፈልግም” ማለትና በኃጢአት መኖር ክርስቶስን የኃጢአት አገልጋይ ማድረግ መሆኑን ገልጿል፡፡ ገላ. 2:17

የክርስትና ጥሪ ለማመን ብቻ ሳይሆን መስቀሉን ለመሸከምና መከራ ለመቀበልም ነው፡፡ ፊል. 1:29 ጌታችን መከራ የተቀበለው እኛም የእርሱን እርእያ እንድንከተል ነውና፤ “የተጠራችሁለት ለዚህ ነውና፤ ክርስቶስ ደግሞ ፍለጋውን እንድትከተሉ ምሳሌ ትቶላችሁ ስለ እናንተ መከራን ተቀብሏልና” እንዳለ፡፡ 1ጴጥ.2:21 መልካም ምግባር ካልተጨመረበት ከኃጢአት መለየትና መራቅ ብቻም አይበቃም፤ “ተገሐሥ እምእኩይ - ከከፉ ሽሽ” ካለ በኋላ “ወግበር ሠናየ - መልካምንም አድርግ፤ ወትነብር ለዓለመ ዓለም - ለዘለዓምም ትኖራለህ” ይላልና፡፡ መዝ. 36:27

ከላይ እንደ ተገለጸው ጌታችን ስለ ፍርድ ቀን ሁኔታ ሲናገር በቀኙ የሚቆሙትን ዘለዓለማዊ መንግሥቱን ሲያወርሳቸው “ተርቤ አብልታችሁኛልና፤ ተጠምቼ አጠጥታችሁኛልና . . .” በማለት መልካም ሥራቸውን መስከር ነው፡፡ በግራው የሚቆሙትን ደግሞ “እናንተ ርጉማን፤ ለሰይጣንና ለመላእክቱ ወደ ተዘጋጀ ወደ ዘለዓለም እሳት ከእኔ ሂዱ” የሚላቸው “ተርቤ አብልታችሁኛልና . . .” ብሎ ከወቀላቸው በኋላ ነው፡፡

ማቴ. 25:34-36 በዚህ ዓለም ሕይወት ሳሉ ያደረጉት ድርጊት በቀኙ ወይም በግራው ለመቆም እና ወደ ዘለዓለማዊ ሕይወት ወይም ወደ ዘለዓለማዊ ቅጣት የሚሄዱበትን መዳረሻ ፍጻሜያቸውን ወሰነ ማለት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ለመዳን መልካም ሥራ አስፈላጊ መሆኑን እንዲህ በግልጽ እየተናገረ ከዚህ በተቃራኒ የሚያስተምሩ መናፍቃንን የሚሰማና በእነርሱ የሚሳሳት ሰው ካለ ለሰህተቱ አንዳችም ምክንያት የለውም።

ለመዳን እምነትና ምግባር የማይነጣጠሉ መሆናቸውን ሐዋርያው ቅዱስ ያዕቆብ በመልእክቱ በግልፅ ጽፏል፡-

ወንድሞቼ ሆይ፤ እምነት አለኝ የሚል፤ ሥራ ግን የሌለው ሰው ቢኖር ምን ይጠቅመዋል? እምነቱስ ሊያድነው ይችላል?? . . . እምነት ከሥራ ተለይቶ የሞተ መሆኑን ልታውቅ ትወዳለህን? አባታችን አብርሃም ልጁን ይስሐቅን በመመዊያው ባቀረበ ጊዜ በሥራ የጸደቀ አልነበረምን? እምነት ከሥራው ጋር አብሮ ያደርግ እንደ ነበረ፤ በሥራም እምነት እንደ ተፈጸመ ትመለከታለህን? መጽሐፍም፡- አብርሃም እግዚአብሔርን አመነ፤ ጽድቅም ሆኖ ተቆጠረለት ያለው ተፈጸመ፤ የእግዚአብሔርም ወዳጅ ተባለ። ሰው እምነት ብቻ ሳይሆን በሥራ እንዲጸድቅ ታያላችሁ። እንደዚሁም ጋለሞታይቱ ረዓብ ደግሞ መልእክተኞቹን ተቀብላ በሌላ መንገድ በሰደደቻቸው ጊዜ በሥራ አልጸደቁችምን? ከነፍስ የተለየ ሥጋ የሞተ እንደ ሆነ እንዲሁ ደግሞ ከሥራ የተለየ እምነት የሞተ ነው። ያዕ. 2:14-26

እንግዲህ ይህ የእግዚአብሔር ቃል ለመዳን እምነትና ምግባር ሁለቱም አስፈላጊዎች መሆናቸውን በማያዳግም ሁኔታ ተናግሯል።

ምናልባት መንፈሳዊ ተጋድሎ መጋደል የተሳናቸውና በስም ክርስቲያን ቢባሉም በተግባር ግን የእስካብ ዓይነት ሕይወት መኖር የሚችሉ ወገኖች ራሳቸውን በማታለያ መጋረጃ ሸፍነው “ድንነት በጸጋ እንጂ በተጋድሎ አይደለም” በማለት ሰንፈው ለማሳፍ መንፈሳዊ ተጋድሎን የሚነቅፉ አሉ። ነገር ግን ይኸ የዲያብሉስ ግብረ አበርነት የሞት መሪነት ነው እንጂ ማንንም የሚጠቅም አይደለም። ምንም እንኳን ዐቅማችን እየደከመ ሰማያዊነታችንን እየዘነጋን ምድራዊነታችንን እየሳበን ብንቸገርም የእያንዳንዳችንን ጥረትና ፍላጎት ደገና አድርጎ የሚያውቅ እርሱ የቸርነትና የምሕረት እጆቹን እንዲዘረጋልና ብርታትንና ድል መንግሥትን እንዲሰጠን መማጽ፤ ከሁሉም የተሻለ ነው። መዳን እንዲሁ በማመን ብቻ የሚገኝ ቢሆንም ኖሮ ሐዋርያው “እስመ በብዙ ጽግ መሕግም ሀለውን ንባለ ለመንግሥተ እግዚአብሔር - ወደ እግዚአብሔር መንግሥት በብዙ ድካምና መከራ እንገባ ዘንድ አለፉ ለምን ይል ነበር? የሐዋ. 14:22 ወደ ሕይወት የሚወስደውን መንገድ ቀጭን ደጁንም ጠባብ ያሰኘው በክርስትና ሕይወት ውስጥ ጽኑ መንፈሳዊ ተጋድሎ በማስፈለጉ አይደለምን? ማቴ. 7:13-14 በመሆኑም የሰው ልጅ ይድን ዘንድ ሥጋውን የሚጎስምባቸውና ራሱን ለፈቃድ እግዚአብሔር የሚያሰግባቸው መንፈሳዊ ተጋድሎዎች - ጸም፤ ጸሎት፤ ሰግደት፤ ዐቂብ ሕዋሳት፤ ምጽዋት፤ ትዕግሥት፤ ትሕትና . . . ያስፈልጉታል።

“እግዚአብሔር ዓለምን ሁሉ አድኗል” ማለት እኛን ለማዳን የሚያስፈልገው ነገር ሁሉ በእግዚአብሔር ተፈጽሟል ማለት ነው። በዚህ ነገር እሼ ብሎ ለመጠቀም አለዚያም እምቢ ብሎ ለመጎዳት ለእያንዳንዱ ሰው ነጻ ፈቃድ ተሰጥቶታል። እግዚአብሔር ሰውን ወደ ዘለዓለማዊ ሕይወት ይገባ ዘንድ በፍቅሩ ይጠራዋል፤ ይመራዋል፤ የተለያየ የቸርነት ሥራውን ይሠራለታል እንጂ ሰውዬው ሳይፈልግ በግድ ጎትቶ አያድነውም። ይህም “ብትወዱኝ ትእዛዜን ጠብቁ” ባለው ቅዱስ ቃሉ ግልጽ ሆኖ ይታያል። ዮሐ. 14:15 ማንም ሰው ትእዛዜን ጠብቆ የመጠቀም፤ ያልፈለገ ደግሞ ባለመጠበቅ የመጎዳት ነጻ ፈቃድና ሙሉ መብት አለው።

ጌታችን አልዓዛርን ከመቃብር ሲያስነሣ የመቃብሩን ድንጋይ ሰዎች እንዲያነሡ ሲያደርግ እርሱ ደግሞ ከሞተ አራት ቀን የሆነውን ጦርቶ አስነሣው። ይህን ማድረጉ ሰው በድንኳኑ ላይ የራሱ የሆነ ድርሻ እንዳለው ለማሳየት ነው። ዮሐ. 11: 39-44

ሐዋርያውም “ከወገናችንም ያሉት ደግሞ ፍሬ ቢሶች ሆነው እንዳይቀሩ፤ የግድ ስለሚያስፈልገው ነገር በመልካም ሥራ እንዲጸኑ ይማሩ” በማለት መልካም ሥራ ማድረግ ብቻ ሳይሆን “በመልካም ሥራ መጽናትም” በእጅጉ አሰፈላጊ ስለሆነ “የግድ ስለሚያስፈልገው ነገር” በማለት ያሳስባል። ቲቶ 3:14 እንደዚሁም ለቲቶ በጻፈው መልእክቱ “ቃሉ የታመነ ነው። እግዚአብሔርንም የሚያምኑት በመልካም ሥራ በጥንቃቄ እንዲጸኑ እነዚህን አሰሪዎች እንድትናገር እፈቅዳለሁ። ይህ መልካምና ለሰዎች የሚጠቅም ነው” በማለት ይህንን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት ያገልጻል። ቲቶ 3:8 በተጨማሪም “በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በፊቱ ደስ የሚያሰኘውን በእናንተ እያደረገ ፈቃዱን ታደርጉ ዘንድ በመልካም ሥራ ሁሉ ፍጹሙን ያድርጋችሁ፤ ለእርሱ እስከ ዘላለም ድረስ ክብር ይሁን፤ አሜን” ይላል። ዕብ. 13:21

እንግዲህ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ መልካም ሥራ አሰፈላጊነት ይህን ሁሉ እየተናገረ፤ መልካም ሥራ ማድረግ ብቻ ሳይሆን በመልካም ሥራ መጽናት፤ እንዲሁም በመልካም ሥራ ፍጹሙን ለመሆን መገደልና መትጋት የሚገባ መሆኑን ደጋግሞ እየተናገረ እያለ “መልካም ሥራ አያስፈልግም” የሚለው የተሐድሶ መናፍቃን አባባል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ወይስ ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ? “የምታመልኩትን ዛሬ ምረጡ” እንደ ተባለ እኛም የምናመልከውንና የምንሰማውን መምረጥ ግድ ይለናል። መጽሐፍ ቅዱሳዊው ትምህርት በአንድ በኩል፤ የመናፍቃን የስህተትና የፈጠራ ትምህርት ደግሞ በሌላ በኩል የቀረበው ለዚህ እንዲረዳ ነው።

በመጨረሻም ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ክርስቲያኖች በጻፈው መልእክቱ ላይ ያመኑ ምእመናን ምን ያህል ጥንቃቄ እንደሚያስፈልጋቸውና በሰይጣን እንዳይታለሉ ስጋት እንዳደረበት የገለጸውን እንመልከት፡-

በእግዚአብሔር ቅንዓት እቀናላችኋለሁና፤ እንደ ንጽሕት ድንግል እናንተን ለክርስቶስ ላቀርብ ለአንድ ወንድ አዋቻችኋለሁና፤ ነገር ግን እባብ በተንኮሉ ሐዋንን እንዳሳታት አላባችሁ ተበላሽቶ ለክርስቶስ ከሚሆን ቅንነትና ንጽሕና ምናልባት እንዳይለወጥ ብዬ እፈራለሁ። 2 ቆሮ. 11:2-3

በግልጽ ቃል ሐዋርያው ያስተማረን በዚህ ዓለም ሕይወታችን ሳለን ያገኘነውን የመዳን ጸጋ ድቀት እንዳይገጥመንና ከያዝነው የሕይወት መንገድ እንዳንወጣ ልንሰጋና ልንጠነቀቅ እንደሚገባን እንጂ “ገነት መንግሥተ ሰማያት እንደምገባ እርግጠኛ ነኝ” እያልን በከንቱ ተሰፋ ራሳችንን እንድናታልልና በዚህም ተዘልለን በመገኘት ለሰይጣን ፈተናና ማታለል የተመቸን ሆንን እንድንገኝ አይደለም። ሰይጣን ግን ለእርሱ ወጥመድ ተመቻችተን እንገኝ ዘንድ በመናፍቃን እያደረ ክርስቲያናዊ ተጋድሎንና ምግባር ትሩፋትን የማጥላላትና የማስጠላት ሥራውን ሊሠራብን ይሞክራልና ልናውቅበት ይገባል። “ዑቅዎሙ ለክለባት ወዑቅዎሙ ለገበርተ እኪት - ውሾችን እወቁባቸው፤ ከክፉዎችም ሠራተኞችም ተጠበቁ” ተብለናልና። ፊል. 3:2

3.7.3.4 መጽናት፤ ተጋድሎና ክርስቲያናዊ ሥራ ለመዳን ያላቸው ሚና

በአበው ሲቃወን ትምህርት

ቅዱሳን አባቶቻችን ለመዳን ከእግዚአብሔር የቸርነት ሥጦታ (ጸጋ) ጋር ክርስቲያናዊ ተጋድሎና መልካም ሥራ የራሳቸው ድርሻ ያላቸው መሆኑን በሰፊው አስተምረዋል፤ ጽፈዋል። ከእነዚህም መካከል የተወሰኑትን እንደሚከተለው እንመለከታለን።

❖ “እግዚአብሔር አንተን በተመለከተ ፍርዱን የሚሰጠው መልካም ሥራ በሚያደርጉት ሰዎች ነው፤ አንተ እነርሱ የሠሩትን መልካም ሥራ ካልሠራህ ያን ያደረጉት ሰዎች እነርሱ በአንተ ላይ ይፈርዱብሃልና፤ ክርስቶስን ተርቦ ያላበሉትና ተጠምቶ ያላጠጡት ሰዎች የተፈረደባቸው ያን መልካም ሥራ ባደረጉት ሰዎች አንጻር ነበርና፤ መልካም ሥራ ያላደረጉት ኃጥአን ግን ቁጥራቸው ብዙ መሆኑ አንጻቸው ሌላቸውን ሊረዳቸውና ሊያድናቸው አልቻለም፤ የአምስቱ ደናግል ጉዳይም እንዲሁ ዓይነት ነበር፤ ከንደኛነታቸው የተጠቀሙት ነገር የለም፤ ነገር ግን በጥበብ ካደረጉት ከልባዎቹ ደናግል መልካም ሥራ አንጻር ተፈረደባቸው አንጂ፤ ስለዚህ እነዚህም (አምስቱ ሰነፎች ደናግልም)፤ እነዚያም (ተርቦ ያላበሉት) ሁለቱም መልካም ሥራ ባለማድረጋቸው ተፈረደባቸው፤ ተቀጡ እንጂ፤” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 6፤ ቁ. 15)

❖ “አንድ ጌታ፡ አንድ ሃይማኖት፡ አንድ ጥምቀት አለ’ (ኤፌ. 4፡5)፤ በፍጹም ነፍሳችን፤ በፍጹም ልባችንና በፍጹም ኃይላችን የምናምነው ይህንን ነው፤ ከእየሱስ ክርስቶስም በቀር በሌላ በማንም መዳን የለም (የሐዋ. 4፡10-12)፤ የምናምነውና የምንከተለው ይህንን ነው፤ እንዲሁም መልካም ሥራዎች ያለ እውነተኛ ሃይማኖት በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት እንደ ሌላቸውም እናውቃለን፤ እውነተኛ ሃይማኖትም ያለ መልካም ሥራዎች በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት የለውም፤⁸⁰ ክፉና አመንገራ ለሆነ ሰው እግዚአብሔርን የተመለከቱ አስተምህሮዎችን በሚገባ ማወቅ ብቻውን ምን ይጠቅመዋል? አንደኛውም እግዚአብሔርን ለማያውቅና ከእውነተኛው የሃይማኖት ትምህርት ውጭ ለሆነ ሰው ምግባሩና ሥራው የማረና መልካም መሆኑ ምን ይጠቅመዋል? ስለዚህም እውነተኛ የሆነውን ትምህርት ሃይማኖት ማወቅ ውድና ክቡር የሆነ ሀሳብ ነው፤ በከንቱ ፍልስፍናና በተለያዩ የማታለል ዘዴዎች የሚያታልሉ ብዙዎች ስላሉ ነፍሳችን ይህን እውነተኛ ትምህርት ሃይማኖት አዋቂና ጥንቂቅ ትሆን ዘንድ በእጅጉ ያስፈልጋል፤

“አኔካባዊ የሆኑ አዋቂዎች ነን ባዮች ሰዎችን በሰለለ ምላሳቸው ከእውነት መንገድ ያወጧቸዋል፤ ከጋለጥታ ከንፈር ማር ይንጠበጠባል’ እንደ ተባለ፤ ምላ. 5፡3 ከተገረዙት ወገን የሆኑት [አይሁድ] ደግሞ ምንም እንኳ ከልጅነታቸው ጀምሮ በዘመናቸው ሁሉ በያጠናቸውም ቅሉ [ቅዱሳት መጻሕፍትን] ባለማወቅ ስለሚያረጁ ምሥጢራቸውንና ጭብጣቸውን ያልተረዱቸውን ቅዱሳት መጻሕፍትን አጣምመው በመተርጎም ያስረዳቸዋል፤ የመናፍቃን ልጆች ደግሞ በሰለለ ምላሳቸውና መልካም በሚመስል ቃላቸው ልክ መርዝን በማር እንደሚለውሱትና አጣፍጠው እንደሚያተርቡት ክፉዎች ሰዎች እነርሱም መርዝ ኑፋቂያቸውንና የጥፋት ትምህርታቸውን ማር በሆነው በእየሱስ ክርስቶስ ስም በመሸፈን የየዋሃንን ልቡና በእውነተኛው ሃይማኖት ላይ እንዲሸፍኑና ወደ ጥርጥርና ከሀደት እንዲያዘነብል ያደርጉታል፤ እነዚህን ሁሉ በተመለከተ ነው ጌታችን ማንም እንዳያስታችሁ ተጠንቀቁ በማለት ያስጠነቀቁን፤ አንቀጽ ሃይማኖትን (ጸሎተ ሃይማኖትን)⁸¹ ማስተማርና በእርሱ ውስጥ ያሉትን ትምህርቶች በሚገባ ማስረዳትና መተንተን ያስፈልገበት ምክንያት ይህ ነው፤”

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት በእንተ አሠርቱ ነገራት እምነት፡ ትምህርት ቁ. 4)

❖ “ወደዚህ በረከት ፈጥነህ ደስ እያለህና እየዘለህ ግባ፤ በዚያም ሁለት ዘርፍ የሆነውን ተጋድሎ ለመጋደል ጀምር፤ ይህም በመጀመሪያ ራስህን በማንጻት ለምሥጢረ ጥምቀት ማዘጋጀት ነው፤ በመቀጠልም በጥምቀት ያገኘኸውን ጸጋ ለመጠበቅ መጋደል ነው፤ በመጀመሪያ የሌለን የነበረውን በረከትና ድኅነት ማግኘት እና ካገኘነው በኋላ ደግሞ ያን ጸጋ አጽንቶ መያዝና መጠበቅ እኩል ፈታኞችና ተጋድሎን የሚጠይቁ ነገሮች ናቸውና፤

⁸⁰ (And we recognize that works without true doctrine are not accepted by God, neither is true doctrine without works accepted by God.)

⁸¹ (The Creed)

መጀመሪያ ላይ በነበረ መንፈሳዊ ቅንፃትና ቁርጠኝነት የተገኙ ጸጋዎችን ወደ ጓላ ላይ ስንፍናና ግድ የለሽነት ያጠፋቸዋል፤ ወደ ጓላ የሚመጣ ስንፍናና ጥርጥር ያሳጣንንና ያጠፋብንን ነገሮች ደግሞ ትጋት መልሶ ያስገኛቸዋል፡፡ የምትፈልገውን ጸጋ ለማግኘትና ያለህን ለማጽናት ትጋሃ ሌሊቶች፣ አጽዋማት፣ መሬት ላይ መተኛት፣ ጸሎታት፣ አንብቦ፣ ለተቸገሩት ማዘንና መመጽወት ታላቅ እገዛና ጠቀሚታ አላቸው፡፡” (ቅዱስ ነርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፣ ትምህርት በእንተ ጥምቀት፣ ቁ. 31)

❖ “ሁለት ወገን የሆነ ተጋድሎን ለመጋደል ራስህን አዘጋጅ፤ ይኸውም በመጀመሪያ ራስህን የሚያነጻህን ጸጋ ለምትቀበልበት ለጥምቀት አዘጋጅ፡፡ በመቀጠልም በጥምቀት የምታገኘውን ጸጋ ለመጠበቅ ለመጋደል ራስህን አዘጋጅ፡፡ ያልነበረንን መቀደስና ጸጋ ማግኘት እና ከተቀበልነው በጓላ መጠበቅ እኩል ከባዶችና አስቸጋሪዎች ናቸውና፡፡⁸² ብዙ ጊዜ ጸጋውን ከማግኘት አስቀድሞ በጉጉትና በናፍቆት የተገኘውን ጸጋ ጓላ ላይ ስንፍናና ግድ የለሽነት ያጠፋዋል፤ ለሚመለስ ደግሞ ስንፍና ያጠፋውን ትጋት መልሶ ገንዘብ ያደርገዋል፡፡ በጥምቀት ያገኘኸውን ጸጋ ለመጠበቅና ለዚህ ለምትፈልገው ነገር መገኘት ደግሞ ትጋሃ ሌሊቶች፣ አጽዋማት፣ መሬት ላይ መተኛት፣ ጸሎታት፣ ለሚያስፈልጋቸው ሰዎች ማዘንና መመጽወት በጣም ታላቅ ጠቀሚታ ያላቸው ረዳቶችና አጋጦች ናቸው፡፡ ስለዚህ ስለ ተቀበልኸው የምታመሰግን ሁን፤ እንዲሁም ለመጠበቅ የምትተጋም ሁን፡፡ የተሰጠህን ጸጋ እንድታስብ የሚረዱህ ብዙ ትእዛዛት አሉና እነርሱንም አትተላለፋቸው፡፡” (ቅዱስ ቂርሎስ ዘሊየሩሳሌም፣ በእንተ ጥምቀት፣ ቁ. 31)

❖ “ሕይወትን የሚሰጠው ማየ ጥምቀት የገዝነምን አላት እንደሚያጠፋው ሁሉ በምጽዋት እና በጽድቅ ሥራዎችም የጋጢአት አላት ይጠፋል፡፡ በጥምቀት የጋጢአት ሥርየት ለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ የሚሰጥ ስለሆነ የጥምቀትን አርአያ በመከተል የማያቋርጥና ቋሚ የሆነ መንፈሳዊ ተጋድሎና መልካም ነገር በማድረግ ጽውዳን መሆን የእግዚአብሔር ምሕረት በእኛ ላይ እንዲመጣ ያደርገዋል፡፡” (ሰማዕቱ ቅዱስ ቆጵርያኖስ፣ ስለ የጽድቅ ሥራዎችና ስለ ምጽዋት ያስተማረው ትምህርት፣ ቁ. 2)

❖ “... ቅዱስ ጳውሎስ ስለ መልካም ሥራ አስፈላጊነት ከተናገረ በጓላ እንደገና ስለ እግዚአብሔር ጸጋ ወደ መናገር ተመለሰ፡፡ ‘በፍቅር አስቀድሞ በክርስቶስ መረጠን’ አለ፡፡ ይህ መዳናችን የተገኘው ከሰው ተጋድሎ ወይም መልካም ሥራ ሳይሆን ከእርሱ ፍቅር የተነሣ ነውና፤ እንዲህ ሆኖም ግን ከእርሱ ፍቅር ብቻ ግን አይደለም፤ ከእኛ የመልካም ምግባርና የተጋድሎ ሕይወትም ነው እንጂ፡፡ ኤፌ. 4፡4 ከእርሱ ፍቅር ብቻ የተገኘ ቢሆን ኖሮ ሁሉም ሰው መዳን ነበረበት ያሰኛል፤ እንዲሁም ደግሞ ከእኛ የመልካም ምግባር ሕይወትና ተጋድሎ ብቻ የተገኘ ቢሆን ኖሮ የእርሱ መምጣትና ሰው ሆኖ ያደረገው ነገር ሁሉ አላስፈላጊ በሆነ ነበር፡፡ ሆኖም ግን መዳናችን የእርሱ ፍቅር ብቻ ውጤትም አይደለም፤ የእኛ የመልካም ምግባርና የተጋድሎ ሕይወት ውጤትም አይደለም፤ የሁለቱ ተዋሕዶ ውጤት እንጂ፡፡⁸³ (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትርጓሜ ኤፌሶን፣ ከፍለ ትምህርት 1)

⁸² (... for it is a matter of equal difficulty to obtain a blessing which we have not, and to keep it when we have gained it.)

⁸³ (Having thus spoken of the good works of these, he again recurs to His grace. “In love,” saith he, “having predestinated us.” Because this comes not of any pains, nor of any good works of ours, but of love; and yet not of love alone, but of our virtue also. For if indeed of love alone, it would follow that all must be saved; whereas again were it the result of our virtue alone, then were His coming needless, and the whole dispensation. But it is the result neither of His love alone, nor yet of our virtue, but of both.)

- “ . . . በፍርድ ቀን በቀኙ ከሚቆሙት ጋር ትሆን ዘንድ ምን ማድረግ እንዳለብህ መንገዱን ተምረሃል። ስለዚህ ስለ ክርስቶስ የተነገረህን ትምህርት ጠብቅ፤ በፈራጁ ፊት በቀኙ መቆም ትችል ዘንድ እና ሰማያዊ መንግሥትን ትወርስ ዘንድ በመልካም ሥራ የበረታህና የተጋህ ሁን።” (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 15፤ “ዳግመ ይመጽእ በሰብሐት ይኩንን ሕይዋን ወሙታኑ . . .”፤ ቁ. 33)

ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ ደግሞ እንዲህ ይላል፡-

- “ . . . አሁን ካለንበት አስቸጋሪ ሁኔታ የተነሣ ተስፋ አንቁረጥ፤ አብዝተንም አንጨነቅ፤ መልካም ነገር እንደሚመጣልን በተስፋ እንጠብቅ እንጂ፤⁸⁴ አሁን ልንሰማቸው ስላሉት ነገሮችም ልባችንን እንስጥ። ዛሬም ሞትን መናቅን በተመለከተ እነግራችሁ ዘንድ አልኻና። ትናንትና ሞትን የምንፈራው እርሱ በእውነት አስፈሪ ስለሆነ ሳይሆን የእግዚአብሔር መንግሥት ፍቅር ወደ እኛ ወደ ውስጣችን ዘልቆ ስላልገባ፤ ሲያልን መፍራትም በውስጣችን ስለሌለ ነው፤ እንዲሁም ከዚህም ጋር ንጹሕ ሕሊና ስለሌለን ነው ብያችሁ ነበር። ሞትን ለምን እንደምንፈራ እስካሁን ከተናገርኳቸው ምክንያቶች ያላነሱ፤ እንዲያውም የበለጠ እውነተኛ የሆነ ሌላ አራተኛ ምክንያት ልነግራችሁ ትወዳላችሁን? ይህም ለክርስቲያኖች እንደሚገባ ባለ የተጋድሎና የትህርምት ሕይወት አለመኖራችን ነው። ይልቁንም በተቃራኒው የሰንፍና፤ የተድላና የደስታ እና ሰሜታዊነትን የመከተል ሕይወትን መኖርን እንወዳለን፤ ስለሆነም አሁን ካሉ ምድራዊ ነገሮችና ከዚህ ዓለም ሕይወት ጋር የመጣበቅ አኗኗራችን ያመጣው ውጤት ነው።

“ይህን ሕይወታችንን በጸሎት፤ በትጋሃ ሌሊት፤ መናኞ በሆነ አመጋገብ፤ መጠን አለፍ የሆኑ ፍላጎቶቻችንን ሁሉ ቆርጠን በመጣል፤ በምኞቶቻችን ላይ ማዕቀብ በማድረግ ብንኖር ኖሮ፤ የመልካም ምግባር ሕይወት የሚጠይቀውን ድካም በመቀበል ብንኖር ኖሮ፤ ሰውነታችንን እንደ ትዱስ ጳውሎስ እየሳሰምን ብናስገዘው ኖሮ (1 ቆሮ. 9:27)፤ ‘እርነታችን ለሥጋ ፍትወት ምክንያትን ባይሰጥ’ ኖሮ፤ በጠባቢና በቀጭኗ መንገድ ብንሄድ ኖሮ ስለሚመጣው ዓለም ነገር አብዝተን የምንናፍቅ እንሆን ነበር፤ ከዚህ ዓለም ድካም ለማረፍም እንጓን ነበር። ገላ. 5:13 ይህ የምለው ነገር እውነት መሆኑን ለማረጋገጥ ከፈለግህ ወደ ገጻማት ሂድና በዚያ የሚኖሩትን መከራከላት ተመልከታቸው። በዚያ ያሉ ገጻማውያን መከራከላት አንዳንዶቹ ማቅ ለብሰው፤ አንዳንዶቹ በሰንሰለት ሆነው፤ አንዳንዶቹ አብዝተው በመጸም፤ አንዳንዶቹ ደግሞ በእታቸውን ዘግተው በጨለማ ውስጥ በመጋደል ያሉትን ተመልከታቸው። እነዚህ ሁሉም ሞትን እንደሚፈልጉትና እንደማይፈሩት፤ ስሙንም ዕረፍት እንደሚሉት ታያለህ። . . .

“በመልካም ምግባር ሕይወት የሚኖር፤ በተጋድሎና በትህርምት የሚኖር፤ በጸምና በትጋሃ ሌሊት የሚኖር፤ ሰውነቱን በገድልና በትሩፋት በመቀጥቀጥ የሚኖር ሰው ከዚህ ዓለም ድካሙ ያርፍ ዘንድ፤ የመውደቅ ስጋትና አደጋ ወደ ሌላበት የጸጥታ ወደብ ይደርስ ዘንድና የተዘጋጀለትን የክብር አክላል በእርግጠኝነት ያሾ ዘንድ ሞትን ይናፍቀዋል። እግዚአብሔር በዚህ ዓለም አድካሚና አስቸጋሪ የሆነ ሕይወትን የሰጠን ለዚህ ነው፤ መከራውና አለመመቸቱ የሚመጣውን ዓለም ሕይወትና በረከት እንድንናፍቅ እንዲያደርገን። እንዲህ ብዙ ሐዘናት፤ አደጋዎች፤ ፍርሃቶች፤ ጭንቀቶች ወዘተ መልተውና ሰፍነው በሁሉም አቅጣጫ ከብበው እያሰፈነቁን እያለ እንኳ ከዚህ ዓለም ሕይወት ጋር ይህን ያህል የተጣበቅን ከሆነ የዚህ ዓለም ሕይወታችን ከእነዚህ ነገሮች ሁሉ ነጻ ሆኖ ቢሆን ኖሮ እንዴት አድርገን

84 እንዲህ ያለው ይህን ትምህርት በሚያስተምርበት ጊዜ የአንጻሪያ ከተማ ነዋሪዎች የገብረውን የጠላቶች አፈራርሰው በብሉጽ በመታተቅ ከቴዎድሮስ ቀዳማዊ ጋር ተጣልተው ስለ ዘረ ገገሁ ደገሞ ከተማን አጠፋሉ። በማለቱ ሕዝቡ በታላቅ የርሃትና ቋንቋት ላይ ስለነበሩ ነው። ትዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ በዚህ ክስተት ምክንያት የከተማሪቸው ትምህርቶች ፋካሪዎች ሆኑ። ስለዚህ ምክንያት ሐውልታት ተሰጠው የተሰጡት በሐውልቱ መፍረስ በተፈጠረው ንግር ለሞን የከተማሪቸው ትምህርቶች በመሆናቸው ነው።

ነበር ስለሚመጣው ሕይወት የምንጓጓውና የምንናፍቀው? እግዚአብሔር በዕብራውያን ላይ በግብጽ ሳሉ ጭቃ በማበካትና ጡብ በመሥራት እንዲጨነቁና ያሁሉ ችግር እንዲደርስባቸው የፈቀደው ከጭንቀታቸውና ከመከራቸው ከብደት የተነሣ ግብጽን እንዲጠሉና ወደ ምድረ ርስት ከነሳን የመመለስ ፍላጎት በውስጣቸው እንዲያድርባቸው ስለ መመለሳቸውም ወደ እርሱ ይሠራኩ ዘንድ ነበር።”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትምህርት በእንተ ምክንያት ሐውልታት 6፣ ቁ. 7-8)

❖ “ሀብትና ንብረት፣ ወርቅና ብር እንዳንጾች እንደሚያስቡት የዲያብሎስ አይደሉም። እግዚአብሔር በነቢዩ በግልጽ እንዲህ ብሎ ተናግሯል፡- “ብሩ የእኔ ነው፣ ወርቁም የእኔ ነው፣ ለወደድሁትም እሰጠዋለሁ ይላል የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር” ሐጌ 2፡8 በአግባቡ እስከ ተጠቀምከበት ድረስ ገንዘብ በራሱ ችግር የለበትም። ነገር ግን መልካም የሆነውን ነገር ያለ አግባብ ስትጠቀምበት የራስህን መጥፎ የአጠቃቀምና የአያያዝ ስህተት ለማመን ፈቃደኛ ካለመሆንህ የተነሣ በድፍረት ችግርንና ስህተቱን ወደ ፈጣሪህ ልታሳብብ ትፈልጋለህ። በአግባቡ ከተጠቀመበት ሰው በገንዘብ ሊጸድቅ ይችላል። ጌታችን “ተርቤ አብልታችሁኛል” የሚለው ይህ በገንዘብ የሚፈጸም ተግባር መሆኑ ግልጽ አይደለምን? “ታርዜ አልብሳችሁኛል” የሚለውም በእርግጠኝነት ከገንዘብ የሚገኝ ነው። ስለዚህ ገንዘብ በአግባቡ ከተጠቀመበት የመንግሥተ ሰማያት በር ሊሆን እንደሚችል አታስተውልምን? ጌታችን “ፍጹም ልትሆን ብትወድ ሂድና ያለህን ሽጠህ ለድሆች ሰጥ፣ መዝገብም በሰማያት ታገኛለህ” አላለምን? ማቴ. 19፡21” (ቅዱስ ቂርሎስ ዘኢየሩሳሌም፣ ትምህርት 8፣ ቁ. 6)

❖ “እንደዚሁም ይህን እንደገና እናስበው ዘንድ ይገባል፤ ያለ አግባብ በሆነ ነገር በዚህ ዓለም ሕይወታችን ምንም ዓይነት ግፍና መከራ በደርሱበን በዚህ ብዙ ኃጢአታችንን እናነጻለን። ስለዚህም የኃጢአታችንን ቅጣት በዚያኛው ዓለም ከመቀበል ይልቅ በዚህ ዓለም መቀበል ታላቅ ጠቀሜታ አለው። ያህል ጸጋ በዚህ ዓለም ምንም ክፉ ነገር አልተቀበለም ነበር፤ ስለዚህም በዚያኛው ዓለም በነበልባል ተቃጠለ። ባለ ጸጋው በዚያኛው ዓለም ምንም ዓይነት መጽናናት ያላገኘበት ምክንያት ይህ መሆኑንም አብርሃም “ልጄ ሆይ፣ አንተ በሕይወትህ ሳለህ መልካም እንደ ተቀበልህ አስብ፤ ስለዚህም አሁን ትግቀያለህ” እያለ ሲናገር ሰማው። ሉቃ. 16፡25 ለአልዓዛር ስለ ተሰጡት መልካም ነገሮች ደግሞ ተጋድሎውና የጽናት ሕይወቱ ብቻ ሳይሆን በዚህ ዓለም ሳለ እጅግ ብዙ መከራ መቀበሉ አስተዋጽኦ እንዳደረገለት ከርእሰ አበው ከአብርሃም ቃል ተማር። ለባለ ጸጋው “አንተ በሕይወትህ ሳለህ መልካም እንደ ተቀበልህ አስብ” ካለው በኋላ በመቀጠል “አልዓዛርም እንዲሁ ክፉ፤ ስለዚህም ምክንያት አሁን እርሱ በዚህ ይጽናናል” አለ። በመልካም ምግባር ሕይወትና በተጋድሎ እየኖሩ የሚሠቃዩና መከራ የሚቀበሉ ሰዎች ከእግዚአብሔር ዘንድ እጥፍ ድርብ ዋጋን ይቀበላሉ፤ በኃጢአት ተዘፍቆ እየኖረ መከራ ሳይቀበል የኖረ ደግሞ እጥፍ ድርብ ቅጣት ይቀበላል።”

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትምህርት በእንተ ምክንያት ሐውልታት 6፣ ቁ. 10)

❖ “የጸሙን ሁለተኛ ሳምንት ፈጽመናል፤ ሆኖም ዋናው ነገር በጸሙ ውስጥ ማለፍ ማለት እንዲሁ በጊዜው ውስጥ ማለፍ ብቻ ሳይሆን በጸሙ ውስጥ ሥነ ምግባራችንና ድርጊታችንን ማስተካከልም ሲኖር ነው። ስለዚህ ይህን እናስተውል፤ በጸሙ ውስጥ ለመንፈሳዊ ሕይወትና ለተጋድሎ የበለጠ ትጉሃንና ጠንቃቄ መሆን አለመሆናችንን፤ ከድክመቶቻችን ያሻሻለነው ስለ መኖር አለመኖር፤ ኃጢአታችንን ያጠብገንና ያስወገድን ስለ መሆን አለመሆኑ ጉዳይ እንመርምር። በፀቢይ ጽም (በጸሙ ኢየሱስ) እያንዳንዱ ሰው እንዴት እንደ ጸሙ መጠየቅ የተለመደ ነው።

ሆኖም ግን በጸማችን ውስጥ ምንም ዓይነት መልካም ሥራዎችን ሳናደርግ ካሳለፍነው መጸማችን ብቻ ጥቅሙ ምንድን ነው? . . . ጸሎት ልናሳልፈው የሚገባው ከሥጋና ከመባልዕት በመከልከል ብቻ ሊሆን አይገባም፤ ከኃጢአትም በመተቃብ ሊሆን ይገባል እንጂ፤ እንዲህ አድርገን ብንጸም በመንግሥተ ሰማያት ከምናገኘው ታላቅ ዋጋ በተጨማሪ በዚህ ዓለም ሕይወታችንም የምናገኘው ጥቅም ቀላል አይደለም፤ በኃጢአትና በርኩሰት የሚኖር ሰው በሲኦል የሚጠብቀውን ቅጣት ከማግኘቱ በፊት ከራሱ ሕሊና ከሚደርስበት ወቅትና ውጊያ የተነሣ ገና አስቀድሞ በዚህ ዓለም ቅጣት እንደሚያገኘው ሁሉ፤ በመልካም ሥራዎች ባለ ጸጋ የሆነ ሰውም በሚመጣው ዓለም መንግሥተ ሰማያትን ከማግኘቱ በፊት የተቀደሰ ሰማያዊ ተስፋ ያለው ከመሆኑ የተነሣ ገና አስቀድሞ በዚህ ዓለምም በሐሜትና በደስታ የመሞላትንና የመኖርን ታላቅ ጥቅም ያገኛል።

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፡ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 16፡ ቁ. 13)

❖ “. . . ብቻ አንተ በርታ፤ አይዘነ፤ መሥራት ያለብህን ነገር ሥራ፤ በርትተህ ተጋደል፤ ለእግዚአብሔር ብለህ ከምታደርጋቸው መልካም ነገሮች አንዳቸውም እንኳ እንዲሁ አይጠፋብህም፤ ያለ ዋጋም አይቀሩብህም፤ እያንዳንዱ ጸሎትህ፤ የምትዘምረው እያንዳንዱ ዝማሬህ ይመዘገባል፤ እያንዳንዱ ምጽዋትህ፤ እያንዳንዱ ጸምህ ይመዘገባል፤ እያንዳንዱ በእግባቡ የተከበረና የተጠበቀ ትዳር ይመዘገባል፤ ስለ እግዚአብሔር ተብሎ የተኖረና የተጠበቀ ንጽሕና ይመዘገባል፤ ሆኖም በመዝገቡ ውስጥ ቀዳሚው (የመጀመሪያው) እክሊል ለድንግልናና ለንጽሕና ነው፤ እንዲህ [በድንግልና] የምትኖር ከሆነ እንደ መልአክ ልታበራ ይገባሃል። ነገር ግን መልካም የሆነውን ዜና ደስ ብሎህ እንደ ሰማህ ከዚህ ተቃራኒ የሆነውንም ነገር ሳትሸማቅቅና ሳትደናገጥ ሰማ። እያንዳንዱ የቅንዓትና የምቀኝነት ሥራህም ይመዘገባል፤ እያንዳንዱ የአመንዝራነት ሥራህም ይመዘገባል፤ እያንዳንዱ የሐሰት መሐላም ይመዘገባል፤ እያንዳንዱ ነቀፋና ስም ማጥፋት፤ መተት፤ ስርቆት፤ ግድያ፤ ሁሉም ይመዘገባል። ከጥምቀት በፊት ያደረጋችሁት ሁሉ በጥምቀት ተሠርዮላችኋል፤ ከተጠመቃችሁ በኋላ ከዚያ በፊት ታደርጉት እንደ ነበረው የምታደርጉ ከሆነ ግን እነዚህ ነገሮች ሁሉ ይመዘገባሉ።”

(ቅዱስ ቂርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ “ጳጳሩ ይመጽእ በሰብሐት ይኩንን ሕያዋን ወሙታ” . . . ትምህርት 15፡ ቁ. 23)

❖ “እንደ ሰው ንብረት ስለ ተወሰደበት አዘነ እንበል፤ ነገር ግን ሐዘኑ የተወሰደበትን ንብረት አይመልስለትም። ሌላ ሰው ደግሞ ልጁ ስለ ሞተበት አዘነ እንበል፤ ሆኖም ሐዘኑ የሞተውን ማስነሣት አይችልም፤ የሞተውንም አይጠቅመውም። የሆነ ሰው ቢገረፍ፤ ቢመታና ቢሰደብ ያዝናል። ሆኖም ማዘኑ የደረሰበትን ነገር አይመልስለትም። የታመመ ሰው ቢያዝንና ቢተክዝ ትብዚው ሕመሙን አይፈውስለትም፤ አንዲያውም ያብስበት ካልሆነ በስተቀር፤ በእነዚህ ሁሉ ሐዘን በእንዳቸውም እንኳ ምንም ዓይነት ጠቀሜታ እንደ ሌለው አስተዋልህን? የሆነ ሰው በኃጢአት ወደቀና አዘነ እንበል፤ የዚህ ሰው ሐዘን ግን ኃጢአቱን ያስወግድለታል፤ በኃዘኑ ከበደሉ ነጻ ይሆናል። ይህ በምን ይታወቃል? ብትል በእግዚአብሔር አዋጅ ይታወቃል። ኃጢአትን ሰላደረገ ስለ ሆነ ሰው ሲናገር እንዲህ አለ፡- “ስለ ኃጢአቱ ጥቂት ጊዜ ተቂጥቼ ቀሠፍሁት፤ ፊቴን ሰውሬ ተቂጣሁት፤ እርሱም እንዳዘነ አየሁ፤ ስለዚህም ፈወሰኩት” ኢሳ. 57:17

"ሰለዚህም ጳውሎስ ሲናገር 'እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የሆነ ሐዘን ጸጸት የሌለበትን፤ ወደ መዳንም የሚያደርሰውን ንስሐ ያደርጋልና' ይላል። 2 ቆሮ. 7:10 ስለሆነም ከላይ እንዳልሁት የሀብት መጥፋት፤ መበደል፤ መገረፍ፤ መሰደብ፤ መታመምም ሆነ ሞት ወይም ሌላ ይህን የመሰለ ነገር በሐዘንና በትካዜ ሊመለስና እንዳልተደረገ ሊሆን አይችልም። ሐዘን ሊያስወግደውና ሊያነጻው የሚችለው ኃጢአትን ብቻ ነው። ሐዘን በዚህ ዓለም እንዲኖር የተደረገበት ብቸኛ ምክንያትም ይኸው ነው። ሰለዚህም ስለ ሀብትና ስለ መሳሰለው የዚህ ዓለም ነገር መታጣት እንዘን፤ ኃጢአት በሠራን ጊዜ ብቻ እንዘን። በዚህ ዓይነት ጊዜ ከሐዘን የሚገኘው ጠቀሚታ ታላቅ ነውና። ግፍና በደል፤ ሀብት መወረስና ሌላም ነገር ደርሶብሃልን? አትዘን። ኃጢአት ሠርተሃልን? እንዲህ ከሆነ ያኔ እዘን፤ ተከዘ፤ ይጠቅምሃልና። . . .

"ሐዘንና ሞት ኃጢአትን እንደሚያስወግዱ በመጀመሪያ ከሰማዕታት ግልጽ ሆኖ ይታወቃል። እንደዚሁም ቅዱስ ጳውሎስ ኃጢአት ላደረጉ ሰዎች 'ሰለዚህ ምክንያት በእናንተ ዘንድ የደከሙና የታመሙ ብዙዎች አሉ፤ አያሌዎችም አንቀላፍተዋል' በማለት ከተናገረው ግልጽ ሆኖ ይታያል። 1 ቆሮ. 11:30 እንደ በደላችሁ ሁሉ ትሞታላችሁ፤ ከኃጢአታችሁ በሞት ነጻ ትሆኑ ዘንድ። ሰለዚህም በመቀጠል እንዲህ አለ፡- 'ራሳችንን ብንመረምር ግን ባልተፈረደብንም ነበር፤ ነገር ግን በተፈረደብን ጊዜ ከዓለም ጋር እንዳንኮነን በጌታ እንገሠጻለን' 1 ቆሮ. 11:31-32 ትል ከእንጨት ተገኝቶ እንደ ገና መልሶ ያንኑ የተገኘበትን እንጨት እንደሚበላው፤ የሐር ትልም የተገኘበትን ሐናን መልሶ እንደሚበላው፤ ሐዘንና ሞትም የተወሰዱት ከኃጢአት ሲሆን መልሰው ያንኑ ያስገኛቸውን ኃጢአትን ይበሉታል፤ ያጠፉታል።"

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 5፤ ቁ. 13)

❖ "በኃጢአታችን ምክንያት አሁን እየተቀበልን ያለው ሥቃይና መከራ፤ ጭንቀትና ፍርሀት . . . የእግዚአብሔርን ቁጣ አቀጣጥለን የነበረ ከሆነ ይህን ቅጣት በመቀበል እናበርደዋለን። ለኃጢአታችን ተገቢ የሆነውን ተመጣጣኝ ቅጣት ያህል የከፈልን ባይሆን እንኳ ምሕረቴን ለማግኘት ግን በቂ ይሆናል።" (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፤ ትምህርት በእንተ ምክንያተ ሐውልታት 6፤ ቁ. 3)

❖ "እንደ ጥንቱ ጠባቂችንና ጥጆችን ባይሆን ለእግዚአብሔር በመሠዊያው (በምሥዋዕ) ከሽብረትና ከአጽሕሶ ጋር የምስጋና መሥዋዕትን እንሠዋ። ከዚህም ሁሉ እጅግ የበለጠ የሆነውን መሥዋዕት ልናገር፡- ራሳችንን ለእግዚአብሔር እንሠዋ፤ እንዲያውም በእያንዳንዱ ዕለትና ቅጽበት ሁሉ ራሳችንን ለእርሱ መሥዋዕት አድርገን ማቅረባችንን እንቀጥል። ስለ እግዚአብሔር ስንል ማንኛውንም ነገር እንቀበል። የተለያዩ መከራዎችን በመቀበል የእርሱን ሕማማት እንካፈል፤ ደማችንን ስለ እርሱ ማፍሰስ እንኳ ቢያስፈልግ ይህንኑ በማድረግ እርሱ ስለ እኛ ያፈሰሰውን ደም እናክብር፤ ደስ እያለን ወደ መስቀሉ እንውጣ። ችንካሮቹ በጣም የሚያምሙ ቢሆኑም ጣፋሪዎች ናቸው። በተድላና በደስታ በምቸትና በድሉት ከመኖር ይልቅ ከክርስቶስ ጋር መከራ መቀበልና ስለ እርሱ መቸገርና መሰቃየት በእጅጉ የበለጠና የተሻለ ነውና።"

(ቅዱስ ጎርጎርዮስ ዘእንዚናንዙ፤ ትምህርት ካልአይ በእንተ ትንሣኤ ቁ. 23)

85 (... But now, we have sustained a life more grievous than countless deaths; fearing and trembling during so many days, and being suspicious of our very shadows; and paying the punishment of Cain; and in the midst of our sleep, starting up, through constant agony of mind. So that if we have kindled God's wrath, we have appeased Him in the endurance of such a punishment. For if we have not paid the satisfaction due to our sins, yet it hath been enough to satisfy the mercy of God.)

❖ “በዘመነ ኦሪት ከነበረው ይልቅ ዛሬ በዘመነ ወንጌል የመልካም ምግባር ሕይወት ቀላል ሆኗል፤ ስለዚህም ነው በበለጠ የክርስቲያናዊ የመልካም ሥራና ተጋድሎ ሕይወት ሕግጋት እንድንኖር የተደረግነው፡፡ ያን ጊዜ በዘመነ ኦሪት የነበሩትን ሰዎች ሁኔታና ዛሬ ጸጋ እግዚአብሔር በዝቶ በተሰጠበት በዘመነ ወንጌል ጊዜ ያለውን የሰዎች ሁኔታ ተመልከት፡፡ በጥንቱ ዘመን (በዘመነ ኦሪት) ለሰዎች የማይቻሉ ይመስሉ የነበሩ ነገሮች - በድንግልና መኖር፣ ሞትን መናቅ፣ ሌሎችም ከበድ ከበድ ያሉ ስቃያትን መቀበል፣ ዛሬ በመላው የዓለም ክፍል ሁሉ በብዙዎች ሲተገበሩና ሲኖሩ እናያቸዋለን፡፡ ይህም በእኛ ዘንድ ባሉት ብቻ ሳይሆን በሲጢያዎችም፣ በትራኪያዎችም፣ በሕንዶችም፣ በፋርሶችም፣ በሌሎች ቀድሞ አረመኔዎች በነበሩ ሕዝቦች ዘንድ ሁሉ ራሳቸውን ለክርስቶስ መሽራ ያደረጉ የብዙ ደናግል አንድነት፣ የሰማዕታት ነገድ፣ የመነኩሳት አንድነት ይገኛሉ፡፡ እንዲያውም በአንዳንድ አካባቢዎች ደናግሉና መነኩሳቱ ካገቡት ሰዎች በቁጥር እየበዙ ይገኛሉ፡፡ በእነዚህ ዘንድም ጽኑ የሆነ ጸምና ትህርምት፣ ሀብትና ንብረትን መተውና ምናን ሕይወታቸው ነው፡፡⁸⁶

ከዚህም በላይ ነገሮች ከአንድ ወይም ሁለት የተለዩ ሁኔታዎች በስተቀር በዘመነ ኦሪት በኖሩ ሰዎች ዘንድ እንኳን ሊያደርጓቸውና ሊኖሩባቸው ቀርቶ በሕልግቸው እንኳ ያላዩዋቸውና ያላሰረዘቸው ነገሮች ነበሩ፡፡ ስለዚህም በዘመነ ወንጌል የምትኖር አንተ እንዲህ ባለው ታላቅ የጸጋ ዘመን እየኖርክ ራሳህን ለመልካም ሥራና ለተጋድሎ ሰነፍና ደካማ አታድርግ፡፡ ለክርስቲያናዊ ሥራና ለተጋድሎ ሰነፍ የሆነ ሰው ከእምነት በኋላም እንኳ ሊድን አይችልምና፡፡ ትግሉና ተጋድሎው ቀላል የሆነልህ አንተ ታሸንፍና ድል ታደርግ ዘንድ ነው እንጂ እንድትተኛ ወይም የተሰጠህን ጸጋ ታላቅነት ለሰንፍናህ ሽፋን አድርገህ በሐኪት እንድታንቀላፋና ራሳህን ከመልካም የተጋድሎ ሕይወት ውጭ እንድታደርግ አይደለምና፡፡⁸⁷

(ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ትርጓሜ መልክለተ ሮሜ፣ ትምህርት 13)

❖ “በወንጌል ያመነትን ይመረምር ዘንድ እርሱ ሁል ጊዜ ይመጣል፤ ልብሱ አድፎ ያገኘውንም ወዳጄ፤ የሠርግ ልብስ ያልለበሰክ ለምን ገባህ? ብሎ ሥራውን ይጠይቀዋል፡፡” (ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቅ፣ ሃይማኖተ አበው፣ ቁ. 4)

❖ “ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተፈራረቁ የሚሆኑትን መከራዎች እግዚአብሔር እነዚህ ነገሮች እንዲሆኑ ይፈቅዳል (እንዳይሆኑ ከመሆን አያስቀራቸውም፤ አያጠፋቸውም)፡፡ ይህም ለእርሱ ጸንተው የሚጋደሉትንና በመከራ የሚጸኑትን አስቀድሞ ነቢያቶቹንና ሐዋርያቶቹን እንዳከበራቸውና የድል አክሊልን እንደ ሰጣቸው ሁሉ እነርሱም በዚህ ዓለም ለጥቂት ጊዜ ደክመውና መከራ ተቀብለው ዘለዓለማዊ የሆነውን ሰማያዊ መንግሥት ይወርሱ ዘንድ ነው፡፡ ነቢዩ ዳንኤል እንዲህ ሲል እንደ ተናገረው፡- ‘ሕዝብም ከሆነ ጀምሮ እስከዚያ ዘመን ድረስ እንደ እርሱ ያለ ያልሆነ የመከራ ዘመን ይሆናል፡፡ በዚያም ዘመን በመጽሐፉ ተጽፎ የተገኘው ሕዝብህ ሁሉ እያንዳንዱ ይድናል፡፡ በምድርም ትቢያ ውስጥ ካንቀላፉ ብዙዎች ይነቃሉ፤ እነሆሉቶቹ ወደ ዘላለም ሕይወት፣ እነሆሉቶቹም ወደ እፍረትና ወደ ዘላለም ጉስቀሌና፡፡’

⁸⁶ (The things which aforetime seemed not possible to any one, virginity, and contempt of death, and of other stronger sufferings, are now in full vigor through every part of the world, and it is not with us alone, but with the Scythians, and Thracians, and Indians, and Persians, and several other barbarous nations, that there are companies of virgins, and clans of martyrs, and congregations of monks, and these now grown even more numerous than the married, and strictness of fasting, and the utmost renunciation of property.)

⁸⁷ (... Since not even after the faith is it possible for a listless man to be saved! For the wrestlings are made easy that thou mayest strive and conquer, nor that thou shouldest sleep, or abuse the greatness of the grace by making it a reason for listlessness, so wallowing again in the former mire.)

ጥበበኞቹም እንደ ሰማይ ፀዳሉ፡ ብዙ ሰዎችንም ወደ ጽድቅ የሚመልሱ እንደ ከዋክብት ለዘላለም ይደምቃሉ።” ዳን. 12:1-3 (ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት 15፡ “ዳግመ ይመጽእ በስብሐት ይኩንን ሕያዋን ወሙታነ . . .” ቁ. 17)

❖ “በአንድ በኩል ስለ ዘለዓለማዊ ሕይወት የተነገረን፤ በሌላ በኩል ደግሞ ዘለዓለማዊ ፍርድ ለእኛ የተዘጋጀውና የተነገረን ነገር በእውነት እጅግ አስፈሪ ነው። በፊታችን መንግሥተ ሰማይ ቀርቦልናል፤ ዘለዓለማዊ እሳትም እንዲሁ። ታዲያ እሳቱን የምናመልጠው እንዴት አድርገን ነው? ወደ መንግሥተ ሰማይ የምንገባው እንዴት ነው? የሚሉ ይኖራሉ። እርሱ ራሱ ነግሮናልና ስለዚህ ነገር ራሱ ባለቤቱ የተናገረውን ተማር። እዚህ ላይ በግልጽ የተነገረ ስለሆነ ትርጓሜ ወይ ማራቀቅ የሚያስፈልገው ነገር የለም፤ የተባለውን መፈጸም ብቻ ነው። “ተርቤ ነበር፤ አብልታችሁኛልና፤ ተጠምቼ ነበር፤ አጠጥታችሁኛልና፤ እንግዳ ሆኜ ነበር፤ እናንተ ተቀብላችሁኛልና፤ ታርገሮ ነበር፤ አልብላችሁኛልና፤ ታምሜ ነበር፤ ጠይቃችሁኛልና፤ ታሰራ ነበር፤ እናንተ ወደ እኔ መጥታችሁ ጠይቃችሁኛልና” ይላል። ማቴ. 25:35-36 እነዚህን ነገሮች ብታደርግ ከእርሱ ጋር አብረህ ትነግሃለህ፤ እነዚህን ካላደረግህ ደግሞ ትኮነናለህ። ስለሆነም እነዚህን ነገሮች ማድረግን ከአሁኑ ጀምሮ፤ በሃይማኖትም ኑር። እንደ ሰነፎቹ ደናግል ዘይት ከመግዛት ዘግይተህ በሩ እንዳይዘጋብህ እነዚህን ነገሮች ለመፈጸም ተፋጠን። ማሰሮውን ስለ ያዝክ ብቻ አትተማመን፤ ሁል ጊዜ የበራ እንዲሆን አድርግ እንጂ። የመልካም ሥራህ ብርሃን በሰዎች ፊት ይብራ። ክርስቶስም ከአንተ የተነሣ እንዳይነቀፍብህ ተጠንቀቅ።

❖ “የቆሸሸና ያደፈ ልብስ ለብሰህ ከሆነ በመልካም ሥራ እንዲነጻና እንዲያሸበርቅ አድርገው፤ እንደ መጋቢ (እሳላፊ) ሆነህ ታገለግልበት ዘንድ ከእግዚአብሔር የተሰጠህን ማንኛውም ዓይነት ነገር ቢሆን ጠቃሚ በሆነ መንገድና ሁኔታ አውለው። የሀብት አደራ ተሰጥቶህ ከሆነም በእግባቡ አውጣው፤ ሰዎችን መግብበት። በማስተማር ቃል ታገልግል ዘንድ ተሰጥቶህ ከሆነም መልካምና ታማኝ መጋቢ ሁን።”

(ቅዱስ ቄርሎስ ዘኢየሩሳሌም፡ ትምህርት 15፡ “ዳግመ ይመጽእ በስብሐት ይኩንን ሕያዋን ወሙታነ . . .” ቁ. 26)

ይህን ሁሉ አጠቃልሎ ሲገልጽ ቅዱስ ቄርሎስ እንዲህ ይላል፡-

❖ “ዘለዓለማዊ ሕይወትን በተመለከተ ምስክሮቹና ማስረጃዎቹ ብዙዎች ናቸው። ይህን ዘለዓለማዊ ሕይወት ማግኘት ስንመኝ እርሱን የምናገኛቸውን መንገዶች ቅዱሳት መጻሕፍት ያሳዩናል። አንድ ጊዜ ይህ ሕይወት የሚገኘው በእምነት መሆኑን ይነግሩናል፤ ‘በልጁ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው’ ተብሎ ተጽፏልና። ዮሐ. 3:36 እንዲሁም ‘እውነት እውነት እሳችኋለሁ፤ ቃሌን የሚሰማ የላከኝንም የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው፤ ከሞትም ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም’ ይላል። ዮሐ. 5:24 በሌላ ጊዜ ደግሞ ወንጌልን በመስበክ እንደ ሆነ ይነግረናል፤ እርሱ እንዲህ ብሏልና፡- ‘የሚያዋድድ ደመወዝን ይቀበላል፤ የሚዘራና የሚያዋድድም አብረው ደስ እንዲሳቸው ለዘላለም ሕይወት ፍሬን ይሰበስባል’ ዮሐ. 4:36 በሌላ ጊዜ ደግሞ በሰማዕትነትና በክርስቶስ ስም በመታመን እንደ ሆነ ይነግረናል፤ እንዲህ ብሏልና፡- ‘ነፍሱን የሚወድ ያጠፋታል፤ ነፍሱንም በዚህ ዓለም የሚጠላ ለዘላለም ሕይወት ይጠብቃታል።’ ዮሐ. 12:25 እንደ ገናም ክርስቶስን ከዘመድና ከሀብት ንብረት በላይ በመውደድና በመምረጥ እንደ ሆነ ሲናገር፡- ‘ስለ ስሜም ሴቶችን ወይም ወንድሞችን ወይም እጎቶችን ወይም አባትን ወይም እናትን ወይም ሚስትን ወይም ልጆችን ወይም እርሻን የተወ ሁሉ መቶ እጥፍ ይቀበላል፤ የዘላለምንም ሕይወት ይወርሳል’ ይላል። ማቴ. 19:29

“በተጨማሪም ትእዛዛቱንና ሕግጋቱን በመጠበቅም መሆኑን ደግሞ እንዲህ ሲል ነግሮናል፡
- አንድ ሰው ቀርቦ፡- ‘መምህር ሆይ፤ የዘላለምን ሕይወት እንዳገኝ ምን መልካም ነገር
ላድርግ? ብሎ በጠየቀው ጊዜ ‘ወደ ሕይወት መግባት ብትወድ ግን ትእዛዛትን ጠብቅ’
ብሎታልና፡፡ ማቴ. 19:16-18 በተጨማሪም በአንድ በኩል ከክፉ ሥራዎችና ነገሮች
በመራቅ፤ በሌላ በኩል ደግሞ እግዚአብሔርን በማገልገል ነው፤ ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ
ይላልና፡- ‘እንግዲህ ዛሬ ከምታፍሩበት ነገር ያን ጊዜ ምን ፍሬ ነበራችሁ? የዚህ ነገር
መጨረሻው ሞት ነውና። እሁን ግን ከኃጢአት አርነት ወጥታችሁ ለእግዚአብሔርም
ተገዝታችሁ ልትቀደሱ ፍሬ አላችሁ፤ መጨረሻውም የዘላለም ሕይወት ነው።’ ሮሜ 6:21-22”

(ቅዱስ ቂርሎስ ዘኢየሩሳሌም፤ ትምህርት 18፤ በእንተ አሐቲ ቅድስት ዮሳዊት ቤተ
ክርስቲያን ወትንሣኤ ሥጋ ወሕይወት ዘለዓለማዊ፡ ቁ. 33)

- ❖ “የዘብዴዎስ ልጆች እናት ከእናትነት ፍቅሯ የተነሣ ለልጇዋ ‘እነዚህ ሁለቱ ልጆቼ አንዱ
በቀኝህ አንዱም በግራህ በመንግሥትህ እንዲቀመጡ እዘዝ’ አላችው። ጌታችንም መልሶ ‘እኔ
ልጣለሁ ያለውን ጽዋ ልትጠጡ፤ እኔም የምጠመቀውን ጥምቀት ልትጠመቁ ትችላላችሁ?’
አላችው። እነርሱም ‘እንችላለን’ አሉት። መድኃኒታችንም ‘ጽዋዬንስ ትጠጣላችሁ፤ በቀኝና
በግራ መቀመጥ ግን ከአባቴ ዘንድ ለተዘጋጀላቸው ነው እንጂ እኔ የምሰጥ አይደለሁም’
አላችው። ማቴ. 20:21-23 ታዲያ እንዲህ ከሆነ ሰው ለእግዚአብሔር ብሎ የሚደክመው
ድካም ዋጋ የለውም ማለት ነውን? ራሱን ለመግዛት የሚያደርገው ተጋድሎስ ከንቱ ነውን?
መንፈሳዊ ፍልስፍናውስ አይጠቅመውምን?። ጸውሰ? ትጋሃ ሊሉቱስ? መሬት ላይ መተኛቱስ?
አንብቡስ? ሰዎች የሚመረጡትና ጸጋ የሚያገኙትስ ከእነዚህ ነገሮች በአንዳቸውም ሳይሆን
እንዲሁ በዕጣ ወይም በዕድል ከእናታቸው ማኅሆን በሚሆን ምርጫ ነውን?

“አንዳንዶች የህብተ ትንቢትን ጸጋ የሚቀበሉትና የሚድኑት፤ ሌሎች ደግሞ የሚኮኑት
ነፍሳት ከሥጋ ጋር አንድ ከመሆናቸው በፊት በራሳቸው ሕይወት እንደ ነበራቸውና ለጸጋም
ሆነ ለኩነኔ የሚመረጡት በራሳቸው ውሳኔ ሳይሆን በቅድመ ውሳኔ (Predestination) መሠረት
ነው በማለት እንዲህ ያለ ከንቱ የሆነ አስተሳሰብ የሚያስብ አንዳይኖር እስጋለሁ። ሆኖም እንዲህ
ያለው አስተሳሰብ ባዕድና እብደትም ነው፤ ከቤተ ክርስቲያን ትውፊት ጋርም ተቃራኒ
ነው። ስለዚህም ‘ለተሰጣቸው ነው’ በሚለው ቃል ላይ ‘የተገባቸው ሆነው ለተገኙት’ የሚል
ማብራሪያ መጨመር ይኖርብናል፤ ይህን ግብር ከእግዚአብሔር አብ የተቀበሉ መሆናቸው
ብቻ ሳይሆን ለራሳቸውም የተገባቸው እንዲሆኑ በሕይወታቸው በተግባር ያሳዩና ከዚህ
የተነሣም የተቀበሉ ብቻ ሳይሆኑ ለራሳቸውም የሰጡ ናቸው እንጂ።”

(ቅዱስ ኅርኅርዮስ ዘእንዚናንዘ፤ ትምህርተ 37፤ በእንተ ቃላተ ወንጌል ዘይቤ “ሰብ ፈጸመ
እግዚእ ኢየሱስ ዘንተ ነገረ . . . ማቴ. 19:1”፤ መልእክት ቁ. 14-15)

- ❖ “. . . አርምሞ ተዓቅብ ሃይማኖተ ወምግባር ታበጽሕ ሰማያተ . . . - ዝምታ ሃይማኖትን
ትጠብቃለች፤ ምግባርም ወደ ሰማያት ታወጣለች።” (ቅዱስ ያሬድ፤ ዝማሬ ዘምኩራብ)
- ❖ “ጊዮርጊስ ወናየ ገድለ ተጋደለ ገድለኒ ሕይወተ ኮኖ ገድለኒ መድኃኒተ ኮኖ ወናየ ገድለ
ተጋደለ . . . ጊዮርጊስ ወናየ ገድለ ተጋደለ በእንተ ፍቅረ ክርስቶስ - ጊዮርጊስ መልካም
ገድለን ተጋደለ፤ ተጋድሎም ሕይወት ሆነው፤ ተጋድሎም መድኃኒት ሆነው . . . ጊዮርጊስ
ስለ ክርስቶስ ፍቅር መልካሙን ተጋድሎ ተጋደለ።” (ቅዱስ ያሬድ፤ ዝማሬ ዘቅዱስ
ጊዮርጊስ)

❖ “እንግዲህ በየደስታ ገነት ሆይ፤ ሰላም ላንቺ ይሁን እንበል፤ በመጨረሻን ነው እንጂ ወደ አንቺ እንገባ ዘንድ የማይቻለን። የአባታችን የአዳም ኤደም ገነት ሆይ፤ ሰላም ላንቺ ይሁን፤ በውስጥሽ ደስ ሊለን የማይቻል፤ በዚህ ሥጋችንን ካላደከምን በቀር። የገነት ምድር ሆይ፤ ሰላም ላንቺ ይሁን፤ በውስጥሽ ልንመላለስ የማይቻል፤ እግሮቻችንን በከነቱ ከማመላለስ ካልከለከልን በቀር።” (ቅዳሴ ዘቅዱስ አትናቴዎስ፡ ቁ. 35-37)

❖ “የእግዚአብሔርን ጸጋ የተቀባን በእውነት ክርስቲያን የክርስቶስ ወገኖች መሢሐውያን እኛ ግን እንትጋ፤ እንቸኩልም፤ እንቅና፤ ከክብር ወደ ክብር እንገባም ዘንድ እንቅረብ። አስቀድሞ ሥጋችንን እናስገዛው፤ ሁል ጊዜ አላባችንን ከመባከን እንሰብስብ።” (ቅዳሴ ዘቅዱስ አትናቴዎስ፡ ቁ. 47)

ማጠቃለያ

ሰው የሚድነው በእግዚአብሔር ቸርነት የተሰጠውን የመዳን ጸጋ በእምነት ሲቀበል፤ በመቀጠልም ይህን የመዳን ጸጋ በአማናዊ መንገድ የሚያገኝባቸውንና የራሱ የሚደርግባቸውን ምስጢራት - ጥምቀት፤ ሚሮን እና ቅዱስ ቁርባን ሲፈጽም ነው። ከዚያም ይህን ተቀበለውን የመዳን ጸጋ ለመጠበቅና ወደ ሕይወት ለመግባት መጽናትና መጋደል፤ እንደዚሁም ክርስቲያናዊ መልካም ሥራ መፈራት ይገባቸዋል። መጽሐፍ ቅዱስ እና አበው ቀደምት ሁሉም ተባብረውና ተስማምተው የሚነግሩን ይህን እውነተኛ የሕይወት መንገድ ነው እንጂ የራሳቸውን መንገድ ፈጥረው የሚጓዙት ተሐድሶዎች እንደሚለት መዳን በእምነት ብቻ ነው ብለው አይደለም።

ለምሳሌ ተሐድሶዎች ያሉትን አንዱን ብናስታውስ፡-

© “ጽድቅ የእኛ አንዳች አስተዋጽኦ የሌለበት የእግዚአብሔር ነጻ ስጦታ ከሆነ ዘንድ በእምነት ከጸደቅን በኋላ ኃጢአት ፈጽመን ብንገኝ እንኳ ከጽድቅ ተለይተን አንኮነንም፤ ስለ ኃጢአታችን በተለያዩ ቅጣቶች እንገሠዳለን እንጂ” ይላሉ።

ይህ አባባል ፈጽሞ የተሳሳተ ነው። ምክንያቱም ካመን በኋላ ኃጢአት ፈጽመን ብንገኝ እንኳ አንኮነንም የሚል ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱስ የሌለ ትምህርት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሚለን ካመንን በኋላ ኃጢአት ብንሠራ ንስሐ ካልገባን በስተቀር ጽኑ ቅጣት የሚጠብቀን መሆኑን ነውና። ለአብነትም የሚከተሉትን እንመልከት።

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ እንዲህ ይላል፡-

“አንድ ጊዜ ብርሃን የበራላቸውን፤ ሰማያዊውንም ስጦታ የቀመሱትን፤ ከመንፈስ ቅዱስም ተከፋዮች ሆነው የነበሩትን፤ መልካሙንም የእግዚአብሔርን ቃልና ሊመጣ ያለውን የዓለም ኃይል የቀመሱትን፤ በኋላም የካዱትን እንደገና ለንስሐ እነርሱን ማደስ የማይቻል ነው፤ ለራሳቸው የእግዚአብሔርን ልጅ ይሰቅሉታልና፤ ያዋርዱትማልና።” ዕብ. 6፡4-6

እንዲሁም “የእውነትን እውቀት ከተቀበልን በኋላ ወደን ኃጢአት ብናደርግ ከእንግዲህ ወዲህ ስለ ኃጢአት መሥዋዕት አይቀርልንምና፤ የሚያስፈራ ግን የፍርድ መጠበቅ ተቃዋሚዎቻችንም ሊበላ ያለው የአሳት ብርታት አለ” ይላል። ዕብ. 10፡26-27 እንደገናም “የእግዚአብሔርን ፈቃድ አድርጋችሁ የተሰማችሁን የተሰፋ ቃል እንድታገኙ መጽናት ያስፈልጋችኋልና። . . . ጽድቅ ግን በእምነት ይኖራል፤ ወደ ኋላም ቢያፈገፍግ ነፍሴ በእርሱ ደስ አይላትም። እኛ ግን ነፍሳቸውን ሊያድኑ ከሚያምኑቱ ነን እንጂ ወደ ጥፋት ከሚያፈገፍጉት አይደለንም” በማለት በእምነት ከጀመሩ በኋላ ወደ ኋላ ቢያፈገፍጉ የሚጠብቀው ሞት እንጂ አንድ ጊዜ ካመንን በኋላ ኃጢአት ፈጽመን ብንገኝም ችግር የለውም አይልም። ፈጽሞ! ዕብ. 10፡36-39

ስለዚህ “ከእምነት በኋላ ኃጢአት ብናደርግም ራሱ በተለያዩ ቅጣቶች ይገሥጻል እንጂ አንኮነንም” የተባለው ስህተት ነው፤ ሰው ራሱ መበደሉን አምኖ ተጽጽቶ ንስሐ መግባት ይኖርበታል እንጂ እኔ አልኮነንም፤ በሆነ ቅጣት መገሠጽና ማጽደቅ የራሱ የእግዚአብሔር ድርሻ ነው ብሎ ራሱን መሸንገልና ማታለል የለበትም፡፡

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም የኃጢአትን ከባድነትና የሚያስከትለውን ቅጣት ሲናገር ሌላው ቀርቶ ወንድሙን መሳደብ እንኳ ምን ያህል ከባድ እንደ ሆነ “እኔ ግን እሳችኋለሁ፤ በወንድሙ ላይ የሚቆጣ ሁሉ ፍርድ ይገባዋል፤ ወንድሙንም ጨርቃም የሚለው ሁሉ የሸንጎ ፍርድ ይገባዋል፤ ደንቆሮ የሚለውም ሁሉ የገሃነመ እሳት ፍርድ ይገባዋል” በማለት አስተማረን። ማቴ. 5:22 ስለዚህ ኃጢአት ይህን ያህል ከባድና ወደ ገሃነም ሊወሰድ የሚችል በመሆኑ ወደ ልዩ ተመልሶ መጸጸትና ንስሐ መግባት ይገባል እንጂ ራሱ ይገሥጻል እንጂ አይኮነንኝም እያሉ ራስንም ሌሎችንም ማታለል አጥፍቶ መጥፋትና እጥፍ ድርብ ባለ እዳ መሆን ነው፡፡

በሌላ በኩል ደግሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች ከሥራቸው የተነሣ የተፈረደላቸውም ሆነ የተፈረደባቸው መሆኑን የሚናገረውን የእግዚአብሔር ቃል መጋፈጥ ሲሳናቸው ከዚህ አጣብቂኝ ለመውጣት እንዲህ አሉ፡-

“ከዚህ ውጭ ግን በእምነት ጽድቄያለሁና አልኮነንም እያለ ሁል ጊዜ ኃጢአትን በተደጋጋሚ የሚፈጽም ክርስቲያን ጽድቄያለሁ በማለት ራሱን ከሚሸንግል አለመጽደቁን ሊያጠነው ይገባል፡፡” (የተቀበረ መክሊት፣ ገጽ 189-90)

ሰው የሚጸድቀው በእምነት ብቻ ከሆነ እንዲህ ያለው “ክርስቲያን” ለምን ይኮነናል? ተሐድሶዎች ሆይ፤ አቋማችሁን ግልጽ አድርጉ እንጂ ነፋስ ወዲያና ወዲህ እንደሚያደርገው እንደ መቃ መስዩ (ሸምበቆ) አንድ ጊዜ ወደዚህ፤ ሌላ ጊዜ ወደዚያ ማለት ግራ የመጋባትና የመጨነቅ ውጤት ነው፡፡

“ሰው በእምነት ብቻ ይድናል፤ ካልዳነ ግን መጀመሪያውንም አላመነም ነበር ማለት ነው” የሚለው አባባል በሃሳብ አቀራረብ ውስጥ የአመክንዮ አዙሪት (Circular reasoning) የሚለት ዓይነት ነገር ነው፡፡ ይህም ማለት የአንድን ሃሳብ መነሻ መልሶ እንደ ማስረጃ አድርጎ የማቅረብ ስህተት ማለት ነው፡፡ በዚያውም ላይ “እምነት ብቻ” የሚለው በራሱ የእምነት ጉድለት ያለበት ሃሳብ ነው፡፡ እንደ ፕሮቴስታንታዊው የተሐድሶዎች ትምህርት ሰው በእምነት ብቻ የሚድን ከሆነ በመጨረሻ ላይ “ተርቢ አላበላሽኝም፤ ተጠምቼ አላጠጣሽኝም፤ ...” ተብሎ ለምን ይፈረድበታል? ወደ ሠርግ ቤት “የሠርግ ልብስ ሳትለብስ ለምን ገባህ?” ተብሎ ለምን ይፈረድበታል? “የአባቴን ፈቃድ አልፈጸምህም” ተብሎ ለምን አላውቅህም ይባላል? ተሐድሶዎች ይህን ያፈጠጠ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሐቅ “እንዲህ ያለው ሰው ድሮውንም አላመነም ነበር” ብለው ለማምለጥ ይሞክራሉ፡፡ ይህ ግን ስንዝር አያራምድም፡፡ ምክንያቱም ካልዳነ “ጥንቱንም አላመነም ነበር” የሚለውን ብቻ ሳይሆን የሚያመለክተው በእምነት ብቻ መዳን አይቻልም የሚለውንም ሊሆን እንደሚችል ማየት ይገባቸው ነበርና!

ጌታችን በዳግም ምጽአቱ በፍርድ ቀን በግራው የሚቆሙትን “ተርቢ አሳበላችሁኝምና፡ . . .” ያለው ይህንኑ ያሳያል፡፡ መዳንን በእምነት ብቻ ቢሆን ኖሮ እንዲህ ያለውን ክርስቲያናዊ ሥራ ነክ ጥያቄ ለምን ይጠይቅ ነበር? እንዲህ የተባሉት ሰዎች ማለትም “ተርቢ አሳበላችሁኝም . . .” የተባሉት ሰዎች “እናንተ ርጉማን፤ ከእኔ ወገዱ . . .” የተባሉትና ያልጻኩት “ሰላላመኑ ነው” ብሎ ጌታችን ሲናገር የተጻፈ አናገኝም፤ መጽሐፍ ቅዱስ መልካም ሰላላማድረጋቸው መሆኑን ይግረናል እንጂ፡፡ ስለዚህ ያመኑ ሰዎች በመሠረቱ “ከእኔ ወገዱ፤ አላውቃችሁም” የሚባሉ ከሆነ መጀመሪያውኑ ሰላላመኑ ነው ብሎ መደምደም አይቻልም፤ እምነው ሥራ ስላልሠሩ እንጂ፡፡ ጌታችንም “ሰላላመናችሁብኝ ነው” አላላቸውም፤ “ተርቢ ሰላላበላችሁኝ . . .” አላቸው እንጂ፡፡ የተፈረደባቸው ሰዎችም ሲመልሱ “ጌታ ሆይ፤ ተርቢህ ወይስ ተጠምተህ ወይስ እንግዳ ሆነህ ወይስ ታርዘህ ወይስ ታመህ ወይስ ታስረህ መቼ አይተን አላገለገልንህም?” በማለት በእርሱ ያመኑ መሆናቸውን ገልጸዋል፡፡ ምክንያቱም “ጌታ ሆይ” ያሉት ጌትነቱን የተቀበሉና ያመኑበት ስለሆኑ ነው፡፡ ሆኖም ግን በእምነት ላይ ሆነው ለታናናሾቻቸው መልካም ሥራ ባለመሥራታቸው ተፈረደባቸው፡፡

አሁንም “ቢያም” ይሠሩ ነበር፤ ያልሠሩት ሰላላመኑ ነው እንጂ” ማለት ከላይ እንዳልነው የአመክንዮ አዙሪት “Circular reasoning” ወይም ደግሞ “Begging the Question” እንደሚባለው ያለ የአስተሳሰብ ችግር ነው፡፡ ያላመኑ ማመጃመሪያውንም ወደፊቱ አይቀርቡም፤ ምክንያቱም ገና ከጥንቱ ባለማመናቸው ምክንያት ተፈርዶባቸዋልና፡፡ ራሱ ባለቤቱ ጌታችን “በልጁ የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው፤ በልጁ የማያምን ግን የእግዚአብሔር ቍጣ በእርሱ ላይ ይኖራል እንጂ ሕይወትን አያይም” ብሏልና፡፡ ዮሐ. 3:36 እንዲሁም “በማያምን ግን በእንዱ በእግዚአብሔር ልጅ ስም ሰላላመኑ አሁን ተፈርዶበታል” በማለት ያላመኑ ሰው የሚፈረድበት ገና ወደፊት ሳይሆን በዚህ ዓለም ላለም ባለማመኑ ምክንያት አሁንም በፍርድ (በክነኔ) ውስጥ ያለ መሆኑን በገልጽ ነገረን፡፡ ዮሐ. 3:18

በመዝሙረ ዳዊት ላይም “ወበእንተዝ ኢይትነሥኡ ረሲአን እምደይን ወኢጋጥአን ውስተ ምክረ ጽድቃን - ስለዚህ ክፉዎች በፍርድ፤ ኃጢአተኞችም በጽድቃን ማገበር አይቆሙም” ይላል፡፡ መዝ. 1:5 ይህም ማለት ክፉዎች የተባሉ ኢአማንያን ከሞት አይነሡም ማለት ሳይሆን ባለማመናቸው ምክንያት ገና በዚህ ዓለም ላሉ የተፈረደባቸው ስለሆኑ ለፍርድ ወደ ፊቱ አይቀርቡም ማለት ነው፡፡ ወደ ጌታችን ፊት ቀርበው ሥራቸው የሚመረመረውና ለፍርድ የሚቀርቡት ያመኑ ሰዎች ናቸው፡፡ እነዚህ እንደ እምነታቸው ሆነው ተገኝተው መሆን አለመሆኑ፤ ባመኑበት ጸንተው መልካም ፍሬ አፍርተው መሆን አለመሆኑ ይገለጥ ዘንድ በፊቱ ይቀርባሉ፡፡ ጌታችን መንግሥተ ሰማያትን በሠርግ መስሎ ባስተማረበት ትምህርቱ ላይ ወደ ሠርግ ቤት ያልገቡትን ሰዎች አልተቆጣጠራቸውም፤ እነዚያ ሲጠሩ “አልሰማም፤ አላምንም” ብለው በውጭ ቀርተዋልና፡፡ ወደ ሠርግ ቤት የገቡት ማለትም ያመኑትና የቅድስት ቤተ ክርስቲያን አካላት መሆን የጀመሩትን ግን ባለቤቱ ገብቶ ልብላቸውን (በሕይወታቸው ያደረጉት ሥራ) ምን እንደሆነ ተመልክቷቸዋል፡፡ እንዲሁም ጌታችን “ምናልባት አንዳች ይገኝባት እንደ ሆነ” ብሎ ፍሬ ሲፈልግ የሄደባት በለስ “ቅጠል ያላት በለስ” ነበረች፡፡ ማር. 11:13 ቅጠል ሃይማኖት ሲሆን ፍሬ ደግሞ ምግባር ነው፡፡

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስም “ነገር ግን ለሌሎች ከሰበክሁ በኋላ ራሴ የተጣልሁ እንዳልሆን ሥጋዬን እየጎሰምሁ አስገዛዋለሁ” ያለው ማመኑ ብቻ የሚበቃ ቢሆንና መልካም ሥራ ላመነ ሰው እንዲሁ በራሱ ጊዜ የሚመጣ ቢሆን ኖሮ የተጣለ እንዳይሆን ለምን ፈራ? ሥጋውን መጎሰምስ ለምን አስፈለገው?

ቅጠል የሌለው በለስ ፍሬ ሊያፈራ እንደማይችል ሁሉ ጌታችንም እምነት ከሌለው ሰው የክርስቲያናዊ መልካም ሥራ ፍሬ ስለማይኖረው ወደዚያ አይሄድም፤ እንዲህ ያሉት ወደ ፊትም አይቀርቡም፡፡ ቅጠል የተባለ እምነት ያላቸውን ግን ወደ ፊት ያቀርባቸዋል፤ ፍሬ ያላቸው መሆን አለመሆናቸው ይገለጥ ዘንድ፡፡ ጌታችን ወደ በለሲቷ የሂደው ፍሬ ያላት መሆን አለመሆኗ ጠፍቶት ሳይሆን ይህን ትምህርት ለእኛ ለማስተማር በመሆኑ በፊት በቀኝና በግራ አቁሞ የሚያመሰግናቸውንና የዘለዓለም ሕይወትን የሚሰጣቸውንም ሆነ የሚወቅሳቸውንና ወደ ዘለዓለም ቅጣት ሂዱ የሚላቸውን እርሱ በቀኝና በግራ ከመቆማቸው በፊት ግብራቸውን ያውቀዋል፤ ሆኖም ፍርዱን ለሁሉም ግልጥ በሆነ መንገድ ያደርገዋል፡፡ ስለዚህ በእምነት ላይ ቆመውና ጸንተው በእርሱ ቸርነት በእርሱ ቸርነት መልካም ፍሬ አፍርተው የተገኙ ወደ ዘለዓለም ሕይወት ይገባሉ፡፡ በባዶው “ጌታ ሆይ ጌታ ሆይ” እያሉ ዘመናቸውን ክርስቲያናዊ መልካም ምግባር ሳይሠሩ ቅጠል ብቻ ሆነው የተገኙ ደግሞ ወደ ዘለዓለም ቅጣት ይሄዳሉ፡፡ መጽሐፍ ቅዱሳዊውና ኦርቶዶክሳዊው የመዳን ትምህርት ይህ ነው፡፡ ከዚህ ውጭ ያለው ግን የስህተትና የሞት መንገድ ነው፤ በራስ ሕይወት ላይ መቀለድና የቃላት ጨዋታ መመዝወት ነው፡፡

ስለዚህ “መዳን በእምነት ብቻ”፤ “ክርስቲያናዊ መልካም ሥራ አያስፈልግም”፤ “ካመንን በኋላ ኃጢአት ሠርተን ብንገኝ እንኳ አንኩንንም”፡፡ . . . የሚለው የተሐድሶዎች ትምህርት በመጽሐፍ ቅዱም ሆነ በአበው ሊቃውንት ትምህርት የሌለ የፈጠራ ትምህርት ነው፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ እና አባቶቻችን ሊቃውንት የሚያስተምሩን ለመዳን ሰው በእምነት ላይ ሆኖ ክርስቲያናዊ መልካም ሥራ መሥራትን መጋደል ያለበት መሆኑን ነው፡፡ ከዚህ ውጭ ተቃራኒ የሆነውን የተሐድሶዎች የስህተት ትምህርት ግን ጌታችን “ሐሮ እምድገሬየ ሰይጣን - አንተ ሰይጣን፤ ከእኔ ወግድልኝ” እንዳለው እኛም እንዲሁ ሰይጣን ሆይ፤ የሞት ትምህርትህን ይዘህ ከእኛ ወግድልን እንለዋለን፡፡ ማቴ. 4:10